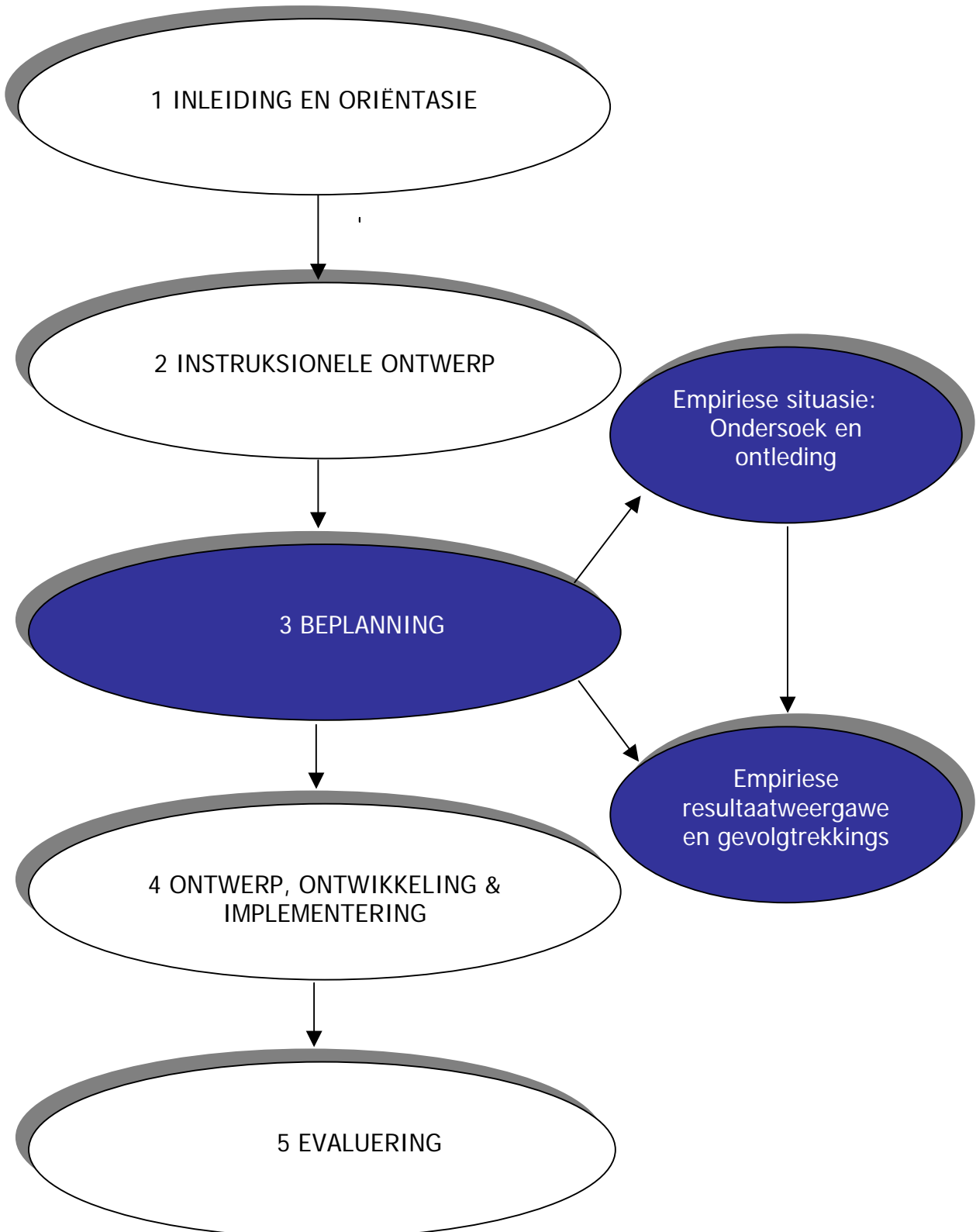


HOOFSTUK 3

BEPLANNING



BEPLANNING

In hoofstuk 3 word 'n uiteensetting verskaf van die beplanning van die instruksionele ontwerp van 'n afstandsonderrigprogram vir gehoorapparaat akoestici. Dit is gebaseer op die ondersoek na en ontleding van die konteks aan die hand van 'n empiriese ondersoek. Die prosedures wat gevolg is behels 'n behoeftebepaling deur vraelyste, aan die belangrikste rolspelers. Aan die hand van die resultate en gevolgtrekkings wat gemaak is van hoofsaaklik die analisefase, word die beplanning gedoen.

3.1 INLEIDING

Die instruksionele ontwerp van die afstandsonderrigprogram behoort te geskied volgens die fases soos in hoofstuk twee aangetoon, naamlik analise, ontwerp, produksie, implementering en instandhouding (Seels, 1995:125). Hierdie fases vorm deel van die vierde generasie instruksionele ontwerp program waar die vakspesialis die instruksionele ontwerper is. Dit vorm ook die konteks en terselfertyd die fokus van hoofstuk 3.

Die eerste van hierdie fases, naamlik die **analisefase** vorm die fondament vir die beplanning van die nuwe opleidingsprogram, wat daarop gerig is om die veranderlikes wat die samestelling van die leerprogram kan beïnvloed, te bepaal. Meer spesifiek het die analisefase die doel om die opleidingsbehoefte te bepaal en sodoende 'n behoefte-evalueringsdokument saam te stel, wat die basis vir verdere beplanning vorm. Die fase kan onderverdeel word in vier verskillende stappe wat uiteindelik die kern sal vorm van die daaropvolgende evalueringsdokument.

- Die analise van die doel van die program: In die geval van die program vir gehoorapparaat akoestici is die spesifieke doel om leerders op te lei in die seleksie en passing van gehoorapparate.
- 'n Taak- of uitkoms- analise: In die geval van die program vir gehoorapparaat akoestici, moet die uitkomst geïdentifiseer word waarvoor die pas-gekwailfiseerde gehoorapparaat akoestikus moet beskik ten einde sy/haar

beroepsfunksies te kan vervul.

- 'n Media-analise, ten einde die afleweringstipe te bepaal vir die opleiding van voornemende gehoorapparaat akoestici.
- 'n Omgewingsanalise en 'n analise van die mikpuntpopulasie. In die geval van gehoorapparaat akoestici sal hierdie gedeelte volledig in hierdie hoofstuk aangebied word. Dit word in die twee hoof gedeeltes van hierdie hoofstuk aangebied, naamlik:
 - a) situasie-ondersoek en ontleding
 - b) weergawe van die bevindings

Die beplanningsdokument moet dus die verwagte uitkomst van die onderrigprogram vervat in terme van meetbare prestasies. Die hoofkenmerke van die potensiële leerders moet identifiseer word en die take wat hulle moet bemeester moet gespesifiseer word. Tydens hierdie fase moet die beste kombinasie van media gevind word om die onderrigprogram, soos wat bepaal is deur die ander komponente, te lewer.

Tydens die **ontwerpfase** word die bloudruk van die finale produk ontwikkel. 'n Gebruikersvriendelike onderrigprogram word ontwikkel en die volgorde van die aanbieding van leermateriaal word beplan (De Lisle, 1997: 4).

Die uitkoms van die **ontwikkelingsfase** is die daarstellings van die onderrigprogram. Die skrywer, die kenners van die leerinhoud, asook grafiese kunstenaars word by hierdie fase betrek om 'n model volgens die spesifikasies van die bloudruk daar te stel (de Lisle, 1997: 4).

Die analisefase van instruksionele ontwerp vorm dus die logiese vertrekpunt vir alle daaropvolgende besluitneming. 'n Belangrike element van die analisefase is marknavorsing, ten einde 'n produk saam te stel wat aan die behoeftes van die leerders voldoen.

Na afloop van die twee gedeeltes, naamlik die situasie-ondersoek en -ontleding, en die weergawe van die bevindings, moet daar antwoorde verskaf kan word op

vraagstukke en die veranderlikes wat die ontwerp van 'n onderrigprogram vir gehoorapparaat akoestici beïnvloed, moet gespesifiseer kan word.

Ten einde so 'n volledig moontlike analise van die omgewing te kan maak, is marknavorsing gedoen met behulp van vraelyste aan die belangrikste rolspelers.

Op grond hiervan is formele uitkomst vir die program geformuleer, die inhoud en struktuur van die program saamgestel, en die media van aanbieding so geselekteer dat dit aanpas by die behoeftes en vermoëns van leerders vanuit verskillende opvoedkundige agtergronde.

Daar is ook gepoog om deur middel van hierdie navorsing 'n profiel van die potensiële leerders saam te stel. Die doel was verder om insig te verkry in die fisiologiese en demografiese parameters van die potensiële leerders, asook hulle onderrig, ervaring en behoeftes. Deur middel van die inligting wat hierdeur bekom is, kan bepaal word hoe die leerprogram ontwerp en gestruktureer moet word. Tesame met die beroepsoms krywing van gehoorapparaat akoestici kan die uitkomst en prestasie waaraan die leerders na afloop van die program moet voldoen, bepaal word, asook hoe effektiewe leer gefasiliteer moet word.

3.2 NAVORSINGSONTWERP EN ONDERSOEKPLAN

Ten einde die marknavorsing uit te voer, is 'n beskrywing nodig van wat verteenwoordigers van spesifieke populasies dink, voel en doen. Die aangewese metode om hierdie inligting te bekom is deur middel van 'n beskrywende navorsingsontwerp en meer spesifiek 'n opnamestudie (Mitchell & Jolley, 2001:469-507). 'n Opname-studie het die voordeel dat inligting bekom kan word vanaf 'n groot populasie met relatief min moeite en onkoste in vergelyking met ander data versamelings-tegnieke (Mitchell & Jolley, 2001: 506).

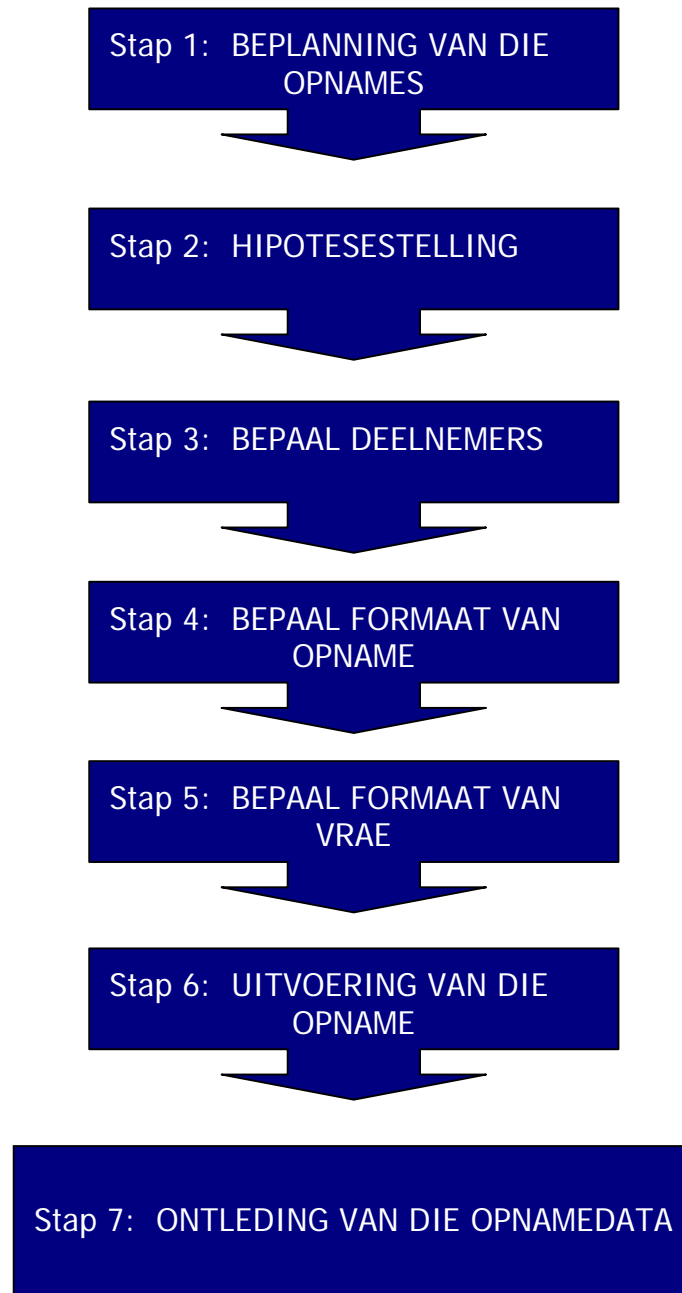
Die keuse van 'n beskrywende navorsingsontwerp is daarop gegrond dat hierdie studie geldige en betroubare inligting wou bekom van persone binne bepaalde populasies, sonder om 'n verskynsel of verskynsels te beïnvloed, te verander of te

beheer (Babbie & Mouton, 1998:230). Die inligting wat vir hierdie studie benodig is, is verkry met behulp van vraelyste. Die gebruik van vraelyste is as die aangewese metode vir data-insameling vir hierdie studie beskou, aangesien die menings van proefpersone ingewin moes word aangaande die onderwerp wat ondersoek word, maar terselfertyd is die reg tot konfidensialiteit en anonimiteit van die proefpersone beskerm (Babbie & Mouton, 1998:230).

Hoewel daar in hierdie studie van vier verskillende populasies gebruik gemaak is, om soveel moontlik inligting in te win van die teikenmark waarvoor die program ontwerp moet word, was die navorsingsontwerp en die prosedure wat vir die insameling van data gevolg is, dus by al die populasies dieselfde. Die algemene riglyne vir die samestelling van vraelyste en die insluiting van vrae wat gebruik is, word dus verskaf om onnodige herhaling van inligting te voorkom.

Om egter betroubare en geldige inligting te bekom, is dit noodsaaklik dat vraelyste noukeurig beplan, uitgevoer en geanaliseer moet word (Mitchell & Jolley, 2001:483).

Figuur 3.1 gee 'n stapsgewyse uiteensetting van die prosedure wat gevolg is vir die samestelling van die vraelyste.



FIGUUR 3.1 PROSEDURE VIR DIE SAMESTELLING VAN VRAELYSSTE (Aangepas uit Mitchell en Jolley, 1988:284)

Vervolgens word hierdie stappe verder verduidelik.

Beplanning: Beplanning is vooraf gedoen ten einde geldige en betroubare inligting te bekom. Volgens Mitchell en Jolley (2001:469) vereis die gebruik van vraelyste as navorsingsmetodiek 'n besondere vaardigheid, wat alleenlik deur noukeurige beplanning verkry kan word.

Hipotesestelling: Die eerste stap in die ontwerp van 'n opnamestudie is die omskrywing van 'n duidelike navorsingsvraag. Die doel en subdoelstellings van elke vraelys word benodig as 'n gids vir die ontwikkeling van 'n samehangende en waardevolle stel vrae vir die maak van die opname (Mitchell en Jolley, 2001:470).

Deelnemers: Ten einde die verlangde inligting te bekom, moet duidelik geformuleer word watter populasie se menings van belang is vir hierdie studie. In die geval van hierdie studie is die huidige beroepsbeoefenaars (gehoorapparaat verskaffers), sowel as die populasies wat deur hulle bedien word, beskou as die belangrikste deelnemers. Wat betref die beroepsbeoefenaars is daar van feitlik al die persone in daardie betrokke populasies gebruik gemaak. Die populasies wat deur die beroepsbeoefenaars bedien word, is egter te groot en dus is daar van toevallige ewekansige seleksie gebruik gemaak om te verseker dat die proefpersone wat gebruik is verteenwoordigend is van die populasie (Mitchell & Jolley, 2001:495).

Formaat van opname: Daar moet in 'n opnamestudie vooraf bepaal word of daar van 'n gestruktureerde, semi-gestruktureerde of 'n ongestruktureerde benadering gebruik gemaak gaan word. In hierdie studie is gebruik gemaak van 'n gestruktureerde opname, waar aan al die respondente van 'n bepaalde populasie 'n standaard lys van vrae gevra is in 'n bepaalde volgorde. So 'n gestruktureerde opname verseker dat alle persone dieselfde vrae gevra word en dieselfde respons opsies het. Deur gebruik te maak van so 'n standaard prosedure word die vooroordeel van die navorser tot 'n groot mate verminder (Mitchell & Jolley, 2001:488).

Formaat van vrae: In die volgende stap moet besluit word watter tipes vrae gebruik moet word om die meeste inligting te verkry. Die vrae wat gebruik kan word binne 'n opnamestudie, kan verdeel word in geslote vrae met vasgestelde alternatiewe antwoorde waar die deelnemers uit 'n aantal antwoorde 'n bepaalde keuse moet uitoefen en oop vrae. Daar bestaan 'n aantal variasies op hierdie vasgestelde alternatiewe vrae, naamlik waar of vals; veelvuldige keuse vrae en vasgestelde alternatiewe items, wat van die persone vereis om 'n getal op 'n beoordelingskaal te omring (Mitchell & Jolley, 2001:484). Wat die oop vrae betref, maak die respondent nie 'n keuse vanuit 'n aantal items nie, maar kan die respondent in eie woorde in 'n

opstelmaat die antwoord verskaf (Mitchell en Jolley, 2001:487). Op grond van die aard van die inligting wat in hierdie studie ingewin wou word, en aangesien daar van vier verskillende vraelyste gebruik gemaak is, met die fokus op vier verskillende proefpersoon groepe, is daar van beide geslote en oop vrae gebruik gemaak.

Dus, hoewel die vier vraelyste verskil, is daar algemene riglyne gevolg in die samestelling van al vier die vraelyste. In die strukturering van die vraelyste en die keuse van die vrae is daar ook gepoog om algemene foute wat dikwels in die samestelling van vraelyste gemaak word, sover moontlik te vermy (Mitchell & Jolley, 2001:490). Daar is gepoog om die volgende soorte vrae te vermy:

- Vrae wat die persoon rig om 'n bepaalde antwoord te gee;
- Vrae waarop daar 'n sosiaal korrekte antwoord is;
- Twee vrae wat terselfertyd gevra word;
- Te lang vrae: die riglyn wat gevolg is, was om die lengte van die meeste vrae te beperk tot minder as 10 woorde en te sorg dat geen vraag uit meer as 20 woorde bestaan nie (Mitchell & Jolley, 2001:490);
- Die voorkoms van negering, dit is "nee" of "nie" in die vrae;
- Irrelevante vrae.

Respons-opsies is versigtig bewoerd, aangesien dit die antwoord wat die respondente verskaf, beïnvloed. Die aantal opsies/keuses wat aan respondente gegee word, beïnvloed ook die resultate. Gewoonlik is dit so, dat hoe meer opsies aan die respondente gegee word, hoe makliker is dit om subtiele verskille tussen die deelnemers vas te stel. Te veel keuses kan egter ook vir die respondente oorweldigend wees en as die keuses te veel ooreenstem, kan dit weer die respondente verwar. Die keuse en verstaanbaarheid van die opsies wat aan die respondente gestel is, is vooraf geëvalueer met behulp van loodsstudies (Mitchell & Jolley, 2001:491).

Onbekende terminologie is sover moontlik in die formulering van vrae vermy, en indien bepaalde terminologie wel gebruik moes word, is die terme vooraf omskryf en gedefinieer. Woorde en terme wat verkeerdelik interpreteer kon word, is ook

vermy.

Selfs al word alle vrae versigtig gekies en hersien, kan probleme slegs bepaal word deur die vrae vooraf te toets met 'n loodsstudie. Volgens Strydom (1998:179) beskou Huysamen (1993) die doel van 'n loodsstudie as "...an investigation of the feasibility of the planned project and to bring deficiencies in the measurement procedure to the fore". Deur middel van 'n loodsstudie is al die vraelyste aan 'n praktiese toets onderwerp om die bruikbaarheid en praktiese uitvoerbaarheid daarvan te bepaal in terme van die verstaanbaarheid/ duidelikheid van terminologie; ondubbelsinnigheid van afsonderlike vrae; relevansie en toepaslikheid van inhoud; verstaanbaarheid van instruksies; gemak van kodering en tyd benodig vir voltooiing. Die inligting en terugvoer wat deur die loodsstudie bekom is, is gebruik om die vraelyste in die finale vorm te formuleer.

Dit is egter nie net belangrik om vrae op die korrekte wyse saam te stel nie, maar die volgorde waarin hulle gestel word, kan ook die resultate beïnvloed (Mitchell & Jolley, 2001:492). Gevolglik is die volgende riglyne gevolg ten opsigte van die ordening van vrae (Mitchell & Jolley, 2001:492):

- Persoonlike vrae, wat vir die deelnemers sensitiewe inligting was om te deel, is eers aan die einde van die vraelyste gestel. Dit is om te verhoed dat die deelnemers onttrek of deurgaans op die verdediging is (Mitchell & Jolley, 2001:492).
- Die responskeuses is afgewissel. Daardeur is verhoed dat die respondente slegs van een keuse ('n neutrale antwoord) gebruik maak ten einde die vraelys so vinnig as moontlik te voltooi (Mitchell & Jolley, 2001:493).
- Verbandhoudende vrae is saam-gegroepeer. Dit skep 'n georganiseerde en professionele voorkoms en verhoed dat respondente vrae verkeerd interpreteer (Mitchell & Jolley, 2001: 294).

Uitvoering van die opname: Dit behels die prosedures wat gevolg is om op 'n wetenskaplike wyse inligting te bekom, asook die gedragskodes wat nagekom moes word deur die navorser vir 'n professionele optrede. Duidelike instruksies is aan proefpersone gegee. Die aard van die studie is aan die deelnemers verduidelik en die

deelnemers kon vrywillig deelneem aan die studie. Die verduidelikings is beide skriftelik en mondelings gedoen. Die skiftelike uiteensetting is gedoen deur middel van 'n afsonderlike brief wat by die vraelys aangeheg is (Mitchell & Jolley, 2001:499).

Analise van die opnamedata: Verskillende prosedures is gevolg in die ontleding van die opname-data. Die eerste stap was om te bepaal watter data relevant was vir die doel wat met elke vraelys gestel is. Verwantskappe is bepaal en die statistiese metodes waarmee data verwerk is, is geselekteer (Mitchell & Jolley, 2001: 503). Om fragmentasie van inligting te voorkom, is die resultate wat uit die verskillende vraelyste verkry is, saam-gegroepeer om ooreenstemmende tendense uit te lig.

3.3 SITUASIE-ONDERSOEK EN RESULTAATWEERGAWE

Leerderbehoefte, naamlik die behoeftes van kliënte, dit is die studente en die gemeenskap, het 'n enorme impak op programsamestelling (Brown, 1999:51). Die meerderheid studente in die verlede was gewoonlik skoolverlaters wat voltydse residensiële studieprogramme volg. Dit is nie meer die geval nie. Kliëntebehoeftes en studentekarakteristieke is divers en verander voortdurend. Universiteite kan nie meer bekostig om nie aandag te skenk aan die behoeftes van werkgewers en korporatiewe kliënte in die samestelling van kurrikula nie (Brown, 1999:54). Ten einde 'n onderwysproduk te voorsien wat aan die leerders se behoeftes en vereistes voldoen, is daar derhalwe gebruik gemaak van 'n situasie-onderzoek om te bepaal wat die leerders en die gemeenskap se behoeftes is, en ook om die eise van die beroepsmark te bepaal (Brown, 1999:52).

Om hierdie doel te realiseer, is dit logies dat die vier belangrikste rolspelers, in die geval van hierdie studie, die huidige beroepsbeoefenaars (gehoorapparaatverskaffers), sowel as die populasies wat deur hulle bedien word te betrek by die situasie-onderzoek. Aangesien die aard van diensverskaffing aan kinders met 'n gehoorverlies in 'n groot mate verskil van die behoeftes van volwassenes met 'n verworwe gehoorverlies, en die diensverskaffing aan kinders gereserveer is as die domein van die oudioloog (SAGTR, NO.R. 449, 1993), is die populasies wat hier geselekteer is, bejaardes en volwassenes met 'n verworwe gehoorverlies.

Die persone wat as die belangrikste rolspelers beskou is, is die gehoorapparaatverskaffers¹ wat reeds in die praktyk staan, (gekwalfiseerde oudioloë en gehoorapparaat akoestici), sowel as die kliënte wat deur hierdie professionele persone bedien word. Die kliënte wat deur die gehoorapparaatverskaffers bedien word, is ook in twee groepe verdeel, naamlik 'n bejaarde groep en 'n groep volwassenes, aangesien die behoeftes van 'n bejaarde kliënt met 'n gehoorverlies verskil van die behoeftes van 'n volwasse persoon met 'n gehoorverlies (Alpiner & McCarthy, 1993:16).

3.3.1 SITUASIE-ONTLEDING NA GEHOORAPPARAATVERSKAFFING AAN VOLWASSENES EN BEJAARDES

3.3.1.1 Rasionaal en doel van die ondersoek

'n Afname in gehoorvermoë en daarmee saam die afname in kommunikasievermoë is een van die grootste probleme waarmee persone met 'n gehoorverlies gekonfronteer word (Hull, in Katz, 1994:793). Daar is dikwels geen effektiewe mediese of sjirurgiese behandeling vir volwasse persone met 'n verworwe gehoorverlies nie. Die primêre wyse van hulpverlening is dan die verskaffing van 'n gehoorapparaat. Daar is egter al telkemale bewys dat die wyse waarop gehoorapparaatverskaffing gedoen word, nie aan die verwagtinge van die kliënte voldoen nie (Brooks & Johnson, 1981:13). Die seleksie en passing van toepaslike gehoorapparate is volgens Alpiner en McCarthy (1993:16) die eerste stap in die rehabilitasieproses. Ten einde 'n toepaslike gehoorapparaat vir 'n kliënt te selekteer, en daarmee saam te verseker dat die kliënt 'n suksesvolle gehoorapparaat verbruiker word, word spesifieke behoeftes aan die gehoorapparaatverskaffer gestel:

- Die eerste vereiste is dat 'n volledige en korrekte evaluasie van die gehoorvermoë van die persoon gemaak moet word;
- Tweedens 'n evaluasie van die kommunikasieprobleme wat met die gehoorverlies verband hou;

¹ Die term gehoorapparaatverskaffer verwys na persone wat gemoed is met die verskaffing van gehoorapparate, naamlik oudioloë en gehoorapparaat akoestici.

- Derdens is dit essensieel dat die persoon met 'n gehoorverlies hulp verkry van 'n professionele persoon wat opleiding ontvang het om die persoon met 'n gehoorverlies te begelei in die dra en gebruik van die gehoorapparaat;
- Laastens behoort berading verskaf te word ten opsigte van die probleme wat die kliënt moontlik ervaar (Brooks & Johnson, 1981: 13).

In samehang met die eise wat spruit uit die populasie wat bedien word, word verdere eise ook aan die gehoorapparaatverskaffer gestel as gevolg van die snelle ontwikkeling in tegnologie. As gevolg van die snelle ontwikkeling in tegnologie behoort die gehoorapparaatverskaffer teoreties in 'n groter mate daartoe in staat te wees om aan kliënte se behoeftes te voldoen, as voorheen. Ten spyte hiervan is daar steeds talle mense wat wel versterking benodig, wat nie van hierdie dienste gebruik maak nie, en dié wat dit doen, spreek dikwels hulle ontevredenheid uit met die dienste wat hulle van die verskaffer ontvang het (English, Mendel, Rojeski & Hornak, 1999:34).

Die opleiding wat die gehoorapparaatverskaffer ontvang het en die aard van die diensverskaffing deur hierdie professionele persoon, bepaal direk die tevredenheid met die gehoorapparaat en die waarde wat die persoon met 'n verworwe gehoorverlies van die apparaat verkry. Smedley en Schow (1990:25) het verder bevind dat die aard en kwaliteit van diensverskaffing net so belangrik is as ontwikkeling in tegnologie vir die gehoorapparaat verbruiker.

Uit die voorafgaande bespreking is dit dus duidelik dat die kliënte met 'n verworwe gehoorverlies belangrike rolspelers is indien bepaal wil word wat die uitkomst moet wees in die opleiding van gehoorapparaat akoestici.

Die doel van hierdie gedeelte van die studie was dus om die aard en omvang van dienslewering ten opsigte van gehoorapparaatverskaffing deur twee groepe gehoorapparaatverskaffers aan bejaardes en volwassenes met 'n verworwe gehoorverlies, te bepaal.

3.3.1.2 Proefpersone

Die gebruik van spesifieke seleksiekriteria verhoed dat te veel veranderlikes die resultate van die studie beïnvloed. In die eerste gedeelte van die studie is gebruik gemaak van 'n groep volwassenes met 'n verworwe gehoorverlies en 'n groep bejaardes met 'n verworwe gehoorverlies.

Seleksiekriteria vir die seleksie van proefpersone

Algemene kriteria wat vir beide groepe proefpersone gegeld het, was die volgende:

- **Gehoerapparaat**

Alle proefpersone moes gepas wees met een of twee gehoorapparate, sodat hulle inligting kon verskaf oor die diens wat hulle van die gehoorapparaatverskaffer ontvang het.

- **Taal**

Die proefpersone moes of Engels- of Afrikaanssprekend wees, aangesien dit die tale is waarin die navorser vaardig is.

- **Verworwe gehoorverlies**

Proefpersone moes 'n postlinguale gehoorverlies hê, omdat persone wat 'n verworwe gehoorverlies het, ander behoeftes en verwagtinge ten opsigte van dienverskaffing het as persone met 'n kongenitale gehoorverlies (Katz, 1994:793).

Bejaardes wat vir hierdie studie geselekteer is, moes aan die volgende kriteria voldoen:

- **Ouderdom**

Volgens Alpiner en McCarthy, (1993:358), kan 'n persoon as 'n bejaarde beskou word vanaf die ouderdom van 65 jaar. Dus moes beide die mans en vrouens wat vir hierdie studie gebruik is, 65 jaar of ouer wees.

- **Inwoning in 'n tehuis vir bejaardes**

Proefpersone moes in 'n ouetehuis of aftree-oord inwoon, aangesien daar in so 'n area 'n groot aantal potensiële proefpersone, wat aan die seleksiekriteria voldoen, bymekaar is. Vir hierdie studie is van 'n gerieflikheidssteekproef (Dane, 1990:8) gebruik gemaak, aangesien daar van aftree-oorde rondom Pretoria, Boksburg, Benoni, Brakpan en Springs gebruik gemaak is. Hierdie areas is meer toeganklik wat die administrasie van vraelyste meer koste-effektief en minder tydrowend gemaak het.

Volwassenes wat vir hierdie studie geselekteer is

Die seleksiekriteria wat gevolg is vir die seleksie van volwasse proefpersone met 'n verworwe gehoorverlies, is soos volg:

- **Ouderdom**

Die proefpersone moes tussen 18 en 60 jaar oud wees. Die rede hiervoor is dat individue oor die algemeen volgens die standaard van die samelewing as volwassenes gereken word vanaf die ouderdom van 18 jaar. Bo 60 jaar behoort weer volgens sommige klassifikasie-sisteme tot die groep van bejaardes wat as 'n afsonderlike populasie vir bestudering beskou is.

Proefpersoon seleksie prosedures

Vir beide die volwassenes en bejaarde proefpersone is gebruik gemaak van 'n gerieflikheidssteekproef. Proefpersoon seleksie is derhalwe gebaseer op die

besikbaarheid van proefpersone of die gemak van insluiting by die studie (Dane, 1990:8). Hierdie metode behels dat die navorser proefpersone selekteer op so 'n wyse dat dit vir die navorser gerieflik is en waar sy verseker is om proefpersone wat aan die seleksiekriteria voldoen, te kry. 'n Voordeel van 'n gerieflikheids-steekproef, is dat dit koste-effektief is en tyd bespaar. Die vernaamste nadeel egter is dat nie alle proefpersone 'n gelyke kans het om in die steekproef opgeneem te word nie, en dat die resultate dus nie na die breër populasie veralgemeen kan word nie.

Vir die **bejaardes** is die name en adresse van ouetehuse in Pretoria, Boksburg, Benoni, Brakpan en Springs vanuit die telefoongids verkry. 'n Totaal van 18 aftree-orde en ouetehuse is telefonies gekontak en hul deelname aan die studie is versoek. Tien van die 18 het toegestem om deel te neem aan die studie. Elke proefpersoon wat in die aftree-orde ingewoon en aan die seleksiekriteria vir hierdie studie voldoen het, is genader om aan die studie deel te neem. Proefpersone het ingeligde toestemming verleen om aan die studie deel te neem.

Wat betref die **volwassenes** wat vir hierdie studie geselekteer is, is gehoorapparaatverskaffers en die breë publiek geskakel om die besonderhede van potensiële proefpersone te verkry. Proefpersone is geselekteer volgens die kriteria wat gestel is.

'n Beskrywing van die proefpersone

Eerstens word 'n beskrywing van die **bejaarde** proefpersone verskaf. Vyftig bejaardes is geselekteer om aan die studie deel te neem. Die vraelyste is met behulp van persoonlike onderhoude voltooi, aangesien die terugbesorging van vraelyste wat gepos word baie laag is, tussen 10-50% (Neuman, 1997:9). 'n Samevatting van die belangrikste eienskappe van die bejaarde proefpersone word in **Tabel 3.1** verskaf.

TABEL 3.1: 'N BESKRYWING VAN DIE BEJAARDE PROEFPERSONE

AANTAL PROEFPERSONE	OUDERDOM IN JARE	GESLAG	TAAL	AANTAL GEHOOR-APPARATE	GEHOOR-APPARAAT VERSKAFFER
50	Omvang vanaf 67-89 jaar	Vroulik: 38 Manlik: 12	Engels: 33 Afrikaans: 17	Een: 27 Twee: 23	Oudioloog: 33 Akoestikus: 15 Ander: 2

Tweedens word 'n beskrywing van die **volwassenes** wat as proefpersone gebruik is, verskaf. 'n Samevatting van die belangrikste eienskappe van die **volwasse** proefpersone word in **Tabel 3.2** verskaf.

TABEL 3.2: 'N BESKRYWING VAN DIE VOLWASSE PROEFPERSONE

AANTAL PROEFPERSONE	OUDERDOM IN JARE	GESLAG	BEROEP (verdeel in 4 aroepe)	AANTAL GEHOOR-APPARATE	GEHOOR-APPARAAT VERSKAFFER
46	Omvang vanaf 18-59 jaar	Vroulik: 23 Manlik: 23	1: meestal daaglik by die huis: 12 2: kommunikasie is belangrik vir daaglikse werk: 17 3: kommunikasie is nie belangrik nie: 12 4: studente: 5	Een: 21 Twee: 25	Oudioloog: 24 Akoestikus: 22

Vanuit bostaande tabelle (**Tabelle 3.1** en **3.2**) is sekere belangrike waarnemings gemaak. By beide die volwasse groep (45,65%), en die bejaarde groep (54%), is bykans die helfte van die proefpersone met slegs een gehoorapparaat gepas. Die bejaarde groep het beduidend meer van die dienste van 'n oudioloog gebruik gemaak (66%), teenoor 15 (30%) wat van die dienste van 'n gehoorapparaat akoestikus gebruik gemaak het en twee (4%) wat hulle gehoorapparate elders

verkry het (een deur Glomail en een by die hospitaal). Wat die volwassenes betref, het bykans gelyke aantal proefpersone van die diens van oudioloë (24 of te wel 52.2%) en van gehoorapparaat akoestici 22 (47,8%) gebruik gemaak. As gevolg van die seleksiekriterium wat gestel is, woon al 50 (100%) van die bejaarde proefpersone in tehuise vir bejaardes. Die volwassenes is egter van heterogene agtergronde afkomstig, naamlik 12 (26%) van die proefpersone was meestal daaglik tuis; nog 12 (26%) het nie kommunikasie as van primêre belang in hul werksituasie beskou nie terwyl dit vir 17 (37%) wel belangrik was. Vyf (11%) was studente.

3.3.1.3 Materiaal en apparaat

In hierdie gedeelte word onderskei tussen materiaal en apparaat vir die insameling van data en materiaal en apparaat vir die verwerking van data.

Apparaat en materiaal vir die insameling van data:

Daar is van twee afsonderlike vraelyste gebruik gemaak (raadpleeg Bylae B en C). Elke vraelys is vergesel van 'n dekbrieff en 'n bladsy met algemene instruksies.

- Dekbriewe

Dekbriewe is gebruik om die vraelyste aan die proefpersone bekend te stel. Dit is verder gebruik om die persone/ organisasie wat die studie uitgevoer het aan die proefpersone bekend te stel en om die motivering vir die studie te verduidelik. Die proefpersone is in die dekbriewe aangemoedig om aan die studie deel te neem. Die onderneming is ook aan die proefpersone gegee dat alle inligting as konfidentiële behandel sal word. Die dekbriewe (Bylae B en Bylae C) is verskaf in Engels en Afrikaans volgens die moedertaal van die proefpersoon.

- **Vraelyste**

Twee afsonderlike vraelyste is gebruik vir bejaarde proefpersone (Bylae B) en vir volwasse proefpersone (Bylae C). Die vraelyste is aan die bejaardes opgestel in Afrikaans en Engels, ten einde Afrikaans- en Engelssprekende proefpersone te akkommodeer. 'n Respondentenommer is toegeken aan elke vraelys vir kontroledoeleindes en elke vraelys is gekodeer vir die statistiese verwerking daarvan. Die data is deur middel van die rekenaarprogram genaamd SAS (SAS Institute Inc., SAS Version 8, Cary NC, 1999) verwerk.

Die vraelyste is verdeel in die volgende afdelings:

Afdeling A: Agtergrondsinsligting

Inligting aangaande die proefpersone se biografiese besonderhede en agtergrond met betrekking tot gehoorapparate word benodig ten einde vas te stel of die proefpersone aan die seleksiekriteria voldoen. Volgens Singleton, Straits en Straits (1993, in Loots, 2000:15), dien hierdie tipe vrae ook om die proefpersone aan te moedig om die vraelys te voltooi, aangesien die vrae nie vir die persoon bedreigend is om te antwoord nie.

Afdeling B: Inligting aangaande gehoorapparate

Hierdie gedeeltes van die vraelyste is daarop gerig om algemene inligting te bekom aangaande die tipes gehoorapparate wat gedra word; die aantal gehoorapparate wat die persoon het; hoe lank die persone al die apparate het, asook die duur van gehoorapparaatgebruik per dag. Indien die gehoorapparaatdraer nie voldoende baat vind by die apparaat nie, of dit nie gemaklik vind nie, sal die persoon die apparaat vir korter periodes per dag dra. Dit is hier ook van belang dat die persoon in staat moet wees om die apparaat korrek in die oor te posisioneer. Hierdie aspekte is derhalwe ook deur middel van die vraelyste geëvalueer.

Afdeling C: Inligting aangaande die prosedures wat gevolg is voor, gedurende en na gehoorapparaatverskaffing.

Hierdie afdeling van die vraelyste het gehandel oor die identifikasie van die evaluasieprosedures wat deur die gehoorapparaatverskaffer gevolg is vir die bepaling van die aard en graad van die gehoorverlies, asook die seleksie van die toepaslike gehoorapparaat. Vrae is ook ingesluit om die wyse waarop inligting na evaluering aan die proefpersone oorgedra is, te bepaal. Ander aspekte wat ondersoek is, sluit in die tipe ondersteuning wat deur die verskaffer aan die proefpersoon gebied is in terme van 'n geskrewe inligtingsbrochure wat verskaf is; of 'n gehoorapparaat aanpassingsprogram gevolg is; die hantering van ongunstige luisteromstandighede; en hoe die betekenisvolle ander betrek is. Inligting is ook bekom rakende ondersteuningsgroepe en of inligting verskaf is oor kommunikasie hulpmiddels. Vrae is ingesluit om die tipe berading wat verskaf is, te bepaal en ook om te bepaal of die proefpersone tevrede was met die dienste wat deur die gehoorapparaatverskaffer verskaf is. Hierdie vrae is ingesluit ten einde die vaardighede te bepaal waaroor 'n pas-gekwalifiseerde gehoorapparaatverskaffer moet beskik om dienste van 'n hoë standaard te kan lewer. Die verskaffing van gehoorapparate as 'n professie is 'n gesondheidsdiens en dit vereis dus 'n hoë standaard van opleiding (Akademie fürHörgeräte-Akustik, 2000).

Afdeling D: Houding teenoor die gehoorapparaatverskaffer en die dienslewering deur die persoon.

In hierdie afdeling is die proefpersone se tevredenheid met verskillende aspekte van dienslewering deur die verskaffer geëvalueer. Daar is veral gekonsentreer op die persoonlike eienskappe van die verskaffer, soos die persoon se geduld, professionalisme en hoe georganiseerd die persoon is, en hoeveel ondersteuning en begrip aan die proefpersoon verskaf is. 'n Uitmuntende maatstaf om 'n aanduiding te kry van die kliënt se tevredenheid met die gehoorapparaatverskaffer se diens, is om te ondersoek of die respondent vriende of familie na die betrokke verskaffer sal verwys indien hulle soortgelyke probleme sou ervaar.

Afdeling E: Algemene opmerkings

In hierdie gedeelte is daar deur middel van oop vrae voorsiening gemaak vir enige verdere opmerkings wat die respondent wou maak rakende die dienslewering deur die gehoorapparaatverskaffer. Dit voorkom dat belangrike inligting oor die hoof gesien word.

Die vraelys aan die volwassenes het ook 'n addisionele afdeling ingesluit, naamlik:

Vrae 17-22: Betrokkenheid van die volwassene se betekenisvolle ander (vernaamste gespreksgenoot).

Wanneer die daaglikse gespreksgenote betrek word in gehoorapparaatverskaffing, het hulle meer begrip en insig in die kliënt se gehoorprobleme, kan hulle saamwerk as 'n span om nuwe kommunikasiepatrone onder supervisie van die verskaffer aan te leer en is die rehabilitasie meer suksesvol (Giolas, 1994 in Bezuidenhout, 2000:17). Die wyse waarop die betekenisvolle ander deur die gehoorapparaatverskaffer betrek word, is dus belangrik in die dienslewering aan volwassenes met 'n gehoorprobleem en behoort gevolglik in so 'n vraelys ondersoek te word.

3.3.1.4 Prosedure

Voordat die insameling van data 'n aanvang geneem het, is 'n loodsstudie met al die vraelyste uitgevoer, ten einde te vooraf te toets.

Loodsstudie

Guy, Edgly, Arafat en Allen (1987:235) motiveer die uitvoering van 'n loodsstudie soos volg: "It gives you the opportunity to discover unforeseen problems of administration, coding and analysis. A pilot study is essentially a pretest of the survey instrument. It is conducted to test the instrument for ambiguous or misleading questions and to offer you the opportunity to evaluate the performance of the survey instrument prior to its general distribution. Often, the pilot study indicates that

a question on the survey is not tapping the desired information. At other times, the pilot study will forewarn you that your instrument is too long or too complex for the average respondent to complete.”

Dus was die doel van hierdie loodsstudie ook om elke vraelys vooraf te toets om onvoorsiene probleme te identifiseer en ook om te bepaal of die vrae voldoende is om die verlangde inligting te bekom.

Wat betref die vraelys wat gerig is aan die **bejaardes** (twee bejaarde persone wat aan die seleksiekriteria voldoen het, is daarvoor gebruik) is twee veranderinge aan die vraelys aangebring. 'n Definisie is verskaf vir die term “betekenisvolle ander”/ “significant other”, naamlik dat dit kan dui op 'n eggenoot (spouse), familielid (family member) of vriend (friend). Verder is die aantal oop vrae verminder na net een. Die vraelys soos vervat in Bylae B is die finale vraelys wat vir die insameling van data gebruik is.

Wat betref die vraelys aan die **volwassenes** is daar ook gebruik gemaak van een Afrikaanssprekende en een Engelssprekende respondent vir die loodsstudie. Na afloop hiervan is die instruksies duideliker uiteengesit en die vraag wat handel oor die aard en graad van die persone se gehoorverlies is geformuleer as twee aparte vrae. Die vraelys in Bylae C is die finale vraelys.

Prosedures vir die insameling en verwerking van data

Soos by die bespreking van materiaal en apparaat, word die bespreking van prosedures ook verdeel in die prosedures vir die insameling van data en prosedures vir die verwerking van data.

Wat die data insamelingssprosedures by die **bejaarde** populasie aan betref, is die aftree-orde in die Pretoria, Boksburg, Benoni, Brakpan en Springs omgewing telefonies gekontak en hul deelname aan die studie is versoek. Elke proefpersoon wat aan die seleksiekriteria voldoen het, is verder individueel genader om aan die studie deel te neem. Vyftig vraelyste is persoonlik deur die ondersoeker voltooi.

Die **volwassenes** wat as proefpersone vir die studie gebruik is, is ook telefonies gekontak en individuele afspraak is gemaak. Die inligting is bekom deur persoonlike onderhoude met elke proefpersoon te voer.

Inligting wat verkry is deur die voltooide vraelyste is deur middel van 'n kodesistiem gekodeer. Response op die nominale skaal vrae is gekodeer volgens die gekose opsie. Tweeledige vrae wat "Ja" of "Nee" of "Een" of "Twee" as antwoord het, is gekodeer as 1 en 2 respektiewelik. Die ordinale skaal vrae (Ja/ Nee/ Onseker/ Nie van toepassing nie) is gekodeer as 1, 2, 3 en 4 respektiewelik. Stellings wat volgens skaal beoordeel is (Baie tevrede/ Tevrede/ Ontevrede), is gekodeer as 1, 2 en 3 respektiewelik gedurende die koderingproses. Antwoorde op die oop vrae, of waar die respondente kommentaar gelewer het onder die "ander" gedeelte, is gekodeer volgens antwoorde wat ooreengestem het. Die respondente se antwoorde by elke vraag is verwerk en in frekwensietabelle weergegee. Van die frekwensies is omgeskakel na persentasies. Tweerigting-frekwensies is bepaal ten einde die korrelasie van verskeie veranderlikes te analiseer (Huysamen, 1993 in Bezuidenthout, 2000:20).

3.3.1.5 Resultaatweergawe: Gehoorapparaatverskaffing aan volwassenes en bejaardes

Hoewel alle vrae in die vraelyste as relevant beskou is vir die marknavorsing of die doel wat gestel is, naamlik 'n analise van die omgewing, word hier slegs 'n samevatting van dié inligting verskaf wat 'n betekenisvolle bydrae kan lewer tot die instruksionele ontwerp van 'n afstandsonderrigprogram vir gehoorapparaat akoestici.

Die resultate gaan vervolgens weergegee word volgens die hoofafdelings van die vraelyste.

Afdeling A: Agtergrondsinsligting

Die vrae wat in hierdie afdeling vervat is, is hoofsaaklik gebruik vir die seleksie van proefpersone en om te bepaal of die proefpersone aan die seleksiekriteria voldoen.

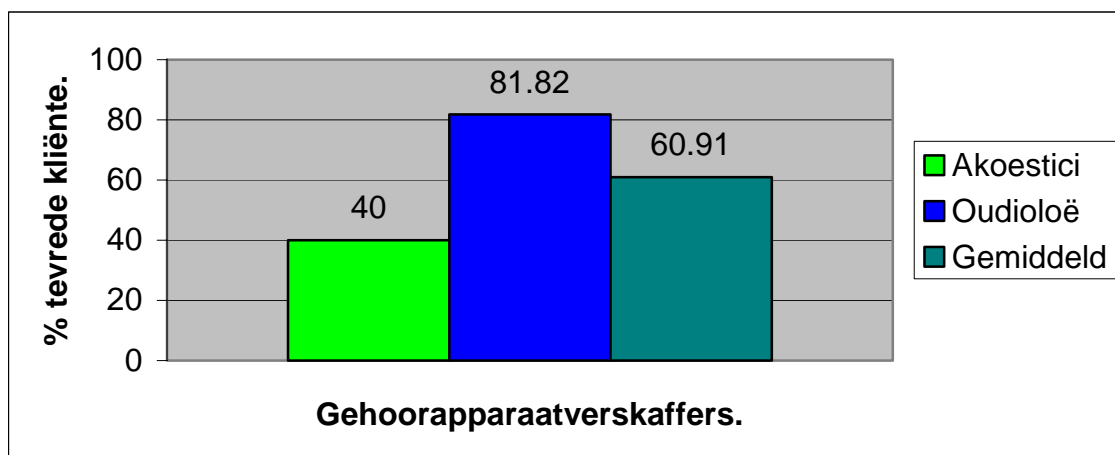
Verder is inligting bekom aangaande die diensverskaffers deur wie die gehoorapparaat gepas is.

Uit die data wat verkry is van die bejaarde respondente, het dit geblyk dat 30% van respondente se gehoorapparaat gepas is deur gehoorapparaat akoestici, 66% deur oudioloë en 4% het hulle apparaat verkry van ander bronne. Wat betref die volwasse respondente het 46 vanuit die 70 repondente aan die seleksiekriteria voldoen. Uit hierdie groep het 24 repondente (52,2%) oudioloë besoek en 22 (47,8%) gehoorapparaat akoestici. Dit blyk dus dat wat die volwassenes betref daar 'n meer eweredige verspreiding van diensverskaffing deur die twee gehoorgesondheidsorg professies was, terwyl die dienslewering aan die bejaardes meer deur oudioloë behartig is.

In die lig hiervan is 'n vergelyking getref tussen die dienste gelewer deur gehoorapparaat akoestici en oudioloë ten opsigte van bepaalde afdelings, om sodoende die invloed van opleiding ten opsigte van dienslewering aan die gehoorgestremde te probeer bepaal.

Afdeling B: Inligting aangaande gehoorapparaat

Die tevredenheid van die kliënte met hulle gehoorapparaat word voorgestel in **Figuur 3.2.**



FIGUUR 3.2: BEJAARDE KLIËNTE SE TEVREDENHEID MET HULLE GEHOORAPPARATE

Uit bostaande Figuur is dit duidelik dat 81,82% van die bejaarde kliënte wie se gehoorapparate deur oudioloë gepas is, tevrede was met hulle gehoorapparate, teenoor die 40,0% wat deur gehoorapparaat akoestici gepas is. Die gemiddelde aantal bejaarde respondente wat tevrede was met hulle gehoorapparate, was 60,91%.

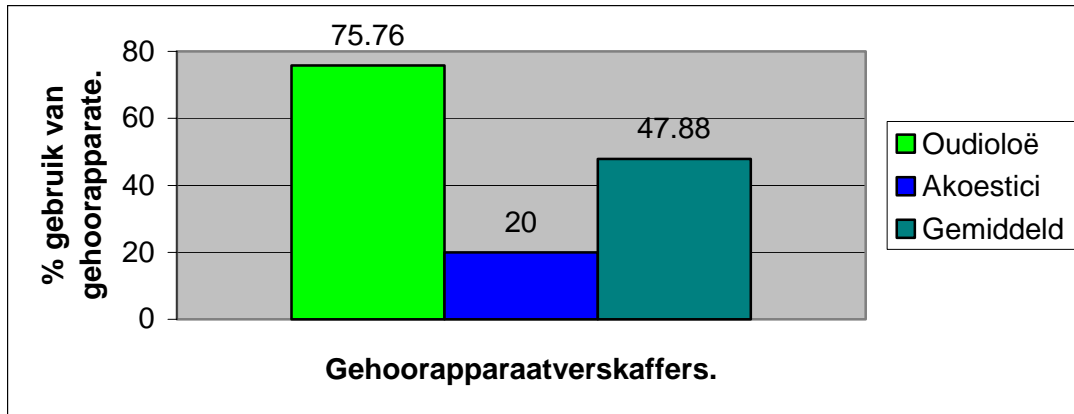
Die mate waartoe die gehoorapparate aan die volwasse respondente se verwagtinge voldoen het, word voorgestel in **Tabel 3.3**.

TABEL 3.3: VOLWASSE KLÏENTE SE TEVREDENHEID MET HULLE GEHOORAPPARATE

TEVREDE KLÏENTE GEPAS DEUR OUDIOLOË	TEVREDE KLÏENTE GEPAS DEUR GEHOORAPPARAAT AKOESTICI	GEMIDDELD
75.0%	68.2%	71.6%

Uit bostaande resultate blyk dit dat van die volwasse respondente 10.68% meer tevrede was met hulle gehoorapparate as die bejaarde respondente. Weereens was meer van die respondente wat hulle gehoorapparate by oudioloë ontvang het tevrede met hulle gehoorapparate as dié wie se apparate deur gehoorapparaat akoestici gepas is. Die verklaring vir hierdie verskille kan waarskynlik toegeskryf word aan die gehoorapparate self of aan verskille ten opsigte van dienslewering.

Hierdie resultate sluit aan by die resultate wat verkry is ten opsigte van die daaglikse gebruik van die gehoorapparaat. Die resultate ten opsigte van die daaglikse gebruik van die gehoorapparaat word voorgestel in **Figuur 3.3**.



FIGUUR 3.3: DAAGLIKSE GEBRUIK VAN GEHOORAPPARATE (BEJAARDES)

Die tevredenheid van 'n kliënt met 'n geheerapparaat kan gemeet word aan die ure wat die kliënt die geheerapparaat dra. In hierdie studie is bevind dat 75,76 % van die bejaarde kliënte van wie die geheerapparaatpassing deur oudioloë gedoen is, hulle geheerapparaate vir meer as agt ure per dag dra. Hierteenoor het slegs 20% van kliënte wat hulle geheerapparaate by geheerapparaat akoestici ontvang hulle geheerapparaate vir meer as agt ure per dag gedra. Die gemiddeld van die groepe is 47,88%. Wanneer die hele groep se resultate in ag geneem word, het minder as die helfte van die groep hulle apparaate vir meer as agt ure per dag gedra. Dus, hoewel 60,91% van die respondente aangedui het dat hulle tevrede was met hulle geheerapparaate, het net 47, 88% van die respondente hulle geheerapparaate vir meer as agt ure per dag gedra. Dit lyk dus nie asof die daaglikse gebruik van die geheerapparaat 'n goeie maatstaf is van tevredenheid met die geheerapparaat nie.

Die resultate ten opsigte van die daaglikse gebruik van geheerapparaate deur volwassenes word weergegee in **Tabel 3.4**.

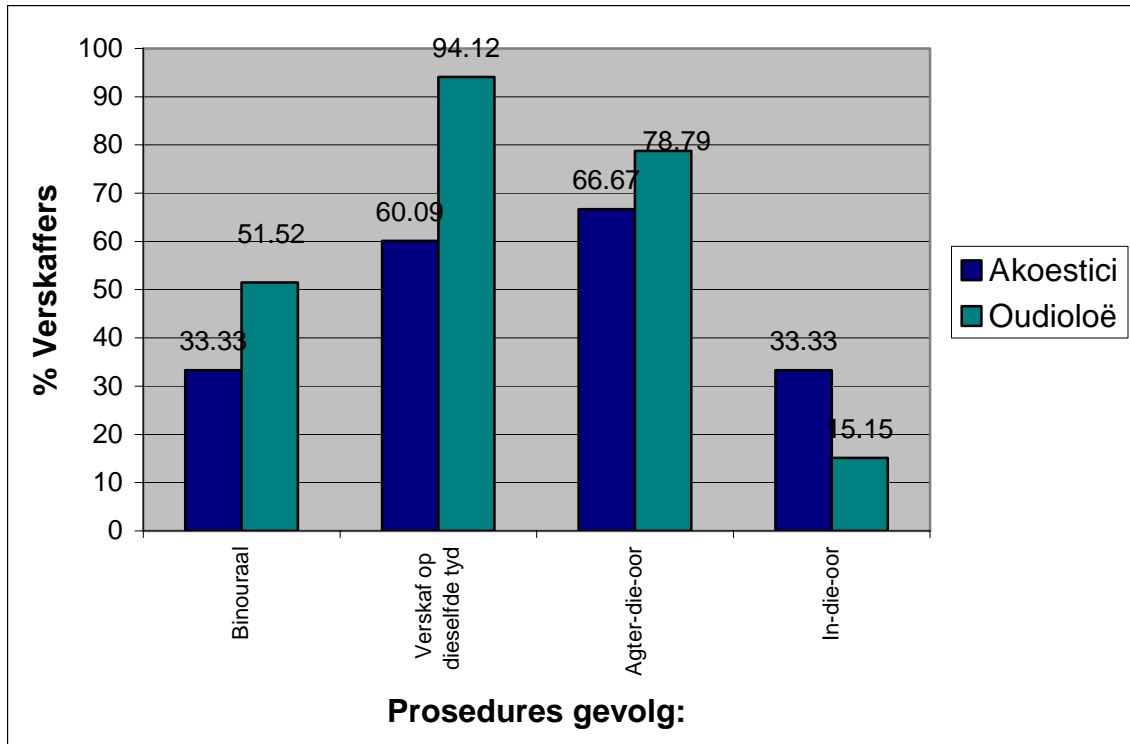
TABEL 3.4: DAAGLIKSE GEBRUIK VAN GEHOORAPPARATE (VOLWASSENES)

DRA APPARATE MEER AS AGT URE PER DAG (GEPAS DEUR OUDIOLOË)	DRA APPARATE MEER AS AGT URE PER DAG (GEPAS GEHOORAPPARAAT AKOESTICI)	GEMIDDELD
38%	50%	44%

Die bevindings ten opsigte van die volwasse respondente het weereens grootliks verskil van dié by die bejaardes. Wat die volwasse populasie aan betref het 50% van die respondente wat deur gehoorapparaat akoestici gepas is en 38% wat deur oudioloë gepas is, hulle gehoorapparate vir langer as agt ure per dag gedra. Die gemiddeld dui daarop dat slegs 44% van die respondente hul gehoorapparate vir meer as agt ure per dag gedra het. Weereens is die daaglikse gebruik van die gehoorapparaat nie 'n goeie aanduiding van die tevredenheid wat die volwasse respondente met hulle gehoorapparate ervaar het nie, aangesien 71,59% aangedui het dat hulle wel tevrede is met hulle gehoorapparate, maar slegs 44% het hulle gehoorapparate vir langer as agt ure per dag gedra.

Aangesien beide groepe feitlik ewe tevrede was met die diensverskaffing, moet die rede vir hierdie verskil in die tevredenheid met die gehoorapparate, toegeskryf word aan die gehoorapparate self. Die tipe gehoorapparate wat aan die kliënte verskaf is, of binourale of monourale passings gedoen is, en of beide gehoorapparate terselfertyd verskaf is, kan waarskynlik as redes vir die verskil in tevredenheid met die gehoorapparate aangevoer word.

'n Vergelyking is derhalwe getref wat bogenoemde aspekte betref tussen die twee groepe verskaffers. Hierdie resultate word in **Figuur 3.4** voorgestel.



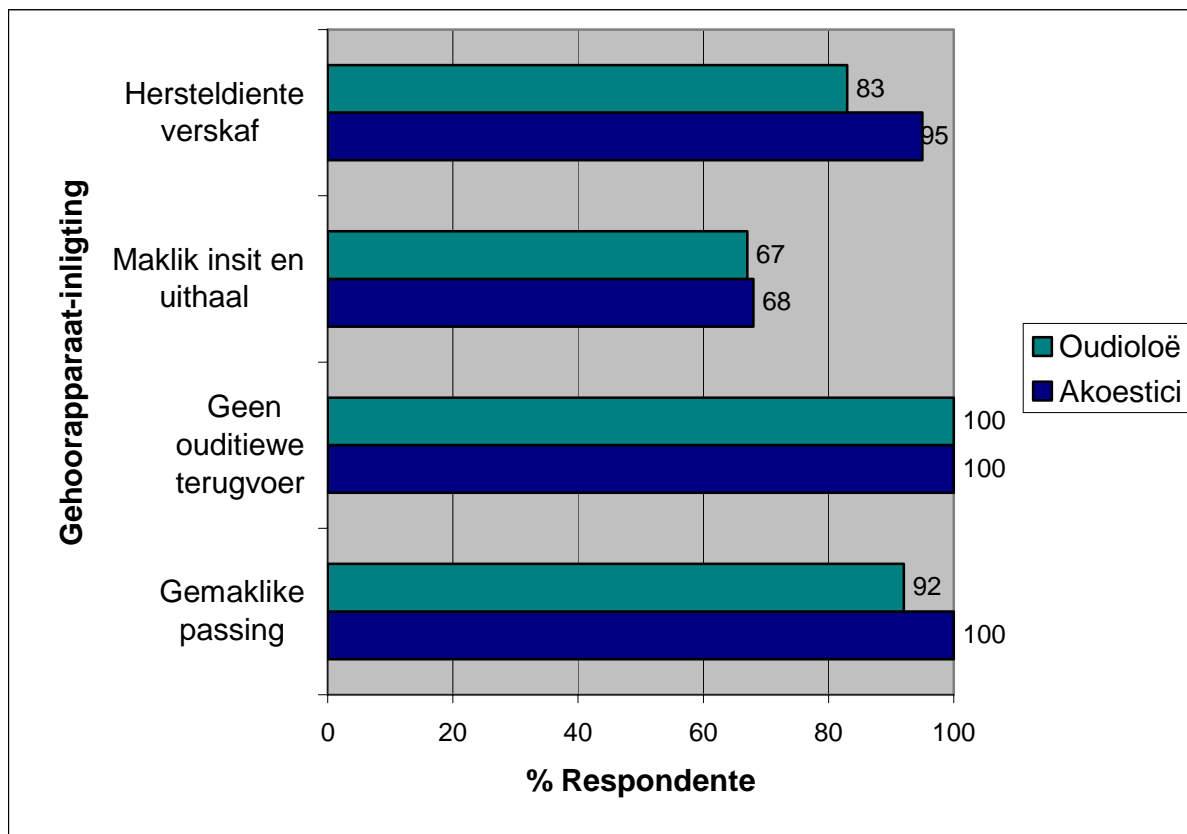
FIGUUR 3.4: FAKTORE VERBONDE AAN DIE GEHOORAPPARATE SELF

Volgens bostaande figuur kan gesien word dat oudioloë in 51,52% van gevalle kliënte met twee gehoorapparate gepas het, teenoor slegs 33,33% van gehoorapparaat akoestici wat dit gedoen het. Die voordele van binourale versterking word sterk deur navorsing beklemtoon. Mueller en Hall (1998:136) het aangetoon dat binourale passing van gehoorapparate verskeie voordele vir die luisteraar inhou, soos beter spraakdiskriminasie in geraas, asook beter klanklokalisasie en verbeterde klankkwaliteit. Verder het oudioloë ook in 94,12% van gevalle twee gehoorapparate op dieselfde tydstip verskaf, terwyl gehoorapparaat akoestici slegs in 60,09% van gevalle twee gehoorapparate op dieselfde tydstip verskaf het. Oudioloë het ook meer dikwels agter-die-oor tipe gehoorapparate verskaf vir bejaardes (in 78,79% van gevalle), teenoor gehoorapparaat akoestici wat meer ten gunste was van in-die-oor tipe (66,67%). As gevolg van onder andere 'n afname in handvaardigheid word in-die-oor tipe gehoorapparate nie algemeen aanbeveel vir bejaardes nie. Bejaardes sou waarskynlik meer tevrede met hulle gehoorapparate gewees het, indien bogenoemde aspekte rakende die gehoorapparate self in ag geneem is. Hierdie

faktore ten opsigte van gehoorapparaatverskaffing moet dus ook ingesluit word in 'n opleidingsprogram vir gehoorapparaat akoestici.

Ander faktore intrinsiek aan die gehoorapparate self, soos die passing van die oorstukke, dra ook by tot die tevredenheid van kliënte met die gehoorapparaat.

Die resultate wat verky is vanaf die respondente ten opsigte van hierdie faktore word voorgestel in **Figuur 3.5**.



FIGUUR 3.5: BEVINDINGS TEN OPSIGTE VAN DIE PASSING VAN DIE GEHOORAPPARATE

Die passing van die oorstuk van die gehoorapparaat dra by tot die tevredenheid met die gehoorapparaat self, en derhalwe die uiteindelijke dra van die gehoorapparaat. Wat betref die respondente het 92% van die wat deur oudioloë gepas is, aangedui dat hulle gehoorapparate gemaklik pas, teenoor 100% van die respondente wat deur oudioloë gepas is. Vyftien van die respondente (68%) wat akoestici besoek het, se oorstukke het geen ouditiewe terugvoer gebied gedurende die dra daarvan nie, terwyl 16 (67%) van die respondente wat oudioloë besoek het, se oorstukke nie

terugvoer veroorsaak het tydens die dra daarvan nie. Uit hierdie resultate was dit duidelik dat oorstukke wat deur gehoorapparaat akoestici verskaf is, in meer gevalle gemaklik gepas het as dié wat deur oudioloë verskaf is. Ouditiewe terugvoer vanaf die oorstukkies verskaf deur oudioloë en gehoorapparaat akoestici het egter ewe veel voorgekom. Foutiewe passing van oorstukkies beïnvloed die tevredenheid van kliënte met hul gehoorapparate en gevolglik moet die maak van oorafdrukke en oorstukkies by die opleiding van gehoorapparaat akoestici ingesluit word en moet dié vaardigheid gedurende hulle opleiding inge oefen word. Die respondente was oor die algemeen tevrede met die hersteldienste wat verskaf is deur beide groepe gehoorapparaatverskaffers. Hulle het ook geen probleme ondervind om gehoorapparate uit te haal en in te sit nie. Die aspek wat die swakste beoordeel was deur die respondente, was dié van ouditiewe terugvoer. Vir beide groepe gehoorapparaatverskaffers was die gemiddelde persentasie repondente wat geen terugvoer vanaf die gehoorapparate beleef het nie, slegs 67,5%. Aangesien terugvoer vanaf die oorstukke die gevolg kan wees van oorstukke wat swak pas, is dit belangrik dat opleiding in die maak van oorafdrukke en oorstukke wat goed pas, deel moet uitmaak van die opleidingprogram van gehoorapparaat akoestici.

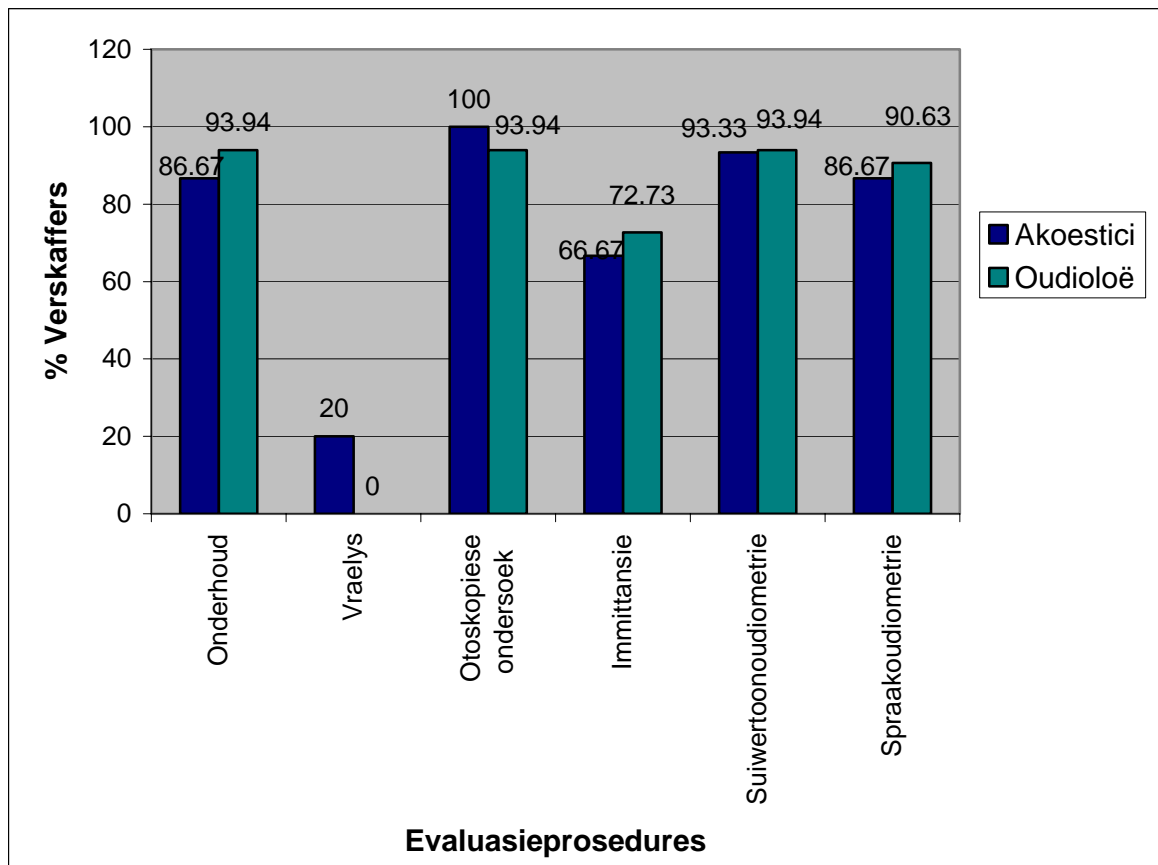
Afdeling C: Inligting aangaande die prosedures wat gevolg is voor, gedurende en na gehoorapparaatverskaffing

Die eerste vrae van hierdie afdeling het gehandel rondom die evaluasieprosedures wat deur die gehoorapparaatverskaffers gebruik is ten einde die aard en graad van die gehoorverlies te bepaal, asook vir die seleksie van 'n toepaslike gehoorapparaat.

Evaluasieprosedures

Volgens Hall en Mueller (1997:565) behoort die evaluasieproses ten minste uit die volgende basiese toetse te bestaan: 'n gevalsgegeskiedenis (onderhoud), 'n otoskopiese ondersoek, suiwer toetsing, spraakoudiometrie en immittansiemetings. Die gebruik van self-evalueringsvraelyste word ook sterk aanbeveel, ten einde meer inligting aangaande die kliënt se houding teenoor sy/ haar probleem te bekom.

Die tipe evalueringsprosedures wat deur die twee groepe verskaffers gebruik is by die bejaarde respondente, word in **Figuur 3.6** voorgestel.



FIGUUR 3.6: EVALUASIEPROSEDURES GEBRUIK BY BEJAARDES

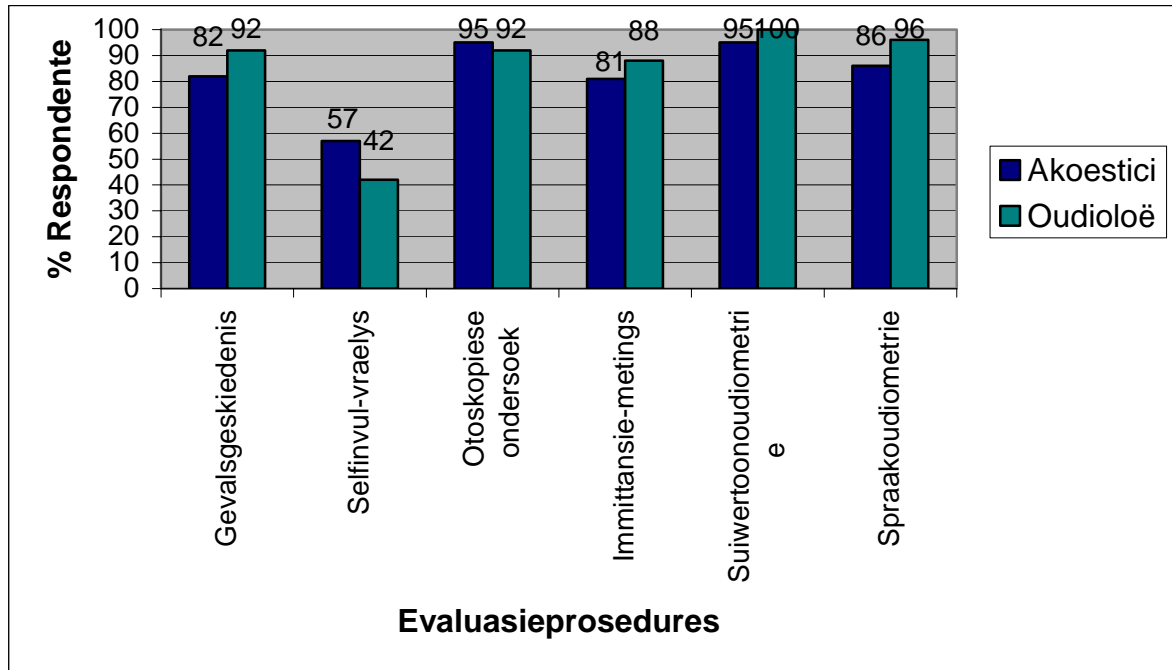
Dit is duidelik vanuit **Figuur 3.6** dat meer as 85% van die gehoorapparaatverskaffers van die basiese gehoortoets battery ('n onderhoud / gevalsgeskiedenis, suiwertoontoetsing, 'n otoskopiese ondersoek en spraakoudiometrie), gebruik gemaak het, ten einde die gehoor van die kliënte te evalueer. Minder het gebruik gemaak van immittansietoetsing, naamlik 72,73% van die oudioloë en 66,67% van die gehoorapparaat akoestici. Dit is vreemd dat soveel van die gehoorapparaat akoestici wel van immittansie gebruik gemaak het tydens gehoorevaluasie, aangesien hulle nie opleiding ontvang het in die uitvoering van immittansietoetsing nie en gevolglik nie gemagtig was om dit wel uit te voer nie (Olivier, 1994: persoonlike konsultasie). Die feit dat oudioloë in slegs 72,73% van gevalle wel van immittansietoetsing gebruik gemaak het, is ook verder rede tot kommer, aangesien die American Speech-Language-Hearing Association (ASHA,

1974:68) riglyne verskaf het ten opsigte van gestandaardiseerde oudiologiese toetsprosedures wat in oudiologiese praktyke behoort uitgevoer te word. Martin, Armstrong en Champlin (1994:23) het verder bevind dat 96% van oudioloë in die VSA wel van immittansietoetsing gebruik maak as deel van die gehoorevaluering van kliënte.

Moontlike redes waarom oudioloë in hierdie studie tot 'n mindere mate van immittansietoetsing gebruik gemaak het, is dat van die oudioloë nie oor die nodige toerusting beskik het nie, of dat die oudioloë nie die belang van immittansietoetsing as deel van die basiese gehoortoetsbattery besef het nie (Loots, 2000:22).

Dit is ook kommerwekkend dat geeneen van die oudioloë nie, en slegs 20% van gehoorapparaat akoestici wel van self-evaluerings vraelyste gebruik gemaak het om die kliënt se houding teenoor sy/haar probleem te bepaal. Mueller en Hall (1998:121) is van mening dat: "A critical component of hearing aid selection and fitting is the use of self-assessment inventories". Self-beoordelings vraelyste verskaf addisionele inligting oor die kliënt se houding en behoeftes ten opsigte van gehoorapparaatverskaffing. Die gebruik van sodanige vraelyste of beoordelingskale is 'n belangrike element van die evalueringsproses en behoort deur die gehoorapparaatverskaffer gebruik te word.

Dieselfde tendense is ten opsigte van die evaluasieprosedures wat by die volwasse respondente gebruik is, opgemerk. Hierdie resultate word uiteengesit in **Figuur 3.7**.



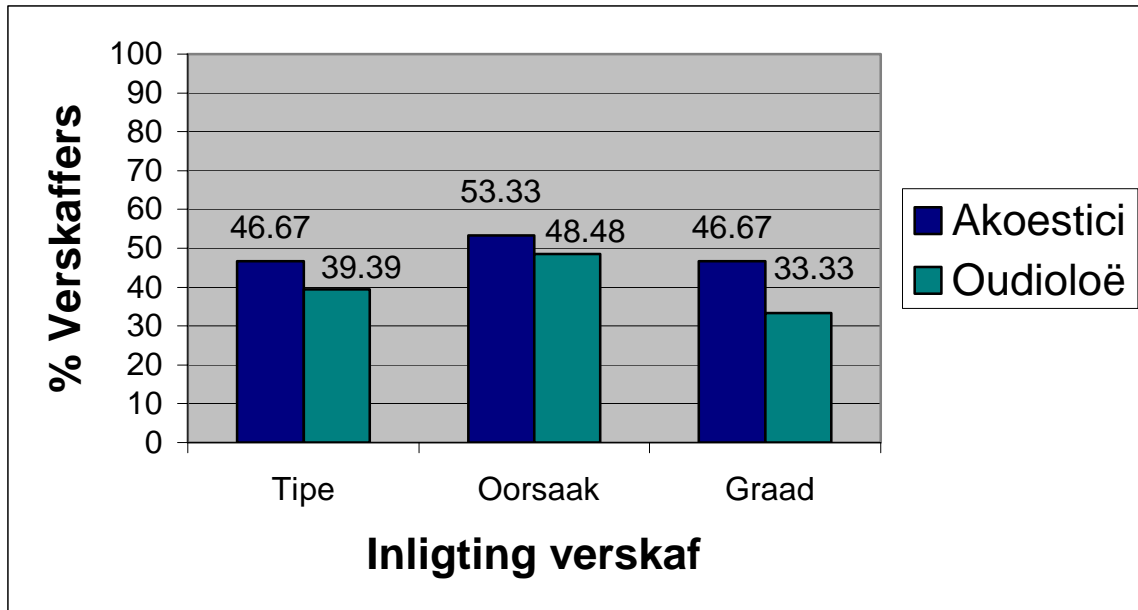
FIGUUR 3.7: EVALUASIEPROSEDURES GEBRUIK MET VOLWASSENES

Dit is duidelik uit bostaande figuur, dat die meerderheid van verskaffers wel gebruik maak het van 'n gevalsgesiedenis, otoskopiese ondersoek, suiwertoondiometrie, en spraakoudiometrie. Soortgelyke bevindings ten opsigte van immittansietoetsing is verkry by die volwasse respondente as by die bejaarde respondente, naamlik dat daar minder (maar nog in 'n redelike mate) van hierdie toetsprosedure gebruik maak is. Die noodsaaklikheid vir die insluiting van ten minste siftings-immittansietoetsing vir gehoorapparaatverskaffing is dus aangetoon, en behoort in die opleidingsprogram van gehoorapparaat akoestici ingesluit te word.

Afdeling C het ook vrae bevat om die wyse waarop inligting aan die proefpersone oorgedra is, en die tipe ondersteuning wat deur die gehoorapparaatverskaffers aan die respondente gebied is, te bepaal. Hierdeur het belangrike inligting vir die instruksionele ontwerp van die opleidingsprogram na vore gekom, naamlik:

Inligting wat aan die kliënte verskaf is

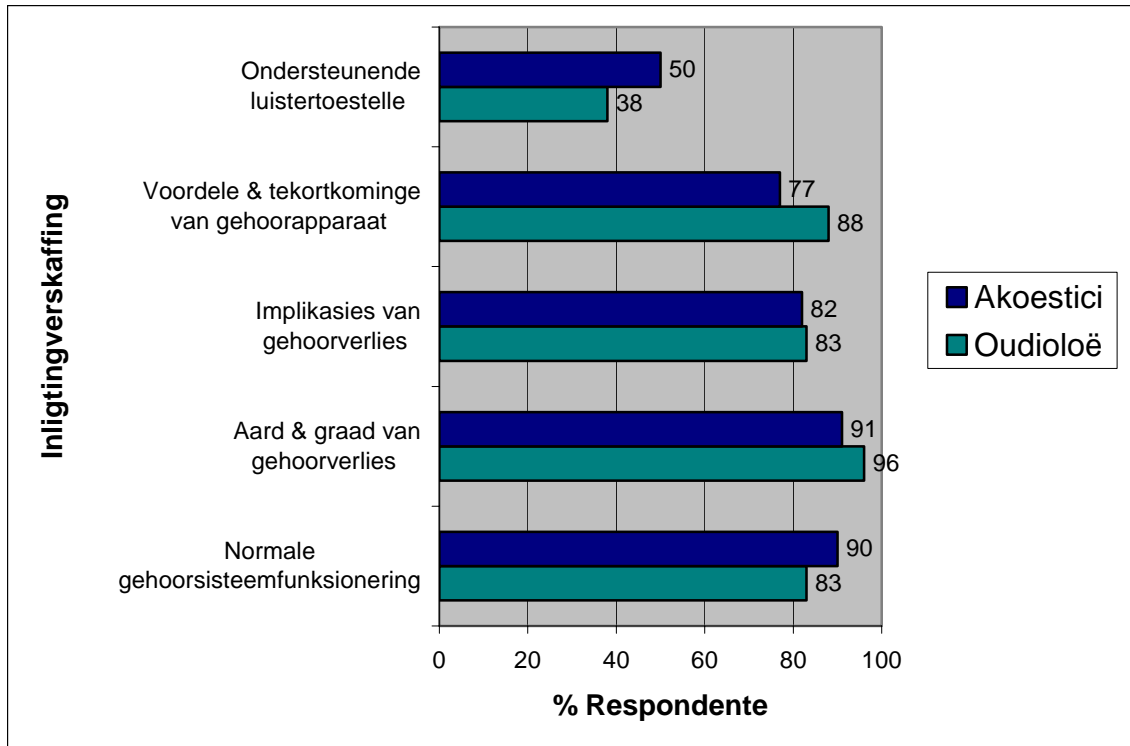
Die inligting wat deur die twee groepe verskaffers verskaf is ten opsigte van die tipe, graad en oorsaak van die gehoorverlies, word voorgestel in **Figuur 3.8**.



FIGUUR 3.8: INLIGTING VERSKAF AAN BEJAARDES TEN OPSIGTE VAN DIE TIPE, OORSAAK EN GRAAD VAN DIE GEHOORVERLIES

Soos aangetoon in **Figuur 3.8** het minder as 55% van oudioloë en gehoorapparaat akoestici inligting aan hulle kliënte verskaf aangaande die tipe, graad en oorsaak van hul gehoorverlies. Oudioloë het minder inligting as gehoorapparaat akoestici aan hulle kliënte verskaf ten opsigte van die tipe verlies (7,28% minder); graad van die gehoorverlies (13.34% minder) en die oorsaak van die verlies (4.85% minder). Dit kan moontlik daaraan toegeskryf word dat die gehoorapparaatverskaffers van mening is dat die bejaardes dit moeilik sal vind om die inligting te verstaan of dat hulle van mening is dat die bejaardes nie belang daarby het nie.

'n Verdere bewys van bogenoemde verduideliking, is dat beide die oudioloë en die gehoorapparaat akoestici meer inligting aan hulle volwasse kliënte verskaf het. Die inligting wat aan die volwasse respondente verskaf is, word voorgestel in **Figuur 3.9**.



FIGUUR 3.9: INLIGTING VERSKAF AAN DIE VOLWASSE RESPONDENTE

Die gehoorapparaat akoestici het aan 90% van die respondente, en die oudioloë aan 83%, die werking van die gehoorsisteen verduidelik. Feitlik al die respondente (91% van die kliënte van die gehoorapparaat akoestici en 96% van die oudioloë se respondente) het ook inligting aangaande die aard en graad van hulle gehoorverlies ontvang. In teenstelling met die bevindings by die bejaarde populasie, het 82% van die respondente van die akoestici en 83% wat die oudioloë besoek het inligting ontvang aangaande die implikasies van die gehoorverlies vir hulle daaglikse lewe. Die voordele en tekortkominge van die gehoorapparaat is ook aan 77% van die respondente wat akoestici besoek het en aan 88% van die oudioloë se kliënte verduidelik. Hierdie kennis kan die kliënte se tevredenheid met die gehoorapparaat beïnvloed, aangesien realistiese verwagtinge ten opsigte van gehoorversterking bydrae tot beter aanpassing en tevredenheid met die gehoorapparaat (McCarthy, 1996 in Bezuidenhout, 2000:32). 'n Bykomstige komponent van inligtingverskaffing aan die volwasse respondente, is inligtingverskaffing aangaande ondersteunende luistertoestelle en die voordele wat hulle inhou. Inligting aangaande ondersteunende luistertoestelle is aan 50% van respondente wat gehoorapparaat akoestici besoek het, verskaf en aan 38% van respondente wat oudioloë besoek het.

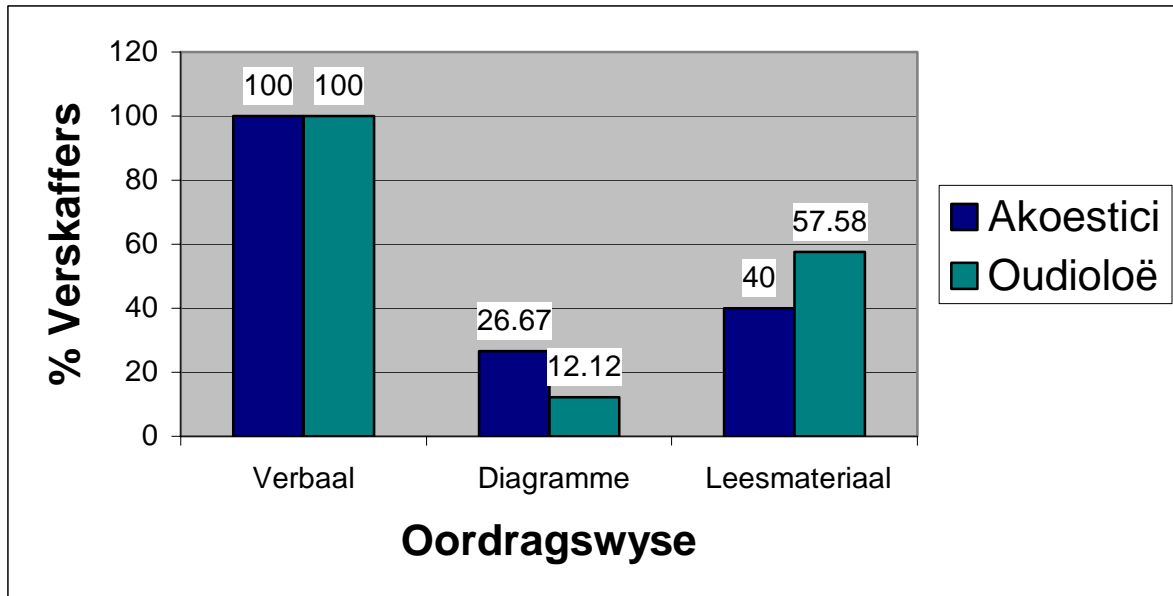
Gehoorapparaatverskaffers behoort inligting oor ondersteunende luistertoestelle met die algemeenste toepassingswaarde aan hulle kliënte te verskaf, aangesien dit 'n belangrike bydrae kan lewer tot beter kommunikasie en aanpassing by die gehoorgestremde (Tye-Murray, Witt, Schum, Kelsay & Schum, 1994, in Bezuidenhout, 2000:32). Derhalwe behoort gehoorapparaat akoestici ook in hulle opleiding blootgestel te word aan ondersteunende luistertoestelle wat algemeen beskikbaar is, en die gebruike daarvan.

Die belang van oriëntasie en beraad aan die gehoorgestremde kliënt kan nie genoeg beklemtoon word nie, aangesien die tevredenheid van die kliënt met die gehoorapparaat merkbaar verhoog indien die kliënt voldoende inligting en berading verkry het in die hantering van die apparaat (Alpiner en McCarthy, 1993:125). Dit is gevolglik uiters belangrik dat gehoorapparaatverskaffers voldoende opleiding moet ontvang in die nasorgdiens en berading, wat aan kliënte verskaf word, asook in die hantering van mense en die beplanning van 'n skedule, nadat hulle hulle gehoorapparate ontvang het.

Tegniese wat gebruik is om inligting oor te dra

Verskeie tegnieke word deur gehoorapparaatverskaffers gebruik om inligting ten tye van die diagnose aan die kliënt oor te dra (Martin, Barr & Bernstein, 1992:280).

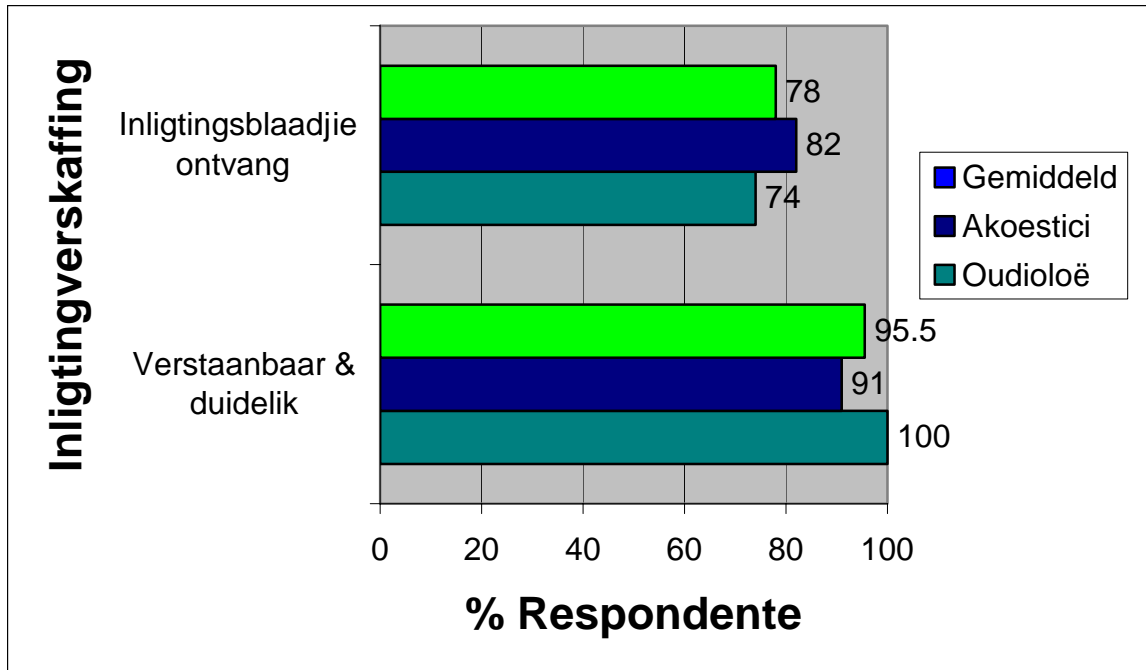
Die wyse waarop die twee groepe gehoorapparaatverskaffers inligting aan hulle bejaarde kliënte oorgedra het, word aangetoon in **Figuur 3.10**.



FIGUUR 3.10: WYSE VAN INLIGTINGVERSKAFFING AAN BEJAARDES

Volgens **Figuur 3.10** het al die gehoorapparaatverskaffers (100%) op 'n verbale wyse inligting aan hulle kliënte oorgedra. Meer akoestici (26,67%) as oudioloë (12,12%) het gebruik gemaak van diagramme ter verduideliking van inligting en meer oudioloë (57,58%) as gehoorapparaat akoestici (40%), het van pamflette of leesmateriaal gebruik gemaak om inligting aan kliënte te verskaf. Martin et al (1992:280) het ook bevind dat oudioloë meestal van die verbale wyse gebruik maak om inligting oor te dra, gevolg deur die verskaffing van leesmateriaal en laastens die gebruik van diagramme. Die beperkte gebruik van gedrukte materiaal kan moontlik toegeskryf word aan die addisionele koste daaraan verbonde, en dat daar moontlik min inligtingstukke in Afrikaans beskikbaar is, hoewel dit 'n waardevolle tegniek is om te gebruik sodat die gehoorapparaatverbruiker op 'n later stadium inligting wat vergeet is, weer kan hersien.

Wat die volwasse respondente betref, kan gesien word dat die prosedure ten opsigte van inligtingverskaffing weereens verskil het van dié van die bejaardes. Hierdie resultate word voorgestel in **Figuur 3.11**.



FIGUUR 3.11: WYSE VAN INLIGTINGVERSKAFFING AAN VOLWASSE RESPONDENTE

In teenstelling met die prosedures wat by die bejaardes gevolg is, is gevind dat 'n baie groter persentasie van gehoorapparaatverskaffers wel inligtingsblaadjies en geskrewe materiaal aan hulle volwasse kliënte verskaf het. Gehoorapparaat akoestici het aan 82% van die respondente inligtingsblaadjies verskaf en die oudioloë aan 74% van die respondente. Inligtingverskaffing deur middel van leesmateriaal bied aan die kliënt verdere ondersteuning en inligting buite die gehoorapparaatverskaffer se kantoor en hulle kan ook op hierdie wyse inligting tuis oordra aan hulle betekenisvolle ander.

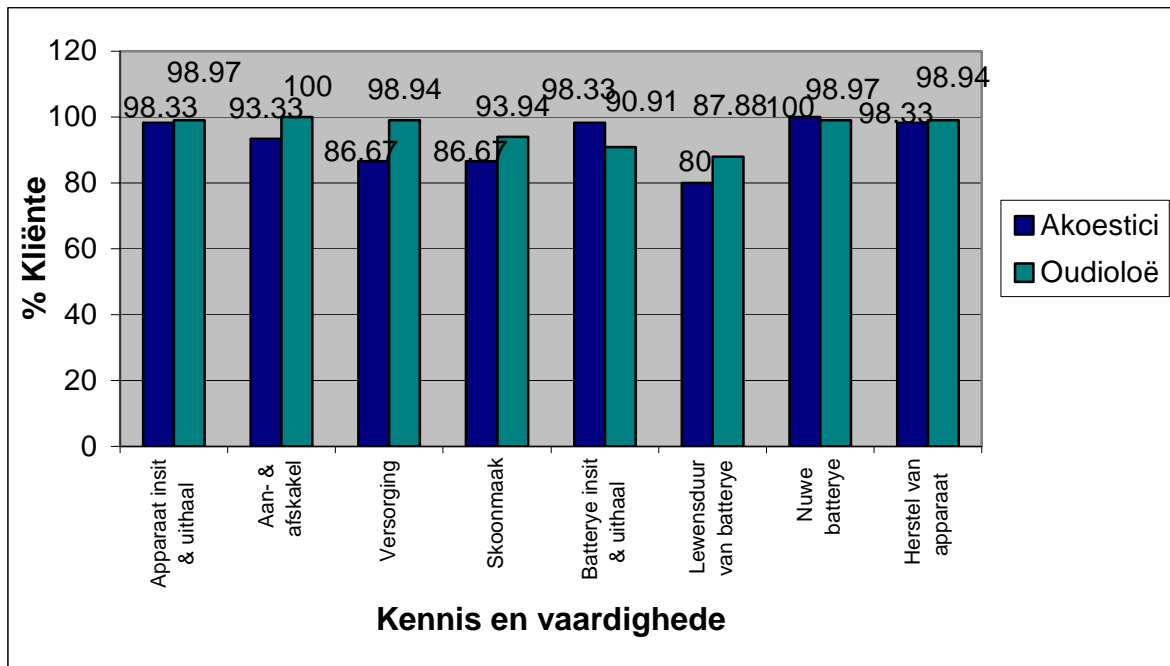
Dit blyk dus volgens hierdie studies dat gehoorapparaatverskaffers daartoe geneig is om baie meer inligting aan hulle volwasse kliënte oor te dra as aan hulle bejaarde kliënte. Al die respondente wat hulle gehoorapparate by oudioloë ontvang het (100%) en 91% van die respondente wat hulle gehoorapparate by gehoorapparaat akoestici ontvang het, het aangedui dat die inligting duidelik en verstaanbaar aan hulle oorgedra is. Dit is essensieel dat voldoende inligting op 'n betekenisvolle en verstaanbare wyse aan kliënte oorgedra word, aangesien ingeligte kliënte meer sukses behaal in hul aanpassing by en gebruik van versterking (Sweetow, 1999, in Bezuidenhout, 2000:33).

As deel van die gehoorapparaat aanpassingsprogram behoort kliënte opgelei te word in die hantering en versorging van die gehoorapparaat. Hierdie aspek is ook in **Afdeling C** van die vraelyste geëvalueer.

Kennis van die bejaarde proefpersone aangaande die hantering en versorging van die gehoorapparaat:

Die tyd en kwaliteit van die opleiding wat die gehoorapparaatverskaffer in die gebruik en hantering van die gehoorapparaat aan die kliënt verskaf, bepaal die tevredenheid van die bejaarde met die gehoorapparaat en die mate waartoe die gehoorapparaat gedra sal word (Alpiner & McCarthy, 1993:125).

Die kennis waaroor die bejaarde repondente beskik het ten opsigte van die hantering en versorging van die gehoorapparaat word voorgestel in **Figuur 3.12**.



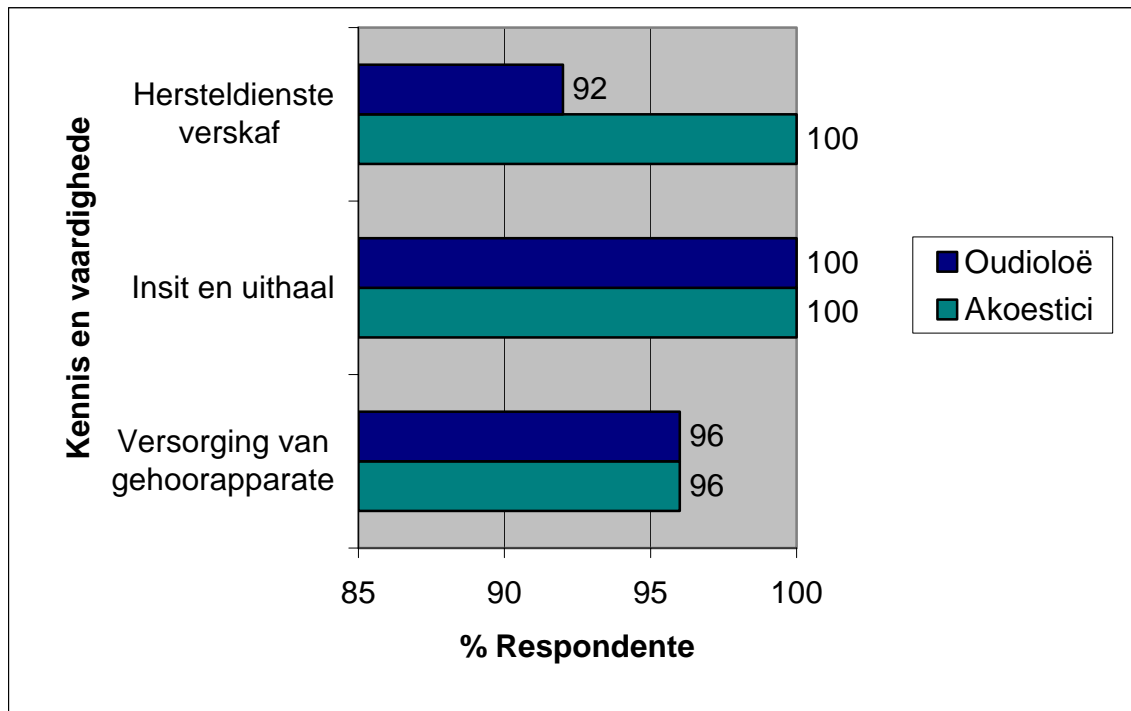
Sleutel:

1-Kan appraat insit en uithaal	5-Kan batterye insit en uithaal
2-Kan apparaat aan- en afskakel	6-Kennis van die lewensduur van batterye
3- Kan die gehoorapparaat versorg	7-Weet waar om nuwe batterye te koop
4-Kan die gehoorapparaat skoonmaak	8-Weet waar om die gehoorapparaat heen te neem vir herstel

FIGUUR 3.12: BEJAARDE RESPONDENTE SE KENNIS VAN EN VAARDIGHEID IN DIE HANTERING VAN GEHOORAPPARATE

Uit bostaande figuur, kan gesien word dat 80% en meer van die kliënte wat deur gehoorapparaat akoestici bedien is en 90,91% en meer van die kliënte wat hulle gehoorapparate by oudioloë ontvang het, vaardig was in al die fasette ten opsigte van die hantering van die gehoorapparate soos uiteengesit in Figuur 3.13.

Hierdie resultate word voorgestel in **Figuur 3.13**.



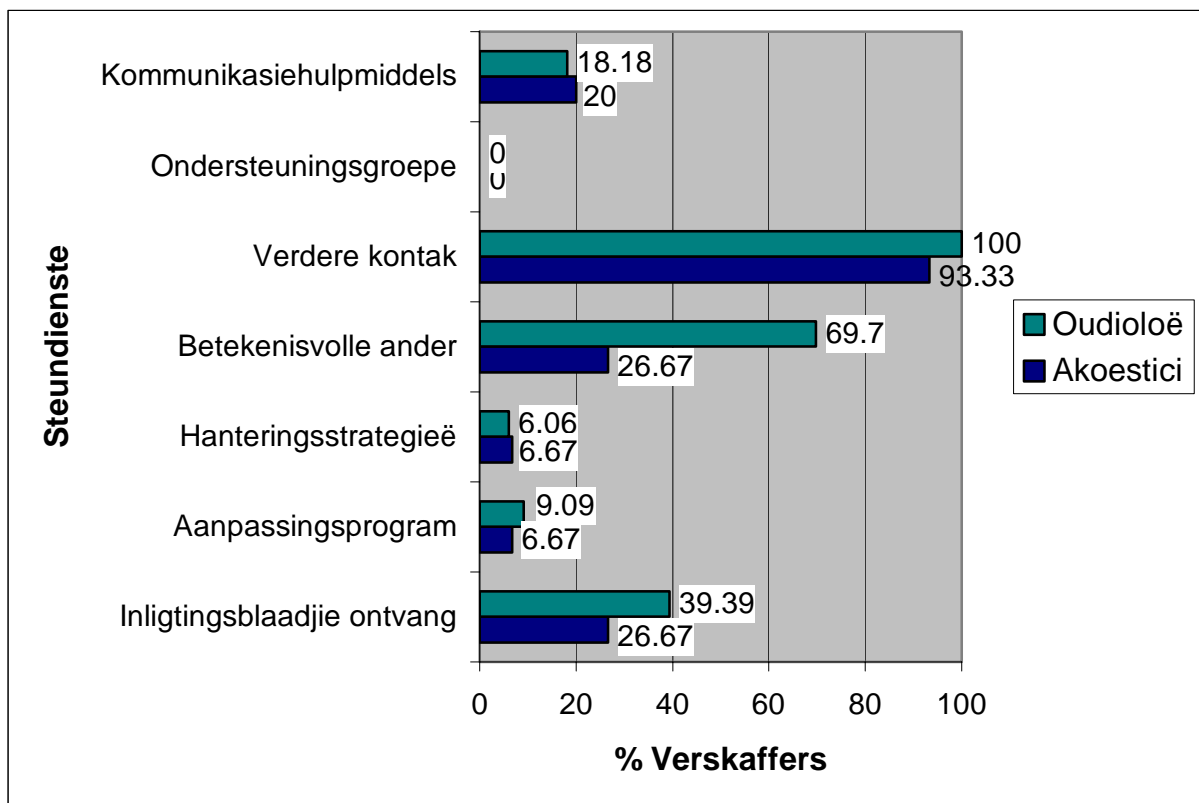
FIGUUR 3.13: VOLWASSE RESPONDENTE SE KENNIS VAN EN VAARDIGHEID IN DIE HANTERING VAN DIE GEHOORAPPARAAT

Volgens Newby en Popelka (1992:480) is daar 'n direkte verband tussen die kennis wat gehoorapparaat verbruikers van die apparaat en die hantering daarvan het, en die tevredenheid wat hulle met die gehoorapparaat ervaar. Uit bostaande figuur is dit duidelik dat nie een van die respondente probleme ervaar het met die insit en uithaal van die oorstukkies nie. Honderd persent van die respondente wie se gehoorapparate deur gehoorapparaat akoestici gepas is en 92% van die respondente wie se gehoorapparate deur oudioloë gepas is, het aangedui dat hersteldienste wel aan hulle verskaf is. Die meerderheid van respondente het dus wel hersteldienste en kontinue dienste van die gehoorapparaatverskaffers ontvang, hoewel minder oudioloë hierdie diens verskaf het.

Die resultate het dus aangetoon dat die respondente wel vaardig was in die hantering van die gehoorapparate, maar tog nie so goed aangepas was dat hulle dit meer as agt ure per dag gedra het nie. Hierdie waarneming geld veral ten opsigte van die volwasse populasie. Hoewel dit dus belangrik is dat gehoorapparaat-verbruikers voldoende opleiding moet ontvang in die hantering van hul gehoorapparate, moet die rede vir die ontevredenheid met die gehoorapparate elders gevind word.

Die verskaffing van steundienste

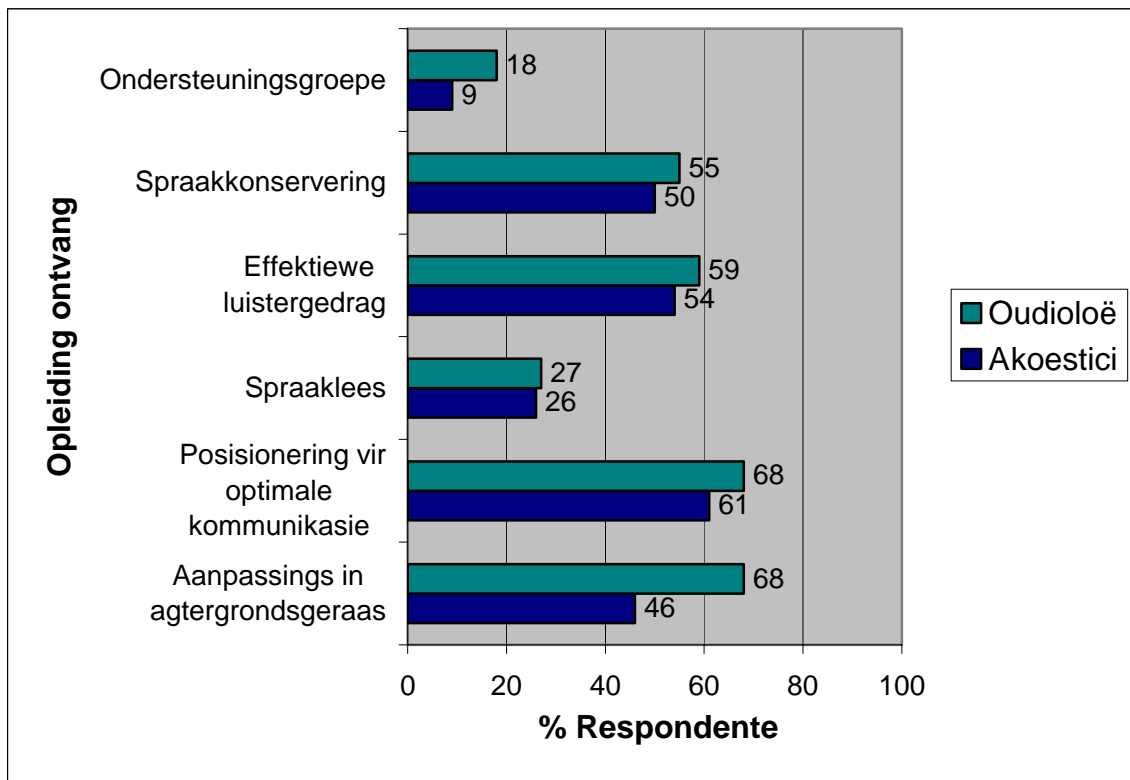
Die ondersteuning wat deur die gehoorapparaatverskaffer aan die kliënt verskaf is in terme van die verskaffing van pamflette en inligting ten opsigte van steungroepe en kommunikasiehoopmiddels, 'n gehoorapparaat oriënteringsprogram, strategieë om aan te pas in ongunstige luisteromstandighede en die betrokkenheid van 'n betekenisvolle ander is ook deur middel van die vrae gestel in **Afdeling C** geëvalueer. Hierdie resultate word in **Figuur 3.14** voorgestel.



FIGUUR 3.14: DIE VERSKAFFING VAN STEUNDIENSTE AAN DIE BEJAARDE KLIËNT

Volgens die resultate in bostaande figuur, is dit duidelik dat die verskaffing van steundienste deur beide oudioloë en gehoorapparaat akoestici onvoldoende was. Die enigste vorm van ondersteuning wat gebied is, is dat die gehoorapparaatverskaffers wel kontak met die kliënt behou het vir 'n tydperk na die verskaffing van die gehoorapparate. Die belang van ondersteuning aan die kliënt met 'n gehoorverlies en die wyses waarop hulpverlening kan geskied, behoort derhalwe deel te vorm van die opleiding van gehoorapparaat akoestici.

Die resultate ten opsigte van die steundienste en opleiding wat die volwasse respondente ontvang het na gehoorapparaatverskaffing word voorgestel in **Figuur 3.15**.



FIGUUR 3.15: DIE VERSKAFFING VAN STEUNDIENSTE AAN DIE VOLWASSE KLIËNT

Uit bostaande figuur blyk dit dat kommunikasiestrategie-opleiding wat die volwasse respondente ondergaan het, aansienlik minder voorgekom het as wat verwag is.

Hierdie opleiding het ingesluit:

- Spraakkonservering: 50% van oudioloë en 55% van gehoorapparaat akoestici het hierdie opleiding verskaf;
- Effektiewe luistergedrag (54% van die oudioloë en 59% van die gehoorapparaat akoestici het hierdie opleiding verskaf);
- Spraakleesopleiding is deur 27% van die oudioloë en deur 26% van die gehoorapparaat akoestici verskaf;
- Posisionering vir optimale kommunikasie: 61% van die oudioloë en 68% van die gehoorapparaat akoestici het hulle kliënte hieromtrent ingelig;
- Aanpassings wat in steurende agtergrondslawaai gemaak kan word: 46% van oudioloë en 68% van gehoorapparaat akoestici het hulle kliënte hieroor ingelig;
- Slegs 18% van die respondente wat gehoorapparaat akoestici besoek het en 9% van dié wat oudioloë besoek het, het inligting aangaande ondersteuningsgroepe in hulle omgewing ontvang. Hierdie is 'n besondere lae syfer gesien in die lig van die positiewe bydrae wat ondersteuninggroepe kan lewer tot die gehoorgestremde se aanpassing by die gehoorverlies en by die gehoorapparaat (Giolas, 1994, in Bezuidenhout, 2000: 13).

Dit is dus duidelik uit hierdie resultate dat die respondente oor die algemeen nie voldoende ondersteuning gekry het na gehoorapparaatpassing nie.

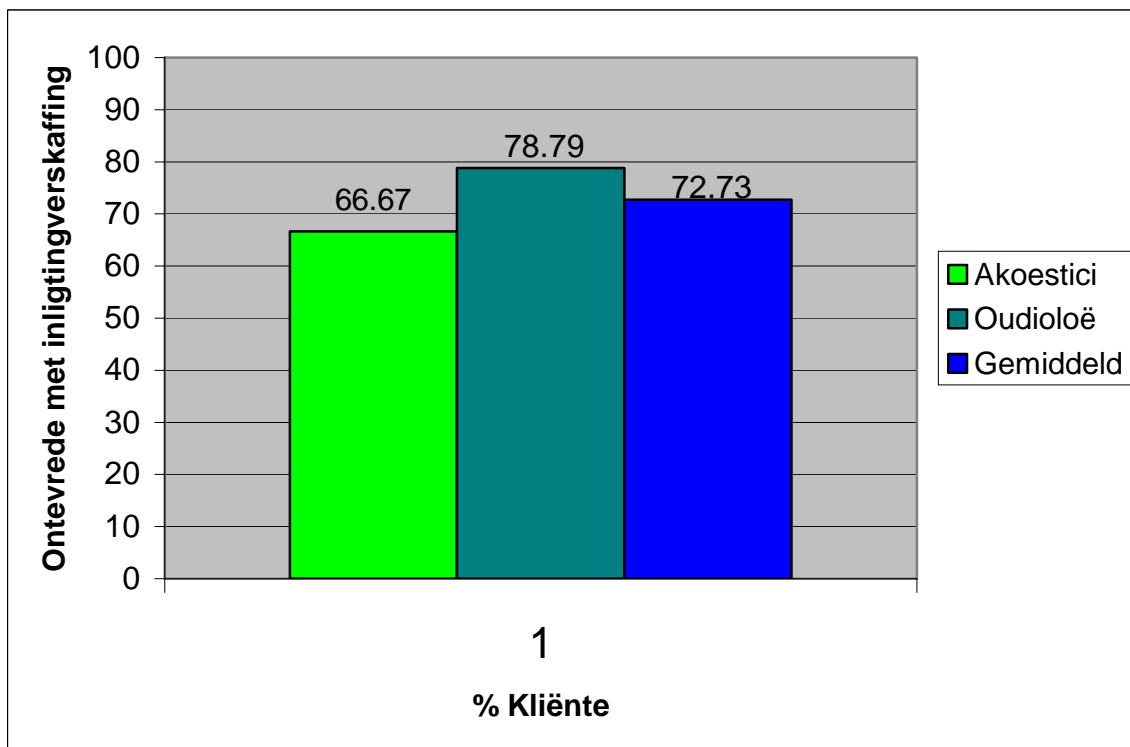
Opleiding in kommunikasiestrategieë vir die verbetering van kommunikasie is van die uiterste belang vir die kliënt se aanpassing by die gehoorapparaat en die gehoorverlies. 'n Gehoorapparaat alleen is nie genoegsaam om kommunikasieprobleme te oorkom nie (ASHA Ad Hoc Committee on Hearing Aid Selection and Fitting, 1998, in Bezuidenhout, 2000:35). In al hierdie afdelings het die oudioloë minder opleiding aan hulle kliënte gebied as die gehoorapparaat akoestici. Hierdie is 'n vreemde verskynsel, aangesien die opleiding van oudioloë wel die verskillende fasette van rehabilitasie ingesluit het, maar nie die opleiding van gehoorapparaat akoestici nie. Die standaardpraktyk was om kliënte vir hierdie opleiding na oudioloë te verwys. Dit is moontlik dat daar verwarring bestaan het ten opsigte van die rolbeskrywing van die twee gesondheidsorgprofessies (Van der Merwe, 2000, in Bezuidenhout, 2000:35). Dit is verder ook nie tyd- en koste-effektief om addisionele opleidingssessies te verskaf nie (Sweetow, 1999, in Bezuidenhout, 2000:36). 'n Belangrike

komponent in die opleiding van gehoorapparaat akoestici blyk dus 'n duidelike rolbeskrywing en afbakening van die rolle van die verskillende lede van die gehoorgesondheidsorg professies te wees. Hierby ingesluit behoort aspekte aangespreek te word soos professionele- en besigheidsetiek.

Bogenoemde ondersteuning geskied in die vorm van berading aan die gehoorgestremde persoon. Die berading wat die respondente van die gehoorapparaatverskaffers ontvang het, word ook aangespreek in **Afdeling C**.

Beraad aan die gehoorgestremde

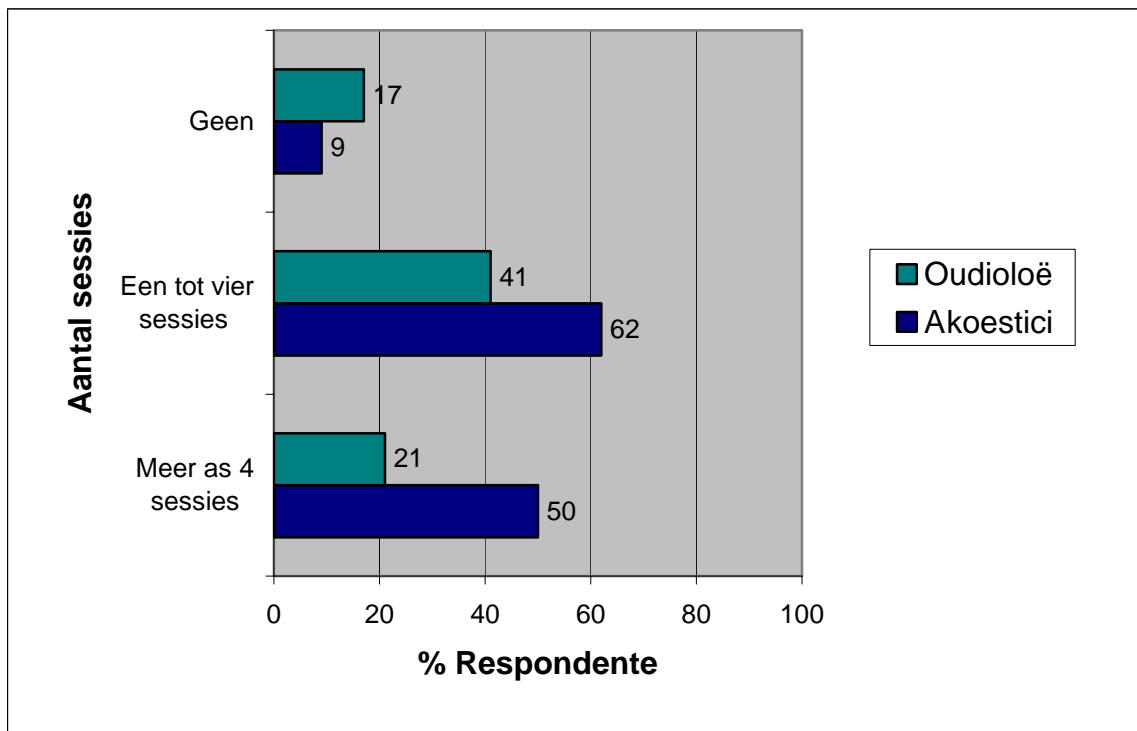
Berading aan die gehoorgestremde is die sleutel tot suksesvolle gehoorapparaatpassing. Berading kan omskryf word as die verskaffing van inligting, raad en steungewing om die houding, mening en gedrag van die gehoorgestremde persone te rig (Katz, 1994:616). In **Figuur 3.16** word die tevredenheid wat die kliënte ervaar het ten opsigte van die inligting wat hulle ontvang het omtrent die implikasies van die gehoorverlies vir hulle persoonlik, voorgestel.



FIGUUR 3.16: BERADING AAN DIE BEJAARDES AANGAANDE DIE IMPLIKASIES VAN DIE GEHOORVERLIES

Volgens bostaande figuur was 78,79% van kliënte wat hulle gehoorapparate by oudioloë ontvang het en 66,67% wat deur gehoorapparaat akoestici bedien is, ontevrede met die berading wat hulle ontvang het en veral ten opsigte van die invloed van 'n gehoorverlies op hulle lewens. Dit kan waarskynlik toegeskryf word aan die klem wat in opleiding en diensverskaffing op diagnose van die kliënt en op gehoorapparaatpassing geplaas word, terwyl te min klem geplaas word op rehabilitasie en beraad aan die persoon met 'n gehoorverlies. Hierdie bevindings is weereens 'n aanduiding dat beraad aan die gehoorgestremde volwassene ingesluit behoort te word in 'n opleidingsprogram vir gehoorapparaat akoestici.

Hoewel meer van die volwasse respondente inligting ontvang het rakende die implikasies van die gehoorverlies (**Figuur 3.17**), blyk dit dat ook hierdie groep nie voldoende berading en rehabilitasie van die gehoorapparaatverskaffers ontvang het nie. Die resultate ten opsigte van die **berading** wat aan volwasse respondente verskaf is, word voorgestel in **Figuur 3.17**.



FIGUUR 3.17: BERADING AAN DIE VOLWASSE RESPONDENTE AANGAANDE DIE IMPLIKASIES VAN DIE GEHOORVERLIES

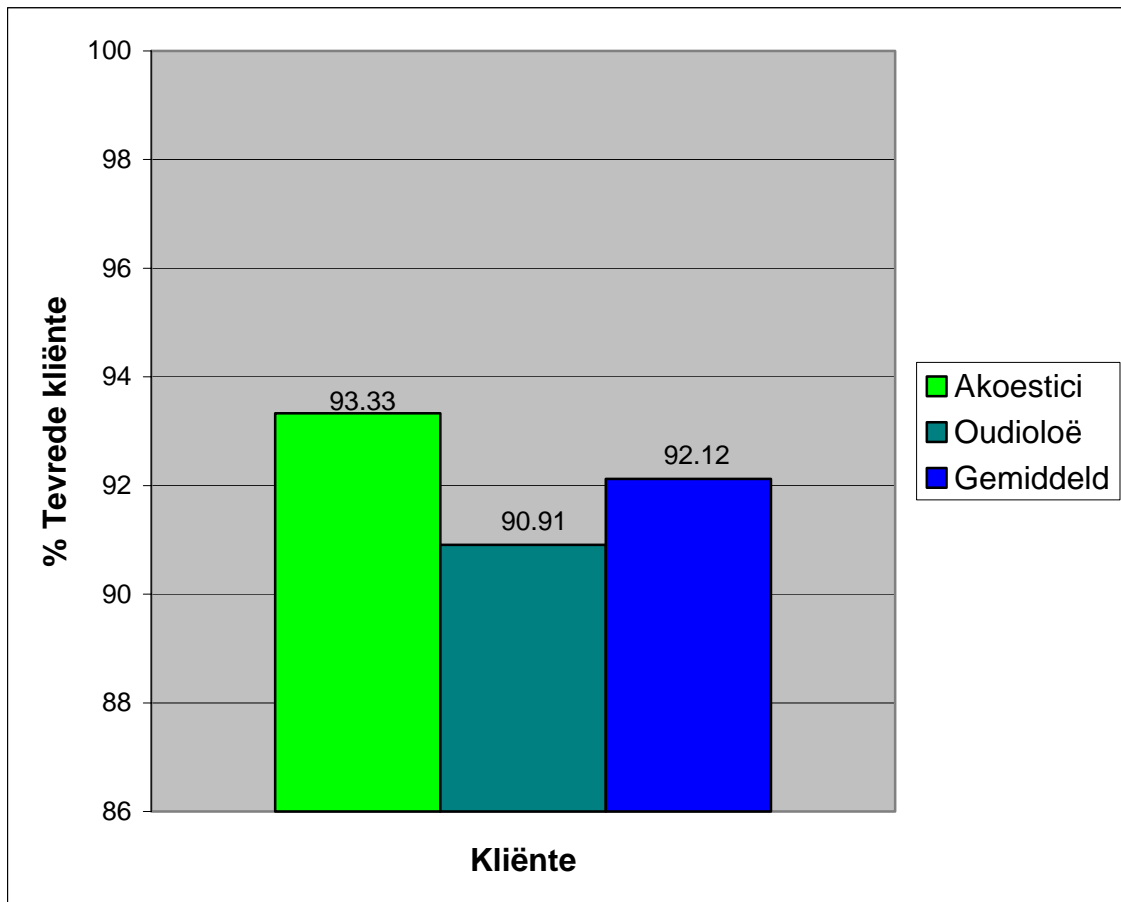
Uit bostaande figuur blyk dit dat die volwasse respondente oor die algemeen beter

ingelig is aangaande die implikasies van die gehoorverlies, as die bejaarde respondente. 'n Gemiddeld van 82,5% van die volwasse respondente het aangetoon dat hulle wel voldoende berading ontvang het ten opsigte van die implikasies van die gehoorverlies. Heelwat minder van die respondente het egter wel 'n rehabilitasie-program ondergaan. Vyftig persent van die respondente wat gehoorapparaat akoestici besoek het en 21% van die respondente wat oudioloë besoek het, het meer as vier beradingsessies ontvang. Een-en-veertig persent van die respondente wat hulle gehoorapparate by gehoorapparaat akoestici ontvang het en 62% van die wat oudioloë besoek het, het vanaf een tot vier sessies ontvang. Nege persent van die respondente wat gehoorapparaat akoestici besoek het en 17% wat oudioloë besoek het, het egter geen beradingsessies ontvang nie. Volgens Martin, et al. (1994:25) is daar slegs 5% van oudioloë in die Verenigde State van Amerika wat geen rehabilitasie aan hulle kliënte verskaf nie. Die persentasie oudioloë in hierdie studie wat geen rehabilitasie aan hulle respondente verskaf het nie, is aansienlik hoër as wat in die studie van Martin et al. (1994) aangetoon is. Hierdie bevinding, naamlik dat oudioloë aan minder van die respondente berading verskaf het, is teleurstellend, aangesien die ouditiewe rehabilitasie van die gehoorgestremde volgens die beroepsoms Krywing wat in Hoofstuk een gestel is, juis die rol van die oudioloog is. Dit is dus belangrik dat gehoorapparaat akoestici wel in hul opleiding ingelig behoort te word van die rolle van die gehoorgesondheidsorgspan en die belang van nasorg en berading na afloop van gehoorapparaatpassing.

Hoewel die respondente gevoel het dat hulle nie voldoende inligting aangaande die gevolge van die gehoorverlies ontvang het nie, was die meerderheid egter tevrede met die dienste wat hulle van die verskaffers ontvang het. Die tevredenheid met die dienste is in **Afdeling D** geëvalueer en word in **Figuur 3.18** en **Figuur 3.19** aangedui.

Afdeling D

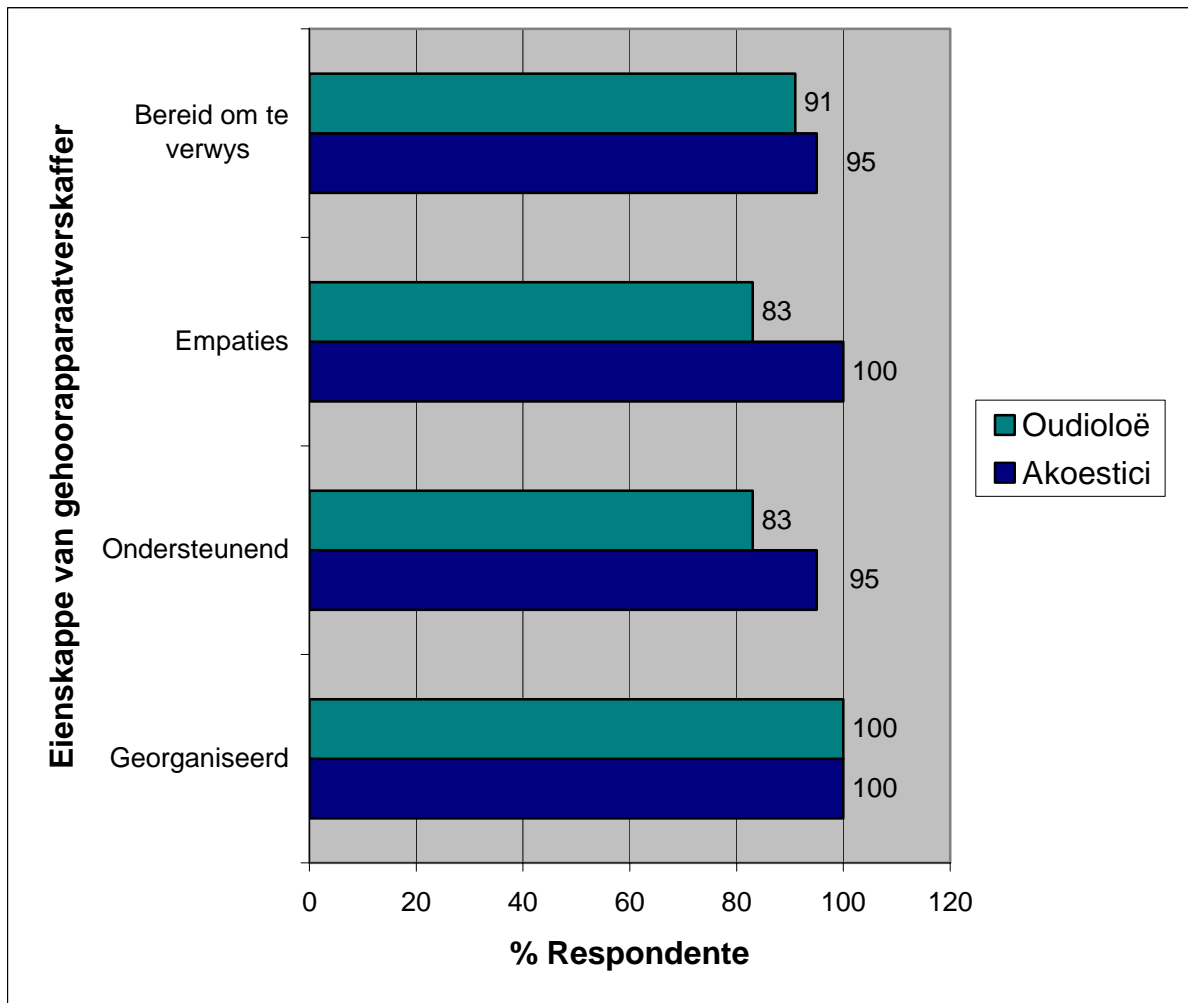
In hierdie afdeling is die proefpersone se tevredenheid met verskillende aspekte van dienslewering deur die gehoorapparaatverskaffer geëvalueer. In **Figuur 3.18** word die bejaarde respondente se tevredenheid met die diensverskaffers eers aangedui.



FIGUUR 3.18: TEVREDENHEID MET DIENSVERSKAFFING (BEJAARDES)

Volgens **Figuur 3.18** was 93,33% van die bejaarde respondente tevrede met die dienste wat hulle van die gehoorapparaat akoestici ontvang het, terwyl 90,91% tevrede was met die dienste wat hulle van die oudioloog ontvang het. Die oorgrote meerderheid van respondente, naamlik 92,12% het dus aangetoon dat hulle tevrede was met die verskillende aspekte van dienslewering wat geëvalueer is, soos die tyd

wat aan die kliënt bestee is en die geduld, professionaliteit, georganiseerdheid en hulpvaardigheid van die gehoorapparaatverskaffer. Die volwasse respondente het ook hulle tevredenheid met die verskillende fasette van dienslewering uitgespreek. Hierdie resultate word in **Figuur 3.19** voorgestel.



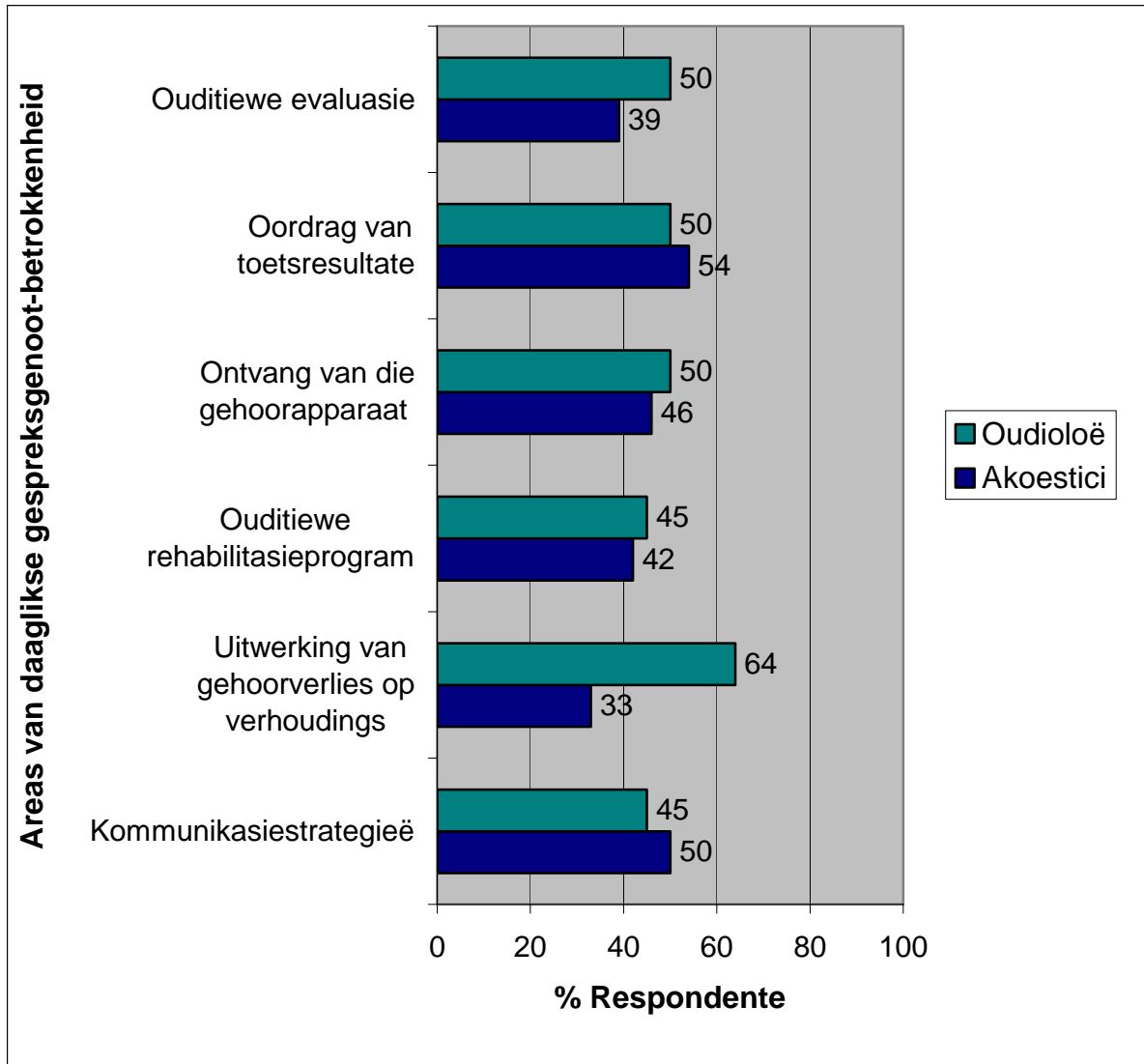
FIGUUR 3.19: TEVREDENHEID MET DIENSVERSKAFFING (VOLWASSENES)

Uit bostaande figuur is dit duidelik dat al die respondente in hierdie studie (100%) van beide gehoorapparaat akoestici en oudioloë, ervaar het dat die gehoorapparaatverskaffer goed georganiseerd was. Hierdie is een maatstaf van professionele dienste (Bezuidenhout, 2000:42). Verder het 100% van die respondente wat hulle gehoorapparate by gehoorapparaat akoestici ontvang het en 83% van die oudioloë

se kliënte die gehoorapparaatverskaffers as empaties ervaar. Die respondente was ook oor die algemeen tevrede met die ondersteuning wat die verskaffers aan hulle gebied het 95% van die respondente wat gehoorapparaat akoestici besoek het en 83% van die repondente wat oudioloë besoek het, het die gehoorapparaatverskaffer as ondersteunend ervaar. Verder was 91% van die respondente wat oudioloë besoek het en 95% van dié wat gehoorapparaat akoestici besoek het bereid om vriende of familie na dieselfde persoon te verwys, indien hulle 'n gehoorapparaat sou benodig. Hierdie hoë persentasie dui daarop dat die meerderheid respondente tevrede was met die diensverskaffing deur die gehoorapparaatverskaffer wat hulle besoek het.

Hoewel die respondente oor die algemeen tevrede was met die dienste van die gehoorapparaatverskaffer, was 'n kleiner persentasie tevrede met hulle gehoorapparaate, soos aangetoon in **Figuur 3.20**. Die keuse van die regte gehoorapparaate vir 'n bepaalde kliënt, asook die stel van realistiese verwagtinge, is 'n belangrike vaardigheid waarvoor die gekwalifiseerde gehoorapparaat akoestikus behoort te beskik en dit behoort dus die fokus van 'n opleidingsprogram vir gehoorapparaat akoestici te wees.

Nog 'n belangrike faset in die dienslewering aan die gehoorgestremde volwassene is die wyse waarop die betekenisvolle ander in die rehabilitasieprogram betrek word. In **Figuur 3.20** word die betrokkenheid van die respondente se betekenisvolle ander en die opleiding wat hulle ontvang het, voorgestel.



FIGUUR 3.20: BETROKKENHEID VAN DIE BETEKENISVOLLE ANDER

Volgens bostaande figuur was ongeveer die helfte van die respondente se betekenisvolle ander tydens die gehoorevaluasie en opvolgbesoeke teenwoordig, ongeag wie die gehoorapparaat verskaf het. Vyftig persent van die respondente wat gehoorapparaat akoestici besoek het, se daaglikse gespreksgenote was teenwoordig tydens die ouditiewe evaluasie, tydens die oordrag van die toetsresultate en tydens die ontvang van die gehoorapparaat. Die respondente wat oudioloë besoek het, se daaglikse gespreksgenote was minder konstant teenwoordig, naamlik 39% by die gehoorevaluasie, 54% by die oordrag van die toetsresultate en 46% was by die ontvangs van die gehoorapparaat teenwoordig. Gedurende die opvolgssessies waar

hulle teenwoordig was, is 64% van die respondente wat die gehoorapparaat akoestici besoek het en 33% van dié wat oudioloë besoek het, ingelig oor die uitwerking van 'n gehoorverlies op verhoudings. Vyftig persent van die respondente wat oudioloë besoek het en 45% van dié wat gehoorapparaat akoestici besoek het, het opleiding ontvang in kommunikasie-strategieë om kommunikasie binne die huis te bevorder. Hierdie resultate dui daarop dat die spanbenadering wat in die opleiding van gehoorgestremdes gevolg behoort te word (ASHA Ad Hoc Committee on Hearing Aid Selection and Fitting, 1998, in Bezuidenhout, 2000:38) nie werklik in die praktyk voldoende beoefen word nie. Hierdie is ook 'n tekortkoming in die bestaande diensverskaffing aan gehoorgestremdes wat in 'n opleidingsprogram vir gehoorapparaat akoestici aangespreek behoort te word deur weereens klem te plaas op die rolbeskrywing van die verskillende lede van die gehoorgesondheidsorgspan.

Afdeling E: Algemene Opmerkings

In hierdie gedeelte is voorsiening in beide vraelyste gemaak vir enige verdere opmerkings deur die diensverskaffer ten opsigte van die dienslewering deur die gehoorapparaatverskaffer, om te voorkom dat belangrike inligting oor die hoof gesien word. Die respondente het nie hiervan gebruik gemaak nie.

In die eerste deel van die situasie-ontleding is die aard van die diensverskaffing deur gehoorapparaatverskaffers aan volwassenes en bejaardes met 'n gehoorverlies geëvalueer. Die resultate van die meningsopname is gegee. Die gevolgtrekkings sal bespreek word nadat die resultate van die situasie-ontleding van gehoorapparaatverskaffing deur bestaande praktisyns, bespreek is.

3.3.2 'N SITUASIE-ONTLEDING VAN GEHOORAPPARAAT VERSKAF- FING DEUR BESTAANDE PRAKTISYNS

As deel van die situasie-analise, is die belangrikste rolspelers wat geïdentifiseer is in die instruksionele ontwerp van 'n afstandsonderrig program vir gehoorapparaat akoestici ten eerste die kliënte wat deur die professionele persone bedien word,

en tweedens gehoorapparaatverskaffers wat reeds in die praktyk staan. In die eerste gedeelte van hierdie hoofstuk is die agtergrond, navorsingsontwerp en die resultate van die aard van gehoorapparaatverskaffing aan bejaardes en volwasse nes met 'n gehoorverlies, verskaf. In hierdie gedeelte gaan die situasie-ontleding gedoen word aan die hand van vraelyste aan bestaande praktisyns, dit is oudioloë en gehoorapparaat akoestici wat gemoeid is met die verskaffing van gehoorapparate.

Die algemene riglyne wat gevolg is in die samestelling van vraelyste is reeds verskaf en word gevolglik nie herhaal nie.

3.3.2.1 Rasionaal en doel van die ondersoek

Die doel van hierdie gedeelte van die studie is om die uitkomste van 'n opleidingsprogram te bepaal en die vaardighede waarvoor 'n gekwalifiseerde gehoorapparaatverskaffer moet beskik ten einde 'n opleidingsprogram te ontwerp vir die opleiding van gehoorapparaat akoestici. Teen hierdie agtergrond is vraelyste is saamgestel met die doel om die opleidingsbehoefte te bepaal. Dobson (1996:38) het aangetoon dat daar in landswye opnames baie min bewyse van planmatige opleiding gevind is. Hierdie ondersoek is dus nodig ten einde 'n opleidingsprogram vir gehoorapparaat akoestici te beplan, te implementeer en te evalueer.

3.3.2.2 Proefpersone

In die eerste gedeelte van hierdie studie is gebruik gemaak van gekwalifiseerde oudioloë, asook van gekwalifiseerde gehoorapparaat akoestici, wat die opleidingsprogram by die Technikon van die Witwatersrand deurloop het.

Algemene kriteria wat vir beide groepe gestel is, was die volgende:

- Beide groepe moes **gemoeid wees met gehoorapparaatverskaffing**. Dit is belangrik dat die persone wat die vraelyste voltooi het in hulle daaglikse

praktyke gemoeid moes wees met gehoorapparaatverskaffing. Indien die professionele persone nie gemoeid is met gehoorapparaatverskaffing nie, sal hulle nie die uitkomst en vaardighede kan identifiseer waaroor 'n gekwalifiseerde gehoorapparaat akoestikus moet beskik om aan die eise van die beroep te voldoen nie.

- **Taal**

Die proefpersone moes óf Engels- óf Afrikaanssprekend wees, aangesien dit die tale is waarin die vraelyste saamgestel is.

- **Bywoning van kongresse**

Die vraelyste is nie aan die respondente gepos nie, maar tydens vakverwante kongresse aan die oudioloë en gehoorapparaat akoestici uitgedeel. Hierdie is 'n gepaste wyse om te verseker dat die respondente wel aktief gemoeid is met gehoorapparaatverskaffing in hul beroepsbeoefening. Hierdeur kon die doel van die studie ook op 'n persoonlike wyse aan die respondente verduidelik word en die verwagting was dat dit die persentasie deelname aan die studie sou verhoog indien respondente die vraelyste tydens die verloop van die kongres kon voltooi, eerder as om dit per pos te ontvang (Mitchell & Jolley, 2001:499).

Proefpersoon seleksie prosedures

Vakverwante kongresse is by verskillende geleenthede bygewoon en die vraelyste is by dié geleenthede aan al die gekwalifiseerde gehoorapparaat akoestici en oudioloë uitgedeel. Daar is vooraf 'n verduideliking gegee van die motivering vir die studie en hulle deelname aan die studie is versoek. Die navorser was ook beskikbaar vir vrae of indien enige aspek vir die respondente onduidelik was. Aangesien die tema van die kongresse gefokus het op gehoorapparaatverskaffing, kon verseker word dat die repondente gekwalifiseerd was en gemoeid was met gehoorapparaatverskaffing. Die vraelyste is ook

vergesel van dekbriewe, waarin die versoek gerig is dat indien die repondente nie die vraelyste tydens die kongres kon voltooi nie, dit op 'n later stadium terugbesorg moes word (Bylaes D en E).

'n Beskrywing van die proefpersone: diensverskaffers

Eerstens word 'n beskrywing verskaf van die gehoorapparaat akoestici wat die vraelyste voltooi het. Die belangrikste eienskappe van hierdie respondente word aangebied in **Tabel 3.5**.

TABEL 3.5: DIENSVERSKAFFERS: GEHOORAPPARAAT AKOESTICI

AANTAL	KWALIFIKASIES	VOLGEHOUE PROFESSIONELE ONTWIKKELING	WERKS-OMGEWING	TEVREDENHEID MET OPLEIDING	
				JA	NEE
23	100% (23) Sertifikaat in gehoorapparaat akoestiek Technikon Witwatersrand	<p>Oudiometrie 52.2% - onder supervisie van 'n gekwalifiseerde persoon 39.1% - geen respons 8.7% - artikels geraadpleeg</p> <p>Gehoorapparate 73.9% - onder supervisie van 'n gekwalifiseerde persoon 8.7% - geen respons 8.7% - boeke en artikels 8.7% bywoning van kursusse</p> <p>Gehoorapparaat verskaffing 65.2% - onder supervisie 17.4% - geen respons 4.4% - boeke/artikels 13.0% - kursusse</p> <p>Besigheidsbestuur 30.1% - onder supervisie 47.8% - geen respons 4.4% - boeke/artikels 8.7%- bywoning van kursusse</p>	<p>Privaatpraktyk: eie onderneming 43.5%</p> <p>Privaatpraktyk: met 'n ander persoon: 52.2%</p> <p>Ander (konsultasie mediese fondse): 4.3%</p>	73.9%	26,1%

Uit bostaande tabel kan gesien word dat 23 respondente die vraelyste voltooi het. Die hele groep (100%) het hulle opleiding by die Technikon Witwatersrand ontvang. Feitlik die hele groep, buiten een respondent is werksaam in 'n privaatpraktyk in 'n eie onderneming of saam met 'n ander persoon. Wat betref al vier areas van professionele ontwikkeling wat gedek is, het die meeste respondente voortgesette professionele ontwikkeling onder supervisie van 'n ander gekwalifiseerde persoon gerapporteer. Die meerderheid van respondente (73,9%) was tevrede met die opleiding wat hulle ontvang het, terwyl 26.1% aangedui het dat hulle ontevrede was. As redes vir die ontevredenheid het die respondente aangevoer dat hulle nie genoeg praktiese opleiding ontvang het nie; dat meer aandag gegee moes word aan besigheidsbestuur; en dat daar nie in die opleiding tred gehou is met die nuutste ontwikkelings nie.

'n Beskrywing van die tweede groep gehoorapparaatverskaffers, die gekwalifiseerde oudioloë, word in **Tabel 3.6** verskaf.

TABEL 3.6: DIENSVERSKAFFERS: OUDIOLOË

AANTAL	KWALIFIKASIES	VOLGEHOUE PROFESSIONELE ONTWIKKELING	WERKS- OMGEWING	TEVREDENHEID MET OPLEIDING	
				JA	NEE
25	<p>96% (24) respondente beskik oor 'n toepaslike graad in spraak-taal-terapie en oudiologie</p> <p>4% (1) respondent beskik oor 'n ander graad en 'n toepaslike diploma</p>	<p>Oudiometrie, gehoorapparate en gehoorapparaatverskaffing</p> <p>95.5% het professioneel in bogenoemde areas ontwikkel deur kursusse by te woon</p> <p>84% het aangedui dat hulle gereeld nuwe literatuur oor die onderwerpe raadpleeg</p> <p>Besigheidsbestuur</p> <p>Slegs 4.5% het wat betref hierdie area verder ontwikkel</p> <p>12% het nie gerepondeer op hierdie gedeelte nie</p>	<p>Privaatpraktijk: eie onderneming 41.7%</p> <p>Privaatpraktijk: saam met ander 16.7%</p> <p>Universiteit 8.3%</p> <p>Hospitaal 8.3%</p> <p>Skool vir gehoorgestremdes 8.3%</p> <p>Elders: 16.7%</p>	JA 66.7%	NEE 33.3%

Uit **Tabel 3.6** blyk slegs een van die respondente nie oor die toepaslike graad in spraakheelkunde en oudiologie beskik nie, maar al die respondente het wel grade gehad. Bykans die helfte van die groep was werksaam in privaatpraktyk, teenoor die gehoorapparaat akoestici, waar al die repondente buiten een, in die privaatpraktyk werksaam was. Dit is dus duidelik dat in 'n opleidingprogram vir

gehoorapparaat akoestici, die studente voorberei behoort te word om 'n privaatpraktyk te bedryf. Die oudioloë het aangetoon dat hulle oor die algemeen professionele ontwikkeling nastreef deur kursusse by te woon (95.5%) of deur die bestudering van literatuur (84%). Hulle het baie min aandag gegee aan besigheidsbestuur. Bykans 'n derde van die respondente van albei groepe het aangetoon dat hulle nie tevrede was met die opleiding wat hulle ontvang het nie. As redes hiervoor het hulle aangetoon dat hulle blootstelling aan gehoorapparate beperk was; dat hulle te min ondervinding opgedoen het wat betref gehoorapparaatpassing; dat die Universiteite nie self diensverskaffers is nie en dat die praktyk ander eise aan die verskaffer stel as wat daar in die teorie aangetoon is.

Hoewel die proefpersone oor die algemeen gretig was om die vraelyste te ontvang en te bestudeer, was hulle traag om wel die vraelyste te voltooi. Slegs 25% van die vraelyste wat uitgegee is, is terugbesorg. By verdere navrae het dit geblyk dat die gekwalifiseerde gehoorapparaatverkaffers huiwerig was om die vraelyste te voltooi. Dit het geblyk dat hulle 'n nuwe opleidingsprogram as 'n bedreiging beskou het. Mitchell en Jolley (2001:476) waasku ook teen so 'n moontlikheid dat daar soms by repondente 'n huiwerigheid kan bestaan om sommige temas aan te spreek, en dat hulle dan nie bereid sal wees om aan 'n navorsingsprojek deel te neem nie.

3.3.2.3 Materiaal en apparaat (Diensverskaffers)

In hierdie gedeelte word weereens onderskei tussen materiaal en apparaat vir die insameling van data enersyds en materiaal en appraat vir die verwerking van data andersyds.

Materiaal en apparaat vir die insameling van data

Daar is van twee afsonderlike vraelyste gebruik gemaak (Raadpleeg Bylae D en Bylae E). Elke vraelys is vergesel van 'n kort dekbrieff, waarin 'n kort motivering vir die studie vervat is. Die instruksies is mondelings aan die respondente oorgedra en is dus nie in die dekbriewe herhaal nie. Die persone en organisasie wat die studies uitgevoer het, is ook aan die respondente bekend gestel.

- **Vraelyste**

Twee afsonderlike vraelyste is gebruik, een vir oudioloë (Bylae D), en een vir gehoorapparaat akoestici (Bylae E). Beide vraelyste is opgestel in Afrikaans en Engels ten einde Afrikaans- en Engelssprekende proefpersone te akkommodeer. Elke vraelys is gekodeer vir die statistiese verwerking daarvan.

Op die eerste bladsy van elke vraelys is 'n beroepsomschrywing van die oudioloog en die gehoorapparaat akoestikus verskaf, soos wat dit omskryf is deur die Raad vir Gesondheidsberoepe. Hierdie omschrywing moet as uitgangspunt dien om die respondente te rig ten opsigte van die doel van die studie, naamlik om die uitkomst te bepaal waarvoor 'n gekwalifiseerde gehoorapparaat akoestikus moet beskik om sy/haar beroepsfunksies te kan vervul.

Die vraelys aan die gekwalifiseerde gehoorapparaat akoestici het bestaan uit 23 vrae, en dié aan die oudioloë uit 28 vrae. Die vraelys aan die oudioloë het uit meer vrae bestaan omdat die oudioloog op grond van die langer opleiding wat hulle ontvang het (vierjarige graad), moontlik gehoorapparaatverskaffing vanuit 'n ander perspektief beskou.

Hoewel die vraelyste nie in afdelings verdeel is nie, word dit, ten einde die bespreking te vergemaklik, wel vir hierdie doel in afdelings verdeel.

Afdeling A: Agtergrondsinsigting

In hierdie gedeelte is agtergrondsinsigting van die respondente ingewin, wat betrekking het op die opleiding wat hulle ontvang het om hulle beroep as gehoorapparaatverskaffers te kan beoefen. Daarbenewens was vrae daarop gerig om insigting te bekom aangaande verdere onderrig en opleiding wat die respondente ondergaan het, ten einde te kan bybly in 'n professie wat afhanklik is van snelle ontwikkeling van tegnologie. Van die vrae was ook gerig op die werksomgewing waarin die verskaffers hulle tans bevind, ten einde te bepaal of hulle wel met gehoorapparaatverskaffing gemoeid is, soos wat dit in die seleksiekriteria genoem

word. Die vrae was verder daarop gerig om te bepaal of die respondente tevrede was met die opleiding wat hulle ontvang het. Die vrae in hierdie gedeelte is nie vir die respondente bedreigend van aard nie, aangesien dit inligting wat versoek wat meer feitelik van aard is. Mitchell en Jolley (2001:492) beveel ook aan dat nie-bedreigende vrae aan die begin van 'n vraelys gevra word, om te verhoed dat die deelnemers hulle onttrek omdat te persoonlike vrae gevra word wat hulle te angstig maak om voort te gaan met die volooing van die vraelys.

Afdeling B: Houding teenoor die gehoorgesondheidsorgspan

Hierdie afdeling het vrae bevat rondom die verskaffer se siening van 'n spanbenadering in die hantering van 'n persoon met 'n gehoorverlies na wie kliënte verwys word, en wat die respondent se siening is van die rol van elke spanlid. Bykomend hiertoe moes die respondente aandui of hulle saamstem met die beroepsoms krywing van die oudioloog en gehoorapparaat akoestikus, soos wat bepaal is deur die Raad vir Gesondheidsberoepe. Hierdie beroepsoms krywing en die rol van elke spanlid, bepaal ook die uitkomst waarvoor die gekwalifiseerde gehoorapparaat akoestikus moet beskik ten einde haar/ sy rol te vervul in die verskaffing van gehoorapparate.

Afdeling C: Inligting aangaande prosedures wat gevolg is voor en gedurende die verskaffing van gehoorapparate

In hierdie gedeelte is vrae ingesluit om te bepaal watter oudiometriese toetprosedures gehoorapparaatverskaffers as belangrik beskou om die gehoor van 'n kliënt te evalueer ten einde 'n kliënt suksesvol met 'n gehoorapparaat te kan pas. Inligting rakende preseleksie formules en metodes om gehoorapparaat spesifikasies na te gaan, is ook hierby ingesluit. Die mening van die respondente ten opsigte van die populasies wat deur die verskillende rolspelers bedien behoort te word, is ook verkry. Hierdie inligting is nodig vir die beplanning van leerinhoud in die instruksionele ontwerp van 'n opleidingsprogram vir gehoorapparaat akoestici.

Afdeling D: Inligting aangaande prosedures wat gevolg is na afloop van gehoorapparaatverskaffing

Met behulp van die vrae in hierdie gedeelte is bepaal of die verskaffer ondersteuning en opleiding aan die kliënte verskaf na afloop van die verskaffing van 'n gehoorapparaat, asook die wyse waarvolgens dit geskied.

Afdeling E: Spesifieke uitkomst

In hierdie afdeling is spesifieke uitkomst en beroepsfunksies gelys. Respondente moes aandui watter van hierdie uitkomst belangrik is, watter minder belangrik is, en watter totaal onbelangrik is om die beroepsfunksies van die gehoorapparaat akoestikus te kan vervul. Van hierdie uitkomst is verkry uit die kurrikuleringsdokument van Uys en Hugo (1990:13) en ook vanuit die beroepsoms Krywing (SAGTUR, 1993) en die kurrikulum wat gevolg word in die opleidingsprogram, genaamd "Audioprosthology" (Williams, 1995), wat aangebied word in Illinois.

Afdeling F: Meningspeiling aangaande die aard van 'n opleidingsprogram vir gehoorapparaat akoestici

Respondente se beskouing van wat die aard en omvang van 'n opleidingsprogram vir gehoorapparaat akoestici behoort te wees, ten einde die uitkomst wat geïdentifiseer is te kan bereik, is met hierdie vrae gepeil. Die mening van die respondente ten opsigte van die populasies wat deur die verskillende rolspelers bedien behoort te word, is ook in hierdie gedeelte verkry. Vrae is gevra rondom lengte van opleiding, die onderriginstansie, wat so 'n kursus behoort aan te bied, asook spesifieke vakke wat in so 'n kursus ingesluit behoort te word. In 'n oop vraag is die geleentheid aan respondente gebied om 'n ideale opleidingsprogram saam te stel vir die opleiding van gehoorapparaat akoestici. Vir programme om effektief te wees, moet die behoeftes van die deelnemers bepaal word (Kirkpatrick, 1998:4).

Afdeling G: Addisionele beroepsfunksies van die oudioloog

Hierdie gedeelte is ingesluit in die vraelyste aan die gekwalifiseerde oudioloë, ten einde die verskil in beroepsfunksies ten opsigte van gehoorapparaatverskaffing, soos vervul deur die oudioloog en die gehoorapparaat akoestikus, te bepaal.

Materiaal en apparaat vir die verwerking van data

Die data is weereens deur middel van die rekenaarprogram genaamd SAS (SAS Institute Inc., SAS Version 8, Cary NC, 1999) verwerk.

3.3.2.4 Procedures (Diensverskaffers)

Voordat die insameling van data 'n aanvang geneem het, is 'n loodsstudie met beide vraelyste uitgevoer, ten einde te bepaal of alle vrae vir die respondente duidelik is (Mitchell & Jolley, 2001:469).

Loodsstudie

Twee gekwalifiseerde gehoorapparaatverskaffers, 'n oudioloog en 'n gehoorapparaat akoestikus, albei gemoeid met gehoorapparaatverskaffing is genader om die vraelyste te voltooi en aan te dui of die vrae duidelik en nie misleidend is nie. Die twee respondente het geen aanbevelings gehad nie, en het aangedui dat die vrae duidelik verstaanbaar geformuleer is.

Prosedures vir die insameling en verwerking van die data

In hierdie gedeelte word onderskei tussen prosedures vir die insameling van data en prosedures vir die verwerking van data.

Wat betref die **prosedures vir die insameling van data** is die vraelyste aan beide groepe uitgedeel by vakverwante kongresse wat deur die respondente bygewoon is. Hierdeur is gepoog om te verseker dat die respondente wel aan die seleksiekriterium voldoen, wat vereis dat hulle aktief betrokke moet wees by die verskaffing van gehoorapparate. Die navorser het vooraf gereël vir 'n spreekbeurt waartydens die

belang van die navorsingsprojek aan die repondente verduidelik is en hulle aangemoedig is om die vraelyste te voltooi. Daar is ook aan die respondente verduidelik hoe die vraelyste voltooi moes word, en die navorser was beskikbaar vir enige vrae.

Inligting wat verkry is, is **verwerk** deur middel van 'n kodesisteam. Response op die nominale skaal vrae is gekodeer volgens die gekose opsie. Tweeledige vrae wat "Ja" of "Nee" of "Een" of "Twee" as antwoord het, is gekodeer as 1 en 2 respektiewelik. Die ordinale skaal vrae (Altyd, Byna Altyd, Soms, Byna Nooit, Nooit) is gekodeer as 1, 2, 3, 4 en 5 respektiewelik. Stellings wat volgens skaal beoordeel is (Belangrik/ Neutraal/ Onbelangrik, of Nooit, Soms, Dikwels), is gekodeer as 1, 2 en 3 respektiewelik gedurende die koderingproses. Antwoorde op die oop vrae, of waar die respondente kommentaar gelewer het onder die "ander" gedeelte, is gekodeer volgens antwoorde wat ooreengestem het. Die respondente se antwoorde by elke vraag is verwerk en in frekwensietabelle weergegee. Van die frekwensies is omgeskakel tot persentasies. Tweerigting-frekwensies is bepaal ten einde die korrelasie van verskeie veranderlikes te analiseer (Owen, 2001). Die Chi-kwadraat toets en die Fisher eksakte toets is gebruik vir die berekening van verwantskappe tussen verskillende veranderlikes (Mitchell & Jolley, 2001: F-24).

3.3.2.5 Resultaatweergawe: Gehoorapparaatverskaffing deur bestaande praktisyns

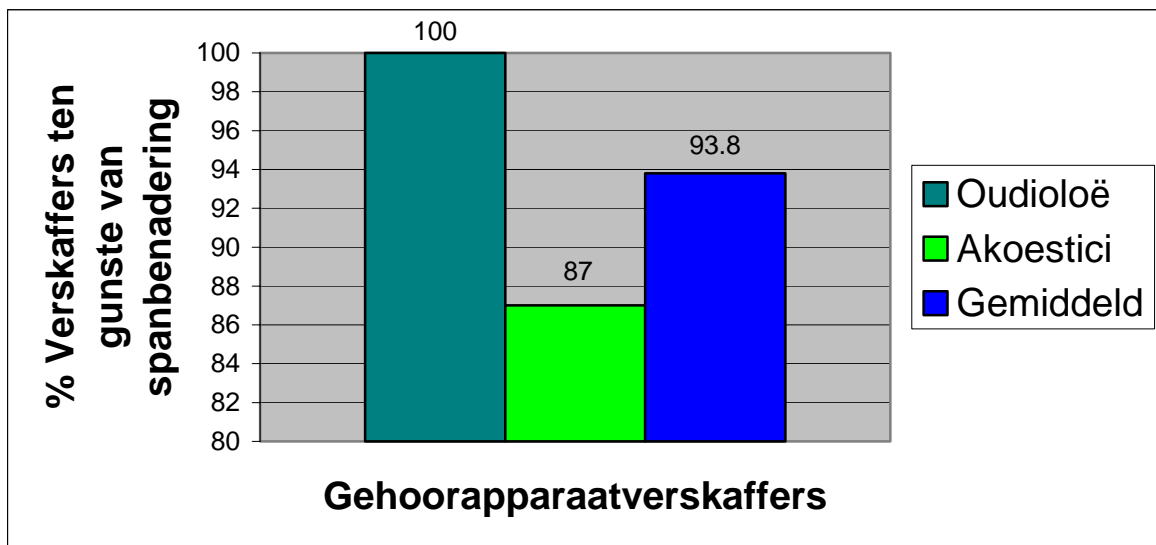
Hoewel al die vrae as relevant beskou is vir die marknavorsing en die situasie-analise, word slegs 'n samevatting gee van dié resultate wat uiters betekenisvol is vir die instruksionele ontwerp van 'n afstandsonderrigprogram vir gehoorapparaat akoestici. Die resultate gaan vervolgens bespreek word volgens die afdelings waarin die vraelyste verdeel is.

Afdeling A: Resultate agtergrondsinsigting

Die resultate van hierdie afdeling is alreeds saamgevat in **Tabelle 3.5** en **3.6**, waar die belangrikste eienskappe van die respondente weergegee is.

Afdeling B: Houding teenoor die gehoorgesondheidsorgspan

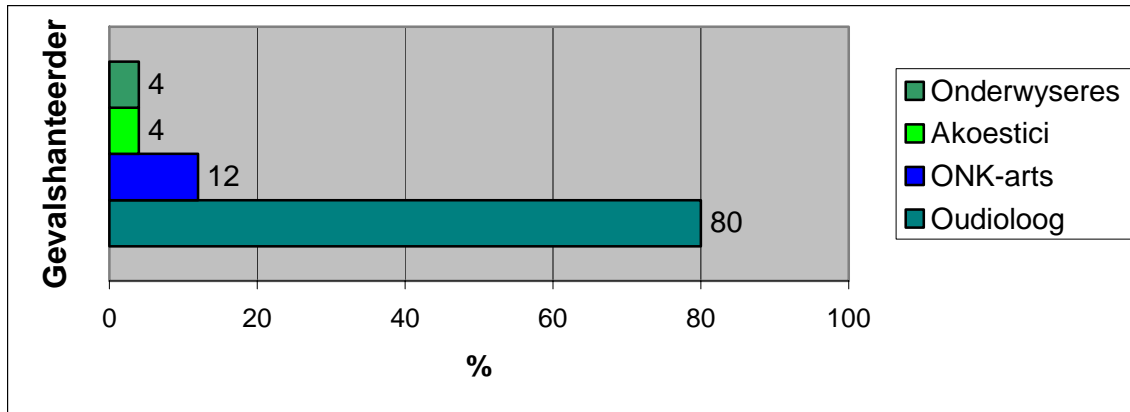
Die resultate ten opsigte van die verskaffers se siening van 'n spanbenadering in die hantering van die persoon met 'n gehoorverlies word in hierdie gedeelte verskaf. In **Figuur 3.21** word die belang van 'n spanbenadering deur die respondente aangetoon.



FIGUUR 3.21: BELANG VAN 'N SPANBENADERING

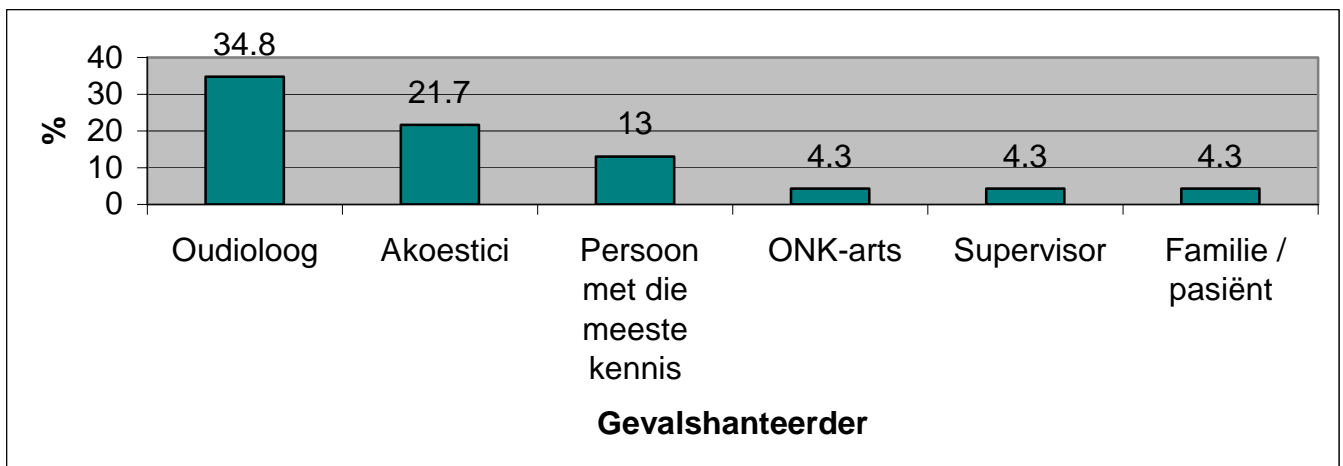
Uit bostaande figuur is dit duidelik dat die meeste van die respondente (93.5%), ten gunste is van 'n spanbenadering in die hantering van die persoon met 'n gehoorverlies. Hoewel die waarde van spanfunksionering dus besef word, is professionele persone tog nog geneig om in isolasie met kliënte te werk (Du Plessis, Hugo, Soer, 2000:319).

Daar was wel meningsverskille onder die respondente oor wie van die gehoorgesondheidsorgspan moes optree as die gevalshanteerder. Hierdie resultate word voorgestel in **Figuur 3.22**.



FIGUUR 3.22: GEVALSHANTEERDER VOLGENS DIE OUDIOLOË

Uit bostaande figuur is dit duidelik dat die meerderheid van oudioloë (80%) hulleself beskou as die belangrikste gevalshanteerder van die gehoorgesondheidsorgspan. Die gehoorapparaat akoestici het ook die oudioloog aangewys as die belangrikste gevalshanteerder, maar hierdie groep was merkbaar verdeeld oor wie die gevalshanteerder behoort te wees. Hierdie resultate word weergegee in **Figuur 3.23**.



FIGUUR 3.23: GEVALSHANTEERDER VOLGENS DIE GEHOORAPPARAAT AKOESTICI

Hoewel die meeste gehoorapparaat akoestici ook die oudioloog aangewys as die gevalshanteerder, het heelwat minder van hierdie groep respondente ooreengestem (34.8%). Die tweede meeste respondente (21.7%) het die gehoorapparaat akoestikus aangetoon as die belangrikste gevalshanteerder en 13% het aangetoon

dat dit die persoon met die meeste kennis van die geval moet wees. Vier (17.4%) van die respondente het geen kommentaar op hierdie vraag gelewer nie en die res het uiteenlopende reponse gelewer. Dit blyk dus, dat hoewel daar ooreenstemming onder die respondente was dat 'n spanbenadering belangrik is in die hantering van die kliënt met 'n gehoorverlies, die respondente nie oor genoegsame kennis beskik het aangaande die rol van elke spanlid nie. Deur middel van hierdie vraag is daar geïdentifiseer dat die respondente nie voldoende insig vertoon in die rolle van die verskillende lede van die gehoorgesondheidsorgspan nie, en dit is gevolglik inhoud wat in die opleidingsprogram vir gehoorapparaat akoestici vervat behoort te word. Hierdie tendens om nie voldoende gebruik te maak van ander spanlede nie, word verder bevestig deur die reponse van die respondente ten opsigte van samewerking met ander spanlede. Die resultate ten opsigte van die frekwensie waarmee die oudioloë en gehoorapparaat akoestici saam met ander spanlede saamwerk, word saamgevat in **Tabel 3.7**.

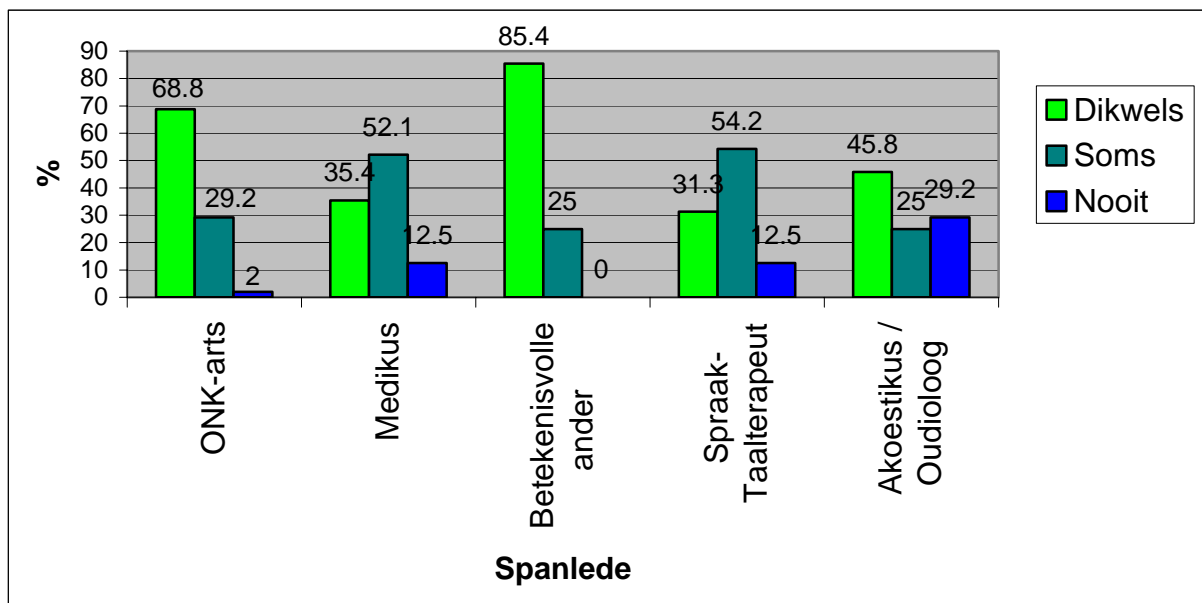
TABEL 3.7: SAMEWERKING MET SPANLEDE

Spanlid:	Persentasie samewerking:					
	Dikwels		Soms		Nooit	
	Oudioloog	Akoestici	Oudioloog	Akoestici	Oudioloog	Akoestici
ONK-arts	84%	52.2%	16%	43.5%	0%	4.4%
Medikus	48%	56.5%	48%	21.7%	4%	21.7%
Betekenisvolle ander	76%	95.7%	24%	24.4%	0%	0.7%
Oudioloog		17.4%		26.1%		56.5%
Akoestici	32%		32%		36%	
Onderwyser	48%		48%		4%	
Spraak- Taalterapeut	52%	63.6%	48%	27.3%	0%	27.3%
Sielkundige	16%		44%		40%	
Opvoedkundige	16%		56%		28%	
Arbeidsterapeut	0%		12%		0%	
Verpleegpersoneel		8.7%		4.4%		

Volgens bostaande tabel, werk die oudioloë dikwels saam met oor-, neus- en

keelartse (84%) en die betekenisvolle ander (76%) van die persoon met die gehoorverlies. Die gehoorapparaat akoestici het aangedui dat hulle ook dikwels saam met die betekenisvolle ander (95.7%) van die gehoorgestremde werk en met die spraak-taalterapeut (63.6%). Dit blyk egter dat hulle tot 'n mindere mate gebruik maak van ander spanlede (byvoorbeeld onderwysers, sielkundiges, opvoedkundiges en arbeidsterapeute). Hierdie bevinding beklemtoon weereens die belang daarvan om 'n rolbeskrywing van die verskillende lede van die gehoor-gesondheidsorgspan, asook die gesondheidsorgspan, in te sluit in 'n opleidingsprogram vir gehoorapparaat akoestici.

Ten einde 'n geheelbeeld te verkry van die samewerking met ander spanlede, word 'n samevatting van beide groepe gehoorapparaatverskaffers in **Figuur 3.24** visueel voorgestel.



FIGUUR 3.24: GEHOORAPPARAATVERSKAFFERS SE SAMEWERKING MET SPANLEDE

Volgens **Figuur 3.24** is dit duidelik dat die meeste gehoorapparaatverskaffers (85.4%) dikwels die betekenisvolle ander in die persoon met die gehoorverlies se lewe, betrek by die gehoorapparaatpassingsproses. Hoewel hierdie 'n belangrike element van die rehabilitasieproses is, kan die gehoorapparaatverskaffers wel meer gebruik maak van ander spanlede. Die gebrek aan voldoende samewerking tussen spanlede kan waarskynlik toegeskryf word aan onvoldoende kennis aangaande die

rol van die verskillende spanlede.

In die volgende afdeling van die vraelys (**Afdeling C**) is 'n meningspeiling gemaak van die prosedures waarvan gehoorapparaatverskaffers gebruik maak voor en gedurende die verskaffing van gehoorapparate.

Afdeling C: Prosedures wat gevolg is voor en gedurende die verskaffing van gehoorapparate

Die eerste vrae in hierdie afdeling (Vraag 8, veranderlikes 58 tot 74), is ingesluit om te bepaal watter oudiometriese toetsprosedures nodig is vir die seleksie van 'n toepaslike gehoorapparaat vir 'n persoon.

Die resultate ten opsigte van die oudiometriese toetsprosedures wat deur die gehoorapparaatverskaffers gebruik word, word saamgevat in **Tabel 3.8**.

TABEL 3.8: OUDIOMETRIESE TOETSPROSEDURES GEBRUIK VIR DIE SELEKSIE VAN 'N GEHOORAPPARAAT

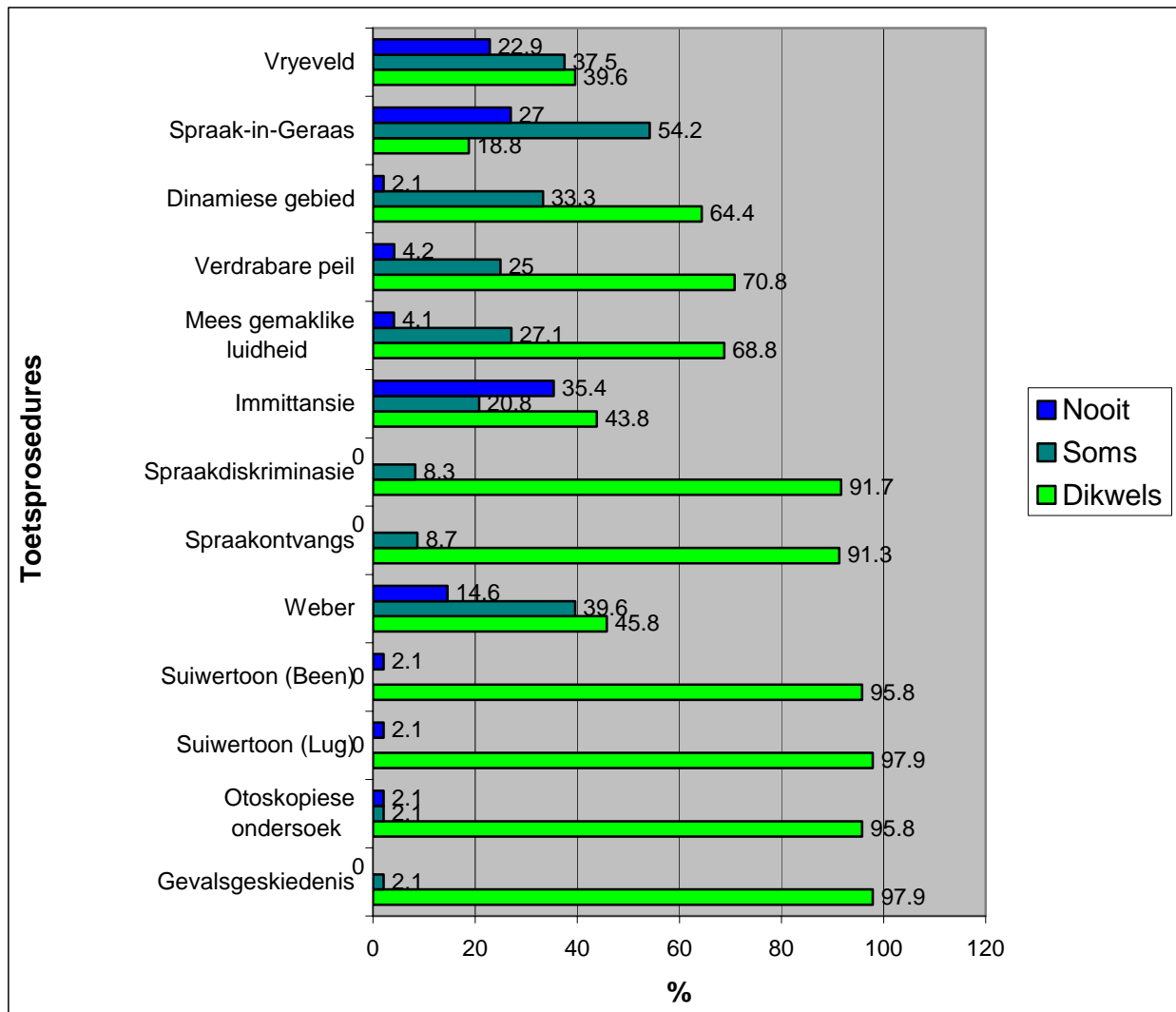
TOETSPROSEDURE:	% GEBRUIK:					
	Dikwels:		Soms:		Nooit:	
	Oudio- loog	Akoesti- kus	Oudio- loog	Akoesti- kus	Oudio- loog	Akoesti- kus
Gevalsgeskiedenis	100%	95.6%	0%	4.4%	0%	0%
Otoskopiese ondersoek	92%	100%	4%	0%	4%	0%
Suiwertoen (lug)	100%	95.7%	0%	0%	0%	4.3%
Suiwertoen (been)	96%	95.7%	4%	0%	0%	0%
Oudiometriese Weber	52%	39.1%	40%	39.1%	8%	21.8%
Spraakontvansdrempe	92%	91.3%	8%	8.7%	0%	0%
Spraakdiskriminasie- toetsina	92%	91.3%	8%	8.7%	0%	0%
Immitiesiemetings	76%	8.7%	24%	17.4%	0%	73.9%
Mees aemaklike luidheid	56%	82.6%	36%	17.4%	8%	0%
Verdrabare peil	64%	78.3%	32%	17.4%	4%	4.3%
Dinamiese gebied	56%	73.9%	40%	26.1%	4%	0%
Spraak-in-Geraas	4%	21.7%	60%	47.8%	24%	30.4%

Vryeveldtoetsing	48%	30.4%	40%	34.8%	12%	34.8%
------------------	-----	-------	-----	-------	-----	-------

Uit bostaande resultate kan die gevolgtrekking gemaak word dat beide groepe gehoorapparaatverskaffers dikwels (in meer as 90% van gevalle), dit nodig vind om die basiese gehoortoetsbattery te gebruik vir die gehoorevaluasie van 'n kliënt. Hierdie basiese gehoortoetsbattery bestaan uit die gevalsgeskiedenis; 'n otoskopiese ondersoek; suiwertoetsing (lug- en beengeleiding); die bepaling van die spraak-ontvangsdrempel en spraakdiskriminasietoetsing. Die oudioloë wat as respondente opgetree het, het ook immittansietoetsing, wat deel uitmaak van die basiese gehoortoetsbattery (Newby & Popelka, 1992:119), dikwels (76%) as deel van die gehoortoetsbattery gebruik. Sommige oudioloë het dit soms gebruik (24%), maar daar was nie een oudioloog wat dit nooit gebruik het nie. Daar was ook 'n klein hoeveelheid (8.7%) gehoorapparaat akoestici wat dit dikwels gebruik het, of soms (17.4%), hoewel hulle nie volgens die opleiding wat hulle op daardie stadium ontvang het, daartoe gemagtig was nie (Olivier, 1994). Dit het dus geblyk dat immittansietoetsing ook in die praktyk as belangrik beskou word vir die gehoorevaluering van 'n kliënt met 'n gehoorprobleem, ten einde die aard van die gehoorverlies te bepaal en vir suksesvolle gehoorapparaatpassing. Daar bestaan dus 'n behoefte by gehoorapparaat akoestici om opleiding in die teoretiese begronding en praktiese inoefening van immittansietoetsing te ontvang.

Addisionele oudiometriese toetse wat ook deur gehoorapparaatverskaffers gebruik is, maar tot 'n mindere mate, is die bepaling van die mees gemaklike luidheid, die verdrabare peil en die dinamiese gebied; spraak-in-geraas toetsing en vryeveldtoetsing.

'n Samevatting van die oudiometriese toetsprosedures wat deur die gehoorapparaatverskaffers as belangrik beskou is vir gehoorapparaatverskaffing, word visueel voorgestel in **Figuur 3.25**.



FIGUUR 3.25: OUDIOMETRIESE TOETSPROSEDURES GEBRUIK DEUR GEHOORAPPARAATVERSKAFFERS

Uit die response van die respondente kan die gevolgtrekking gemaak word dat opleiding in die uitvoering van die basiese gehoortoetsbattery, bestaande uit die gevalsgeskiedenis, otoskopiese ondersoek, suiwertoontoetsing (lug- en beengeleiding), spraakoudiometriese toetsing en immittansietoetsing ingesluit behoort te word in 'n opleidingsprogram vir gehoorapparaat akoestici. Addisionele toetse wat bykomend as belangrik beskou is deur die respondente vir gehoorapparaatpassing, is die bepaling van die mees gemaklike luidheid, verdrabare

peil en die dinamiese gebied. Hierdie toetse word ook in die literatuur beskou as belangrik vir rehabilitasie en gehoorapparaat passing (Newby & Popelka, 1992:184).

Die tweede gedeelte van **Afdeling C** (vrae 10, 11 en 12) was gerig op preseleksie formules, wat gebruik word in die seleksie van 'n toepaslike gehoorapparaat en prosedures om gehoorapparaatspesifikasies na te gaan. Vanuit 'n analise van hierdie resultate is bevind dat die respondente van verskillende metodes gebruik gemaak het in die seleksie van gehoorapparate, wat verband gehou het met die bepaalde tegnologie wat gebruik is. Die meerderheid van respondente het gebruik gemaak van die brosjures wat die gehoorapparate se spesifikasies bevat. Verder het gehoorapparaatverskaffers hulle laat lei deur terugvoer vanaf die kliënt en die omstandighede waarin die kliënt hom/ haar bevind; die kliënt se vorige ervaring met 'n gehoorapparaat; en die lewensstyl van die kliënt. Die gebruik van self-evaluerings-vraelyste en die belang daarvan is reeds vroeër beklemtoon (Mueller & Hall, 1998:121). Dit blyk ook uit die resultate ten opsigte van diensverskaffing aan volwassenes en bejaardes, dat hoewel geen van die oudioloë wat in die studie gebruik is en slegs 20% van die gehoorapparaat akoestici, van self-evaluerings-vraelyste gebruik gemaak het, hulle tog die kliënt se houding en behoeftes ten opsigte van versterking op 'n informele wyse geëvalueer het.

Gehoorapparate word geselekteer op grond van die wins wat dit verskaf, die frekwensie-respons, en die maksimum versterking wat dit verskaf. Hierdie inligting word in verband gebring met die kliënt se oudiometriese toetsresultate en met die doel dat die kliënt gemaklik en tevrede moet wees met die gehoorapparaat (Wayner, 1990:4). Verskillende metodes word deur gehoorapparaatverskaffers gebruik om die versterking te bepaal wat 'n gehoorapparaat aan 'n kliënt bied, soos in-die-oor metings, drempelbepaling met en sonder versterking in vryeveld omstandighede (Wayner, 1990:4). Dit is egter 'n gegewe dat in 'n opleidingsprogram vir gehoorapparaat akoestici, die studente aan die nuutste tegnologie blootgestel moet word en ervaring moet opdoen in die preseleksie prosedures wat gebruik word vir die seleksie en passing van 'n gehoorapparaat vir 'n bepaalde kliënt.

Die prosedures wat gevolg word met kliënte van verskillende ouderdomsgroepe verskil ook, derhalwe dat daar 'n opname gemaak is van die kliëntekorps wat deur

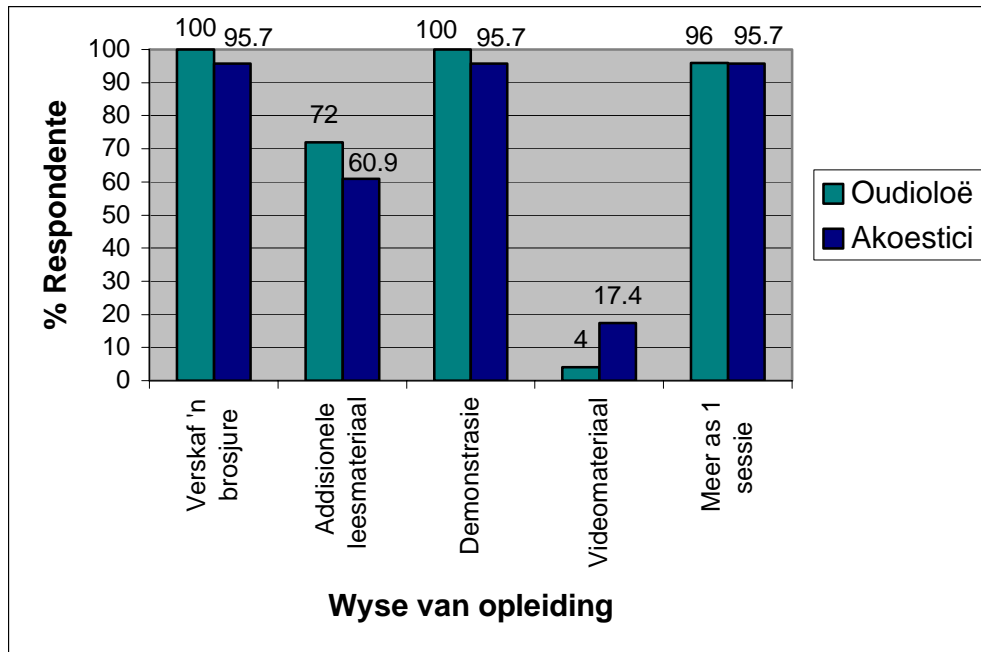
verskillende lede van die gehoorgesondheidsorgspan bedien behoort te word.

Inligting is verder ook bekom van die prosedures wat gevolg is na afloop van die gehoorapparaatpassing, aangesien daar bepaal is dat die kliënt se tevredenheid met die gehoorapparaat tot 'n groot mate bepaal word deur kwaliteit van die opleiding en die steundienste wat die gehoorapparaatverskaffer na die passing aan die kliënt verskaf (Alpiner & McCarthy, 1993:366). Inligting ten opsigte van die prosedures wat gevolg is na afloop van die gehoorapparaatpassing is verkry uit vrae 13, 14, 15 en 16 (**Afdeling D**).

Afdeling D: Inligting aangaande prosedures wat gevolg is na afloop van gehoorapparaatverskaffing

In hierdie gedeelte is die ondersteuning wat die verskaffers na afloop van die gehoorapparaatpassing aan kliënte verskaf, bepaal.

Al 47 van die 48 respondente wat op hierdie vraag gereageer het, het aangedui dat hulle wel hulle kliënte altyd oplei in die gebruik van die gehoorapparaat. Dus het al die respondente die belang besef van 'n gehoorapparaat-oriëntasie-program, wat ook deur Wayner (1990:4) beklemtoon word. Wayner (1990:16) bewys dat hierdie deel van gehoorapparaatverskaffing so belangrik is dat die gesinslede en betekenisvolle ander van die kliënt ook aangemoedig moet word om hierdie program by te woon, sodat hulle die kliënt kan bystaan om inligting te onthou. Die aard van die opleidingsprogram wat die verskillende gehoorapparaatverskaffers gevolg het, het egter verskil. Die resultate ten opsigte van die aard van die opleidingsprogram wat deur die verskillende verskaffers gevolg is, word voorgestel in **Figuur 3.26**.



FIGUUR 3.26: DIE AARD VAN DIE OPLEIDINGSPROGRAM GEVOLG DEUR GEHOORAPPARAAT VERSKAFFERS

Onder die "Ander" gedeelte van hierdie antwoorde, het die verskaffers genoem dat hulle ook van die volgende prosedures gebruik maak in 'n opleidingsprogram na afloop van gehoorapparaatverskaffing:

- Groepsterapie;
- 'n Opvolgbesoek word drie maande na die passing met die gehoorapparaat gereël;
- Adresse van ander gehoorgestremdes word aan die kliënt verskaf;
- 'n Tuisbesoek word aan die kliënt gebring;
- Die betekenisvolle ander word ook opgelei om met die persoon met die gehoorverlies te kommunikeer en in die hantering van die gehoorapparaat;
- Perseptuele voorbereiding word met die kliënt gedoen;
- 'n Gehoorapparaat aanpassingsprogram word oor 'n periode van drie weke met die kliënt gevolg;
- Opvolg telefoonoproepe aan die kliënt word gemaak;
- 'n Demonstrasie word aan die betekenisvolle ander gelewer van hoe spraak en ander klanke vir die persoon met die gehoorverlies klink deur die gehoorapparaat.

Bogemoemde prosedures is deur enkele van die respondente gebruik en ervaring het hierdie respondente geleer dat die gebruik hiervan van waarde is om by 'n aanpassingprogram vir 'n gehoorgestremde persoon in te sluit. Die belang van die opvolgprosedures na gehoorapparaatpassing is deur die literatuur (Newby & Popelka, 1992:480) en deur die respondente se kommentaar aangetoon. Dit is gevolglik belangrik dat opleidingsprogramme en gehoorapparaat-oriënteringsprogramme, wat na afloop van gehoorapparaatpassing gevolg kan word, ook ingesluit word in die opleidingsprogram vir gehoorapparaat akoestici.

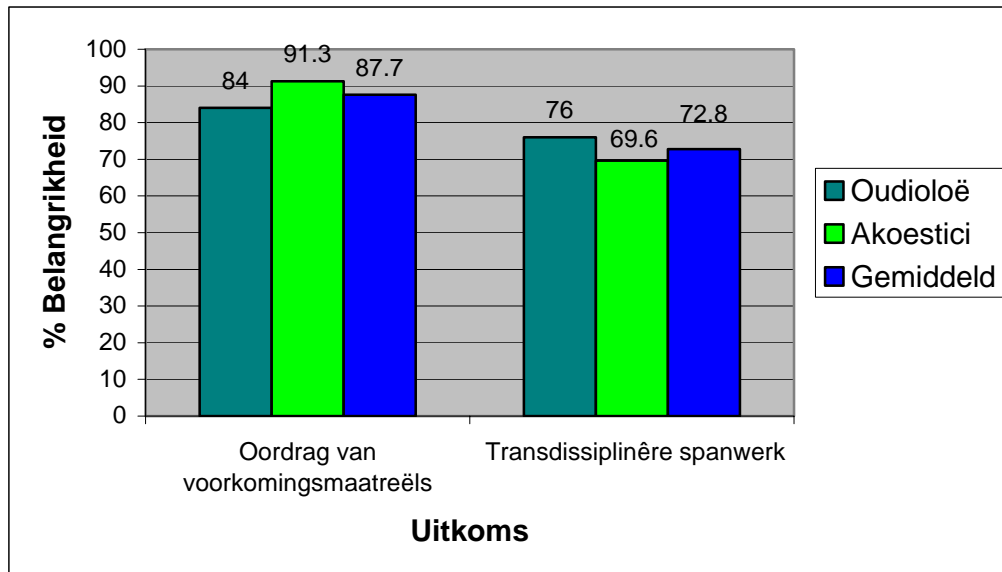
In die vraelys aan die oudioloë is ook addisionele vrae gestel rondom rehabilitasieprogramme vir die persoon met die gehoorverlies, waarvoor die oudioloog spesifiek opgelei is. Aangesien hierdie aspekte reeds in die rolbeskrywing van die oudioloog bespreek is, is dit vir hierdie studie net van belang om hierdie aspekte in te sluit wanneer gehoorapparaat akoestici ingelig word aangaande die rol van ander lede van die gehoorgesondheidsorgspan. Die detail van hierdie bevindings gaan gevolglik nie verder bespreek word nie.

Wat egter wel belangrik is, is om spesifieke uitkomst en beroepsfunksies te identifiseer wat as relevant beskou word vir gehoorapparaatverskaffing. 'n Opname van sodanige uitkomst is in **Afdeling E** van die vraelys gelys.

Afdeling E: Spesifieke uitkomst nodig vir gehoorapparaatverskaffing.

Spesifieke beroepsfunksies is geïdentifiseer volgens die kurrikuleringsdokument van Uys en Hugo (1990:13) en die respondente moes beoordeel of hulle van mening is dat dit belangrik of onbelangrik is vir die gekwalifiseerde gehoorapparaat akoestikus om oor 'n bepaalde uitkomst te beskik, en of hulle neutraal daaromtrent staan. Aangesien daar verskille voorgekom het tussen die menings van die oudioloë en die gehoorapparaat akoestici wat response gelewer het, sal net die resultate wat die verskillende groepe respondente as belangrik beskou het, weergegee word, met 'n gemiddelde waarde van die twee groepe.

Die eerste beroepstaak wat geïdentifiseer is, behels die *voorkoming* van gehoorverlies. Die eerste uitkoms wat gestel is, behels die vermoë om inligting te kan oordra met betrekking tot voorkomingsmaatreëls ten einde 'n gehoorverlies te voorkom en die tweede uitkoms wat gestel is onder die *voorkoming* van 'n gehoorverlies behels die vermoë om deel te neem aan transdissiplinêre spanwerk vir die sifting van gehoor. Die resultate van die respondente se beoordeling van die belang van hierdie twee uitkomstest word in **Figuur 3.27** voorgestel.

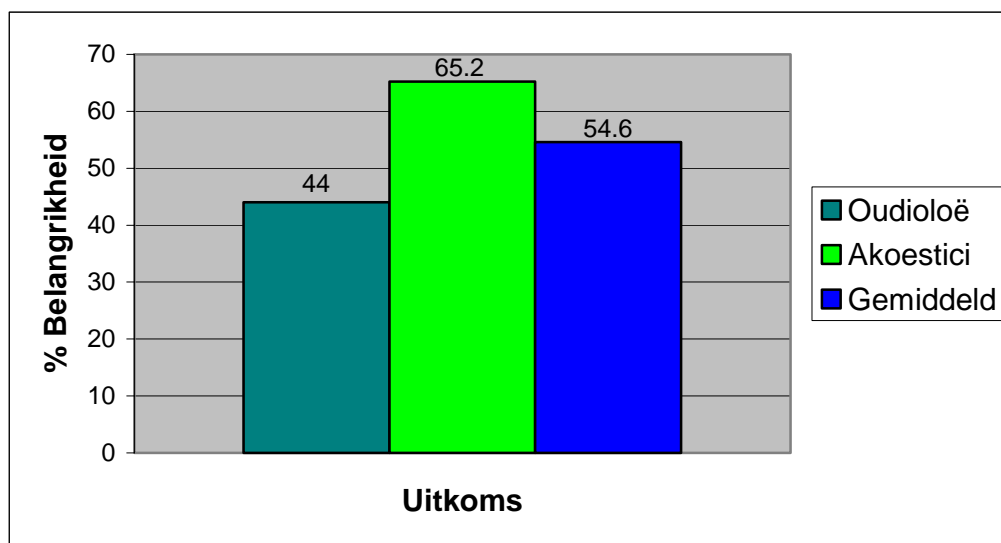


FIGUUR 3.27 VOORKOMING VAN 'N GEHOORVERLIES

Uit bostaande figuur is dit duidelik dat beide die oudioloë en die gehoorapparaat akoestici die voorkoming van 'n gehoorverlies as 'n belangrike beroepsfunksie van die gehoorapparaat akoestikus beskou. Hoewel die oordrag van voorkomingsmaatreëls as belangrik beskou is (87.5% van respondente het dit as belangrik beskou), het 72.9% van die respondente ook die vermoë om te kan deelneem aan transdissiplinêre spanwerk vir die sifting van gehoor, beklemtoon. Respondente het wel ook genoem dat hulle van mening is dat gehoorapparaat akoestici slegs mag deelneem aan siftingsprogramme wat betrekking het op die volwasse populasie en nie op kinders of neonate nie. Hierdie is in ooreenstemming met die beroepsoms krywing rakende die populasies wat deur gehoorapparaat akoestici bedien mag word.

Na aanleiding van die meningspeiling wat gedoen is, het die meerderheid respondente aangetoon dat die *voorkoming* van gehoorverlies wel 'n beroepsfunksie van die gehoorapparaat akoestikus is en gevolglik behoort dit in 'n opleidingsprogram vir gehoorapparaat akoestici ingesluit te word.

Die tweede beroepsfunksie wat in die vraelys aangespreek is, behels die *identifisering* van 'n gehoorverlies, deurdat identifiseringsprogramme vir die identifisering van 'n gehoorverlies beplan moet kan word. Die mening van die respondente ten opsigte van hierdie uitkoms word in **Figuur 3.28** voorgestel.

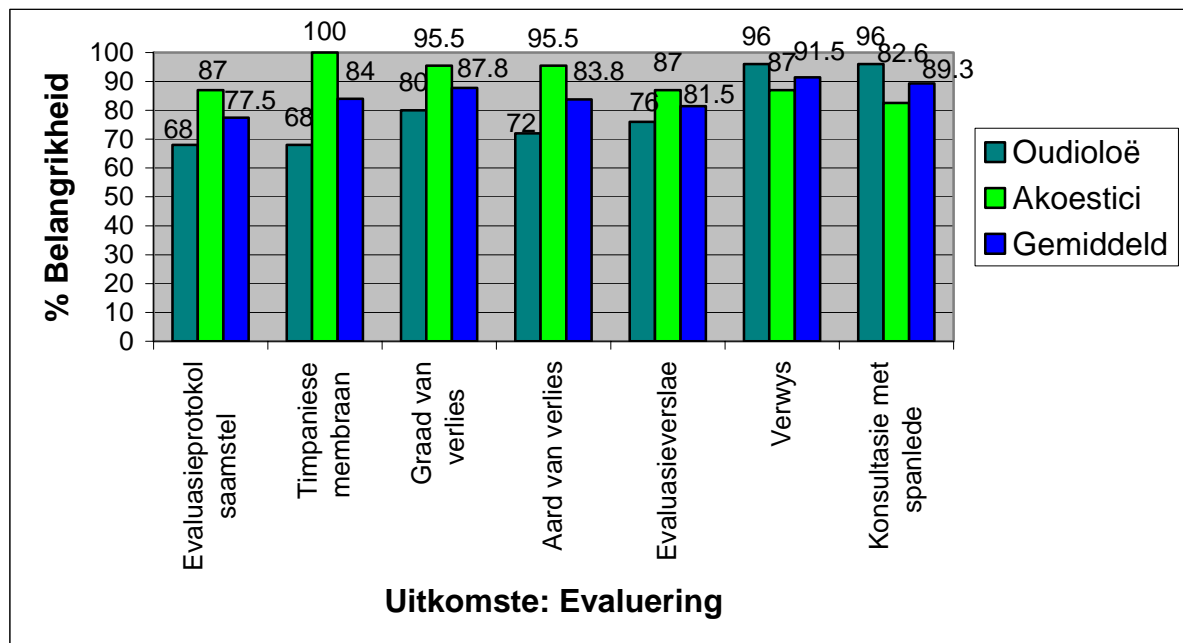


FIGUUR 3.28: UITKOMS: IDENTIFISERING VAN GEHOORVERLIES

Die resultate ten opsigte van hierdie meningsopname dui op beduidende meningsverskille tussen die respondente wat hierdie beroepsfunksie betref. Slegs 44% van die oudioloë wat hierdie vraag beantwoord het, het aangedui dat hulle meen dat gehoorapparaat akoestici identifiseringsprogramme vir die identifisering van gehoorverliese behoort uit te voer, teenoor 65.2% van die gehoorapparaat akoestici wat dit as 'n belangrike beroepsfunksie beskou het. Die gemiddeld van die respondente was 54.6%. Sommige respondente het weereens genoem dat gehoorapparaat akoestici glad nie betrokke behoort te wees by die identifisering van gehoorverliese by kinders of neonate nie. In samehang met die Raad vir Gesondheidsberoepe se beroepsomskrywing is dit duidelik dat hierdie beroepsfunksie nie as 'n belangrike uitkoms waarvoor die pas gekwalifiseerde gehoorapparaat

akoestikus moet beskik, beskou word nie.

Daar is 'n hele aantal uitkomstegedentifiseer wat betref die evaluering van 'n gehoorverlies (Bylae D en E), waaroor die mening van die respondente ingewin is. Dit sluit in die vermoë om 'n *evalueringprotokol* vir 'n kliënt te kan saamstel; om die *timpaniese membraan en eksterne kanaal fisies te kan ondersoek*; om die *graad van die gehoorverlies* te bepaal; om die *aard van die gehoorverlies* te bepaal; om akkurate *evaluasierverslae* te kan saamstel; om *toepaslike verwysings* te kan maak na ander professionele persone; en met ander professionele lede van die span te kan *konsulteer*. Die resultate ten opsigte van hierdie uitkomstegedentifiseer word in **Figuur 3.29** voorgestel.

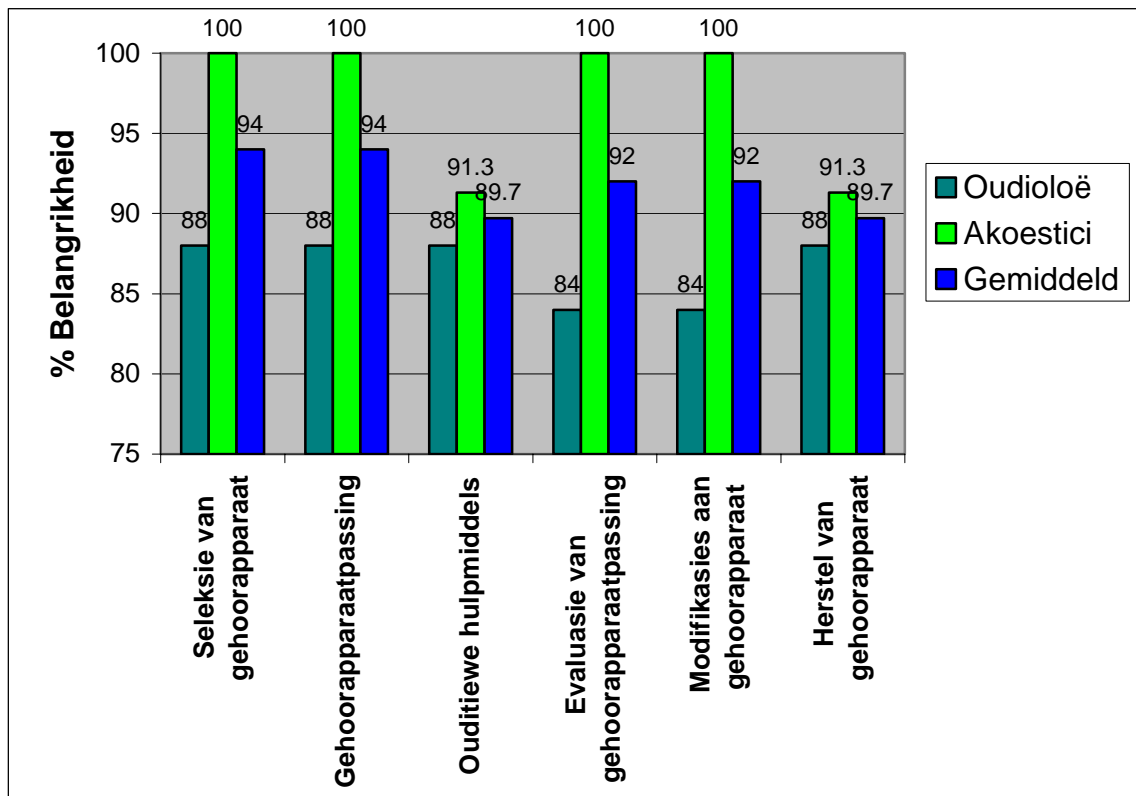


FIGUUR 3.29: UITKOMSTEGEDENTIFISEER: EVALUERINGSUITKOMSTEGEDENTIFISEER VAN GEHOORVERLIES

Hoewel daar weereens beduidende verskille bestaan het tussen die beoordeling van die belang van die verskillende uitkomstegedentifiseer tussen die twee groepe gehoorapparaatverskaffers, het dit volgens die gemiddelde waardes geblyk dat al die uitkomstegedentifiseer ten opsigte van die *evaluering* van 'n gehoorverlies, as belangrik beskou is. Volgens die respondente behoort 'n pas gekwalifiseerde gehoorapparaat akoestikus 'n evaluasie-protokol te kan saamstel vir 'n kliënt; die timpaniese gehoor gesondheidsorgspan membraan en eksterne oorkanaal van 'n kliënt fisies te kan

ondersoek; toepaslike evaluasie-prosedures te kan uitvoer ten einde die graad van die gehoorverlies te bepaal; toepaslike evaluasie-prosedures te kan uitvoer ten einde die aard van die gehoorverlies te bepaal; akkurate evaluasie-verslae te kan saamstel vir ander professionele persone; toepaslike verwysings te kan maak na ander professionele persone; en met ander spanlede te kan konsulteer. Volgens die respondente se mening, is hierdie dus uitkomst waaroor 'n pas-gekwalifiseerde gehoorapparaat akoestikus behoort te beskik en moet dit gevolglik in 'n opleidingsprogram vir gehoorapparaat akoestici ingesluit word.

Die resultate ten opsigte van die *behandeling* van 'n persoon met 'n gehoorverlies word in **Figuur 3.30** voorgestel.

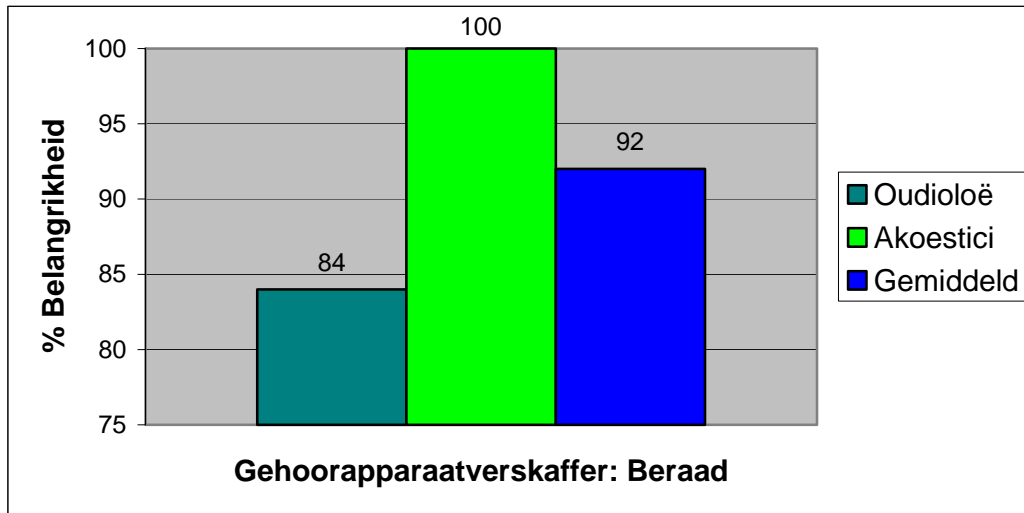


FIGUUR 3.30: BEHANDELING VAN DIE PERSOON MET 'N GEHOOR-VERLIES

Die veronderstelling is dat die uitkomst soos in die bostaande figuur aangetoon word, ontenseglik deel vorm van die beroepsfunksies van gehoorapparaat akoestici (Radcliffe, 1995:13). Dit is derhalwe vreemd dat al die respondente nie eengesind daarvoor was dat uitkomst soos die seleksie van 'n toepaslike gehoorapparaat vir 'n

kliënt, 'n belangrike beroepsfunksie van 'n gehoorapparaat akoestikus is nie. Aangesien dit oor die algemeen sommige van die oudioloë was wat aangetoon het dat die seleksie van 'n toepaslike gehoorapparaat nie 'n belangrike beroepsfunksie van die gehoorapparaat akoestikus is nie, kan dit nie as 'n betroubare respons beskou word van dié respondente nie. Hierdie beskouing kan moontlik eerder toegeskryf word aan 'n negatiewe houding van 'n beperkte groep oudioloë teenoor die beroep van gehoorapparaat akoestici. Die uitkomst is egter nog steeds deur die oorgrote meerderheid van respondente as belangrik beskou, naamlik die seleksie van 'n toepaslike gehoorapparaat vir 'n kliënt (94%); om die kliënt te pas met 'n geskikte gehoorapparaat (94%); om geskikte ouditiewe hulpmiddels aan die kliënt te verskaf (89.7%); om na afloop van die verskaffing van die gehoorapparaat te evalueer of die kliënt met die beste apparaat gepas is (92%); om modifikasies aan die kliënt se gehoorapparaat aan te bring om aan te pas by die kliënt se behoeftes (92%); en om opvolgdienste te kan verskaf deur foute aan die gehoorapparaat te kan herstel (89.5%). Bogenoemde uitkomst is uiters relevant vir die beroepsfunksies van die gehoorapparaat akoestikus en behoort die fokus te vorm van 'n opleidingsprogram vir hierdie studente.

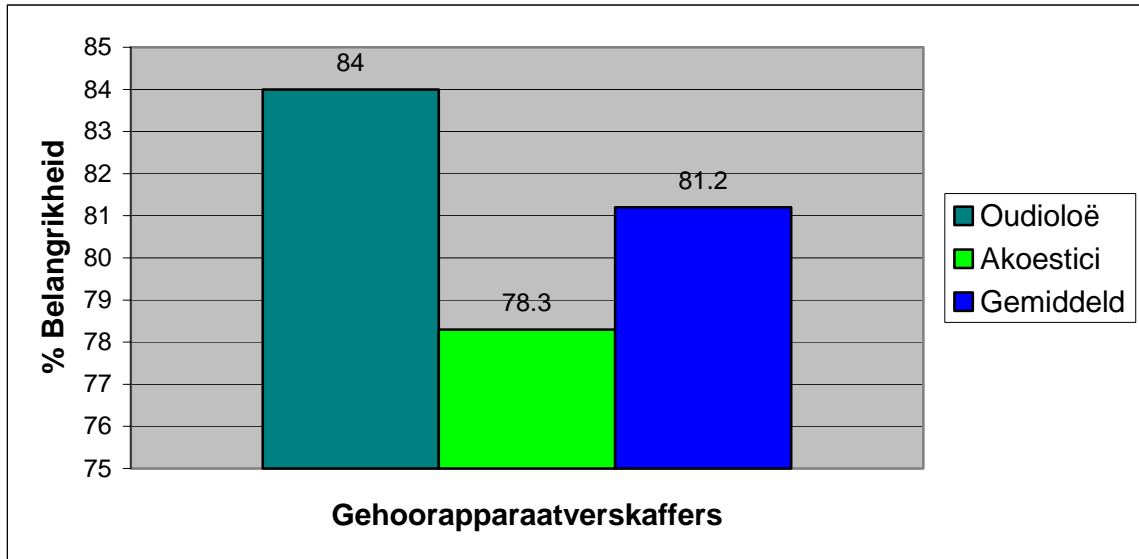
Beide groepe beroepsbeoefenaars het saamgestem dat die pas-gekwalfiseerde gehoorapparaat akoestikus die beginsels van *beraad* moet kan toepas in die opleiding van die kliënt in die gebruik van die gehoorapparaat. Hierdie resultate word voorgestel in **Figuur 3.31**.



FIGUUR 3.31 UITKOMS: TOEPASSING VAN BEGINSELS VAN BERAAD

Uit bostaande figuur blyk dit dat 92% van die respondente saamgestem het dat dit belangrik is dat gehoorapparaat akoestici die beginsels van beraad moet kan toepas in die opleiding van die kliënt in die gebruik van die gehoorapparaat. Hierdie element van die gehoorapparaatverskaffingsproses word beskou as van uiterste belang vir die suksesvolle aanpassing by die gehoorapparaat: "The importance of providing this information can not be underestimated as a large portion of hearing aids sold to patients without preparation or orientation end up in the proverbial dresser drawer" (Newby & Popelka, 1992:480).

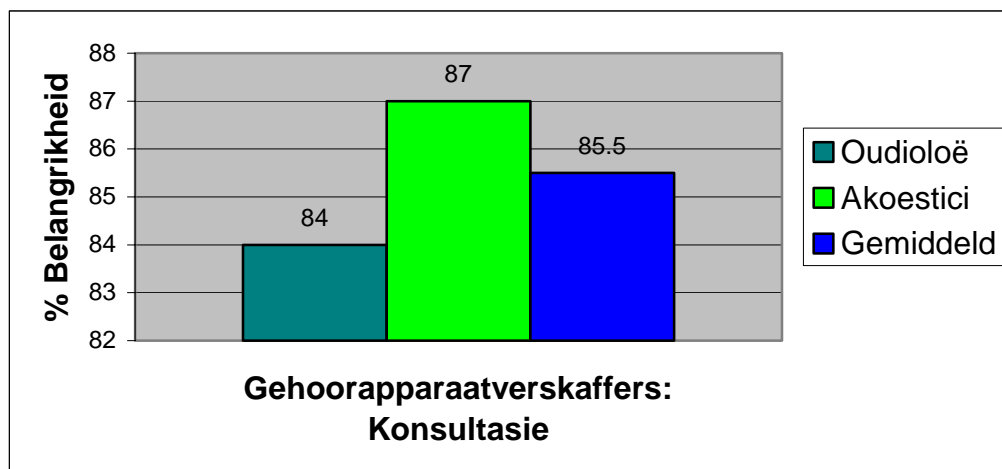
Wat betref die taak van **gemeenskapsdiens**, wat die uitkoms behels dat die gehoorapparaat akoestikus aktief moet kan deelneem aan transdissiplinêre spanwerk, het meer oudioloë as akoestici hierdie taak as belangrik beskou. Hierdie resultate word voorgestel in **Figuur 3.32** .



FIGUUR 3.32: BEROEPSFUNKSIE: GEMEENSKAPSDIENS

Vier-en-tagtig persent van die oudioloë het dit as belangrik beskou dat die gehoorapparaat akoestici saam met geneeskundiges en oudioloë moet kan deelneem aan spanwerk, teenoor die 78.3% gehoorapparaat akoestici. Die gemiddeld van hierdie uitkoms van gemeenskapsdiens is steeds 81.2%, wat beteken dat hierdie as 'n belangrike uitkoms deur die respondente beskou word, en in 'n opleidingsprogram ingesluit behoort te word.

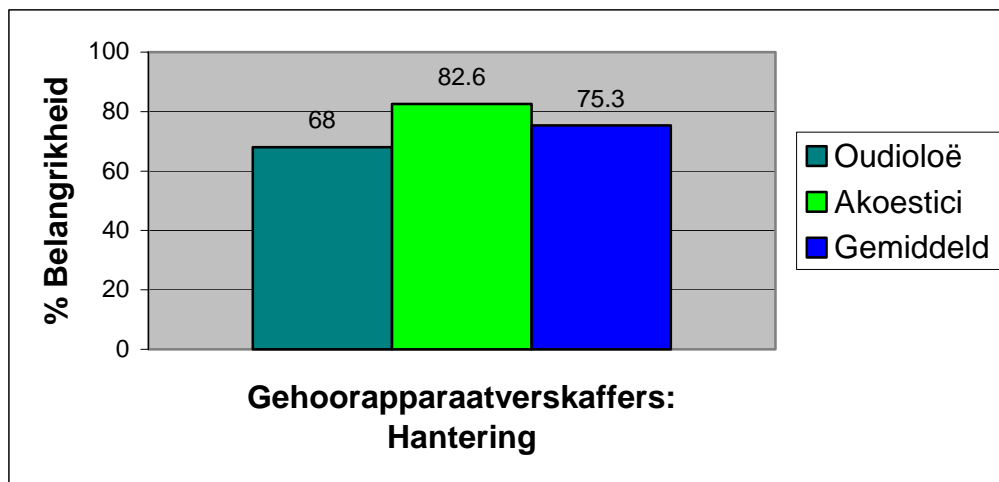
Die respondente het ook die beroepsfunksie van *konsultasie* as belangrik beoordeel. Hierdie resultate word voorgestel in **Figuur 3.33**.



FIGUUR 3.33: UITKOMS: KONSULTASIE

Die uitkoms van hierdie beroepsfunksie, naamlik dat die gehoorapparaat akoestikus inligting aangaande kliënte aan ander spanlede kan verskaf, is as belangrik beskou deur 85.5% van die respondente, en is dus ook 'n belangrike uitkoms waaroor die pas-gekwalifiseerde gehoorapparaat akoestikus behoort te beskik.

Die laaste beroepsfunksie wat in die vraelyste geïdentifiseer is (Bylaes D en E), het te make met die professionele *hantering* van persone met gehoorverliese. Hierdie resultate word voorgestel in **Figuur 3.34**.



FIGUUR 3.34: UITKOMS: PROFESSIONELE HANTERING VAN PERSONE MET 'N GEHOORVERLIES

Die oudioloë het hierdie beroepsfunksie as van minder belang beskou (68%) as die gehoorapparaat akoestici (82.6%). Indien die gemiddeld van die twee groepe respondente geneem word, het 75.3% dit tog as belangrik beskou dat die gehoorapparaat akoestikus wat die *hantering* van persone met 'n gehoorverlies betref, die werksomgewing op so 'n wyse moet kan benut, dat professionele dienste aan die gehoorgestremde beplan, georganiseer en effektief uitgevoer kan word.

Daar is ook aan die respondente die geleentheid gegun om volgens eie mening aan te dui wat die aard en omvang van 'n opleidingsprogram vir gehoorapparaat akoestici behoort te wees. As uitgangspunt kon die respondente aandui of hulle saamstem met die beroepsoms krywing van die gehoorapparaat akoestikus, al dan nie.

Afdeling E: Resultate van die meningpeiling aangaande die aard en

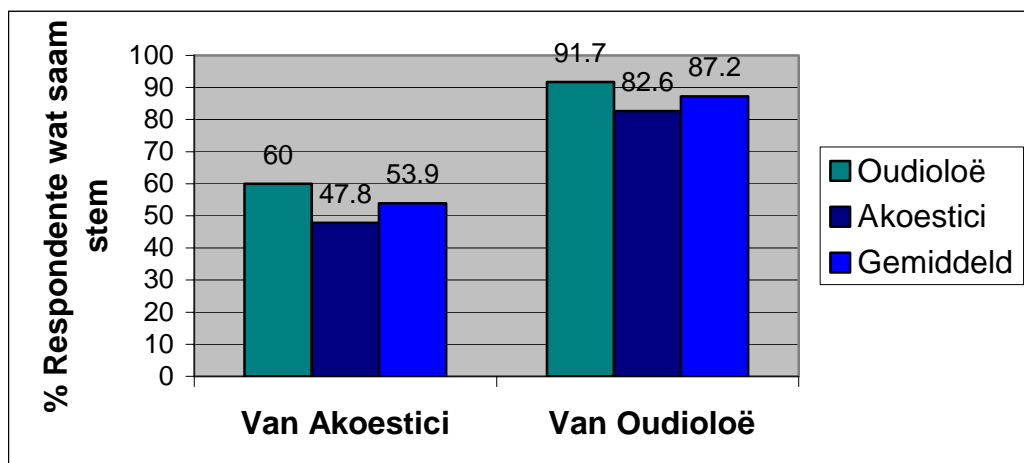
omvang van 'n opleidingsprogram vir gehoorapparaat akoestici

As deel van die inligtingstuk wat die vraelyste aan die diensverskaffer vergesel het (Bylaes D en E), is die beroepsomsrywings van die diensverskaffers ingesluit, naamlik:

Gehoorapparaat akoestici: "Beroepslui wat te make het met die seleksie, passing, verstelling en herstel van gehoorapparate, asook die onderrig aan 'n pasiënt in die gebruik en instandhouding van die apparaat" (SAGTUR, 1993).

Oudioloog: "Beroepslui wat te make het met die evaluering en bepaling van die omvang, aard en graad van persone se gehoorfunksie in verhouding tot hulle ouditiewe doeltreffendheid en kommunikasiebehoefte. Dit sluit in die gebruik van elektro-akoestiese instrumentasie en die beoordeling van reseptiewe en ekspressiewe taalpatologieë wat met gehooraantasting gepaard gaan. Dit behels verder die beplanning of uitvoering van, bestuur van, of deelname aan die habilitasie en / of rehabilitasie van persone met gehoorpatologieë met inbegrip van die passing en gebruik van gehoortoestelle, gehoorontwikkeling, spraaklees, gebarestelsels, spraakkonservering, spraak- en taalverwerwing, voorligting en leiding in verband met gehoorpatologieë en gehoorkonservingsprogramme" (Regulasie R889 van Mei 1988, Wet 56 van 1974).

Die beroepsomskrywing kan as 'n goeie beginpunt dien om 'n voorstel te maak aangaande die aard en omvang van 'n opleidingsprogram vir gehoorapparaat akoestici. Derhalwe is daar bepaal of die respondente met hierdie beroepsomskrywing saamstem. Hierdie resultate word voorgestel in **Figuur 3.35**.



FIGUUR 3.35: BEROEPSOMSKRYWING

Uit bostaande figuur is dit duidelik dat die meerderheid van respondente wel tevrede was met die beroepsoms krywing van die oudioloog, maar nie met dié van die gehoorapparaat akoestikus nie. Slegs 47.8% van die gehoorapparaat akoestici het saamgestem met die bestaande beroepsoms krywing. 'n Gemiddeld van 53.9% van die respondente het saamgestem met die beroepsoms krywing van die gehoorapparaat akoestikus, wat beduidend minder is as dié wat tevrede was met die beroepsoms krywing van die oudioloog. Die redes waarom die verskillende verskaffers nie saamgestem het met die beroepsoms krywing nie, het egter verskil. Die oudioloë het die volgende redes aangevoer waarom hulle nie met die beroepsoms krywing van die gehoorapparaat akoestikus saamstem nie:

- 'n Gehoorapparaat akoestikus mag nie onafhanklik werk nie, maar tesame met 'n oudioloog;
- 'n Gehoorapparaat akoestikus mag nie die gehoor van 'n kliënt evalueer nie;
- Gehoorapparaat akoestici mag nie berading doen nie;
- 'n Gehoorapparaat akoestikus is nie die aangewese persoon vir die take wat in die beroepsoms krywing genoem word nie;
- Gehoorapparaat akoestici moet net gehoorapparate verkoop;
- 'n Gehoorapparaat akoestikus moet net die skakel vorm tussen die oor-, neus- en keelarts.

Hierteenoor het gehoorapparaat akoestici om die volgende redes nie saamgestem het met hul eie beroepsoms krywing nie:

- Gehoorapparaat akoestici behoort die graad van die gehoorverlies en die kommunikasiebehoefte van 'n kliënt ook te kan evalueer;
- 'n Gehoorapparaat akoestikus behoort 'n volwaardige lid van die rehabilitasie-span te wees;
- Gehoorapparaat akoestici behoort ook betrokke te wees by gehoorkonserveringsprogramme;
- 'n Beroepsfunksie van die gehoorapparaat akoestikus is ook die kalibrasie van

oudiometers;

- Gehoorapparaat akoestici moet ook aanvullende kommunikasiehoopmiddels kan verskaf;
- Gehoorapparaat akoestici behoort ook die taalvaardighede van 'n kliënt te kan evalueer en rehabilitasieprogramme te kan beplan.

Samevattend lyk dit asof die oudioloë wat as respondente opgetree het, en nie met die beroepsomskrywing saamgestem het nie, eerder die beroepsfunksies van die gehoorapparaat akoestikus verder wou beperk, terwyl die gehoorapparaat akoestici daarop wou uitbrei. Daar bestaan tans verskille tussen die verskillende gehoorapparaatverskaffers wat betref opleiding, en gevolglik ook beroepsbeoefening. Dit is gevolglik belangrik vir die dienslewering aan die persoon met 'n gehoorverlies dat die rol van elke lid van die gehoorgesondheidsorgspan duidelik omskryf en begryp moet word.

Om op die respondente se beskouing van die ander groep gehoorapparaatverskaffers se rol uit brei, moes hulle ook in hulle eie woorde die rol van die verskillende lede van die gehoorgesondheidsorgspan omskryf. Hierdie resultate word saamgevat in **Tabel 3.9**.

TABEL 3.9: ROLBESKRYWING VAN DIE GEHOORGESONDHEID-SORGSPAN

SPANLID	OUDIOLOË		GEHOORAPPARAAT AKOESTICI	
	%	Kommentaar	%	Kommentaar

	84	Behandel patologie	73.9	Diagnose en behandeling van patologie
	60	Verwys vir 'n gehoor-evaluasie		Beveel 'n gehoorapparaat aan
	48	Toestemming gee vir verskaffing van 'n gehoorapparaat	13	Verwys vir 'n gehoorapparaat
	4	Verwydering van was	30	Sjirurgie van die oor
	4	Help met die maak van oorstukke	13	
Gehoorapparaat akoestikus/audioloog	36	Diagnose van gehoorverlies	73.9	Diagnose van gehoorverlies
	80	Pas van gehoorapparate	87	Pas van gehoorapparate
	48	Gehoorapparaat aanpassingsprogram	30.4	Beraad en rehabilitasie
	48	Herstel van gehoorapparate	8.7	Verwys na ONK-arts vir behandeling
	4	Kalibrasie van oudiometers	17.4	Herstel van gehoorapparate
	4	Het geen taak	4.4	Industriële oudiometrie

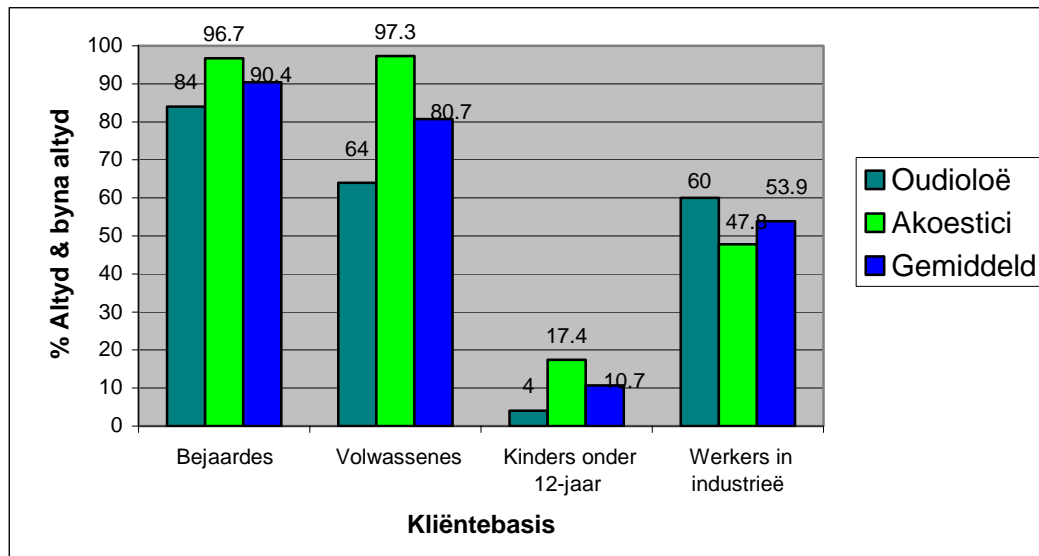
Daar blyk volgens hierdie resultate ooreenstemming te wees tussen gehoorapparaatverskaffers wat betref die rol van die oor-, neus- en keel-arts. Beide groepe respondente was van mening dat die beroepsfunksie van die oor-, neus- en keel-arts die identifisering en behandeling van patologie van die oor is (84% en 73.9% onderskeidelik). Daar bestaan egter beduidende verskille tussen die beskouing wat die respondente van mekaar se rol het binne die gehoorgesondheidsorgspan. So byvoorbeeld sien die gehoorapparaat akoestici dat die oudioloog se belangrikste taak die diagnose van 'n gehoorverlies is (73.9%). Slegs 34.8% van gehoorapparaat akoestici is van mening dat die verskaffing van gehoorapparate deel van die beroepsfunksies van die oudioloog behoort uit te maak. Hierteenoor was slegs 36% van die oudiologie-respondente van mening dat gehoorapparaat akoestici gehoor-evaluasies mag uitvoer. Beide groepe het egter wel

ooreengestem dat die verskaffing van gehoorapparate 'n belangrike beroepsfunksie van die gehoorapparaat akoestikus is (80% en 87% onderskeidelik).

Hierdie dilemma waarin die populasie van gehoorapparaatverskaffers hulle bevind, is nie eie aan Suid-Afrika nie. In 'n opname in die VSA deur Kirkwood (1995:13) kan die gehoorapparaatverskaffers wat op daardie tydstip die mark betree het, soos volg verdeel word: oudioloë (52.7%), gehoorapparaat spesialiste (42.7%) en oor-, neus- en keel-artse (3.8%). Die gehoorapparaat spesialiste kan as die eweknieë van die gehoorapparaat akoestici beskou word. Die oudioloë in hierdie opname het meer dikwels hulle praktyke binne stedelike gebiede bedryf, teenoor die gehoorapparaat spesialiste wat weer meer geneig was daartoe om in plattelandse gebiede te werk (Kirkwood, 1995:14). Hierdie debat ten opsigte van wie die primêr verantwoordelik moet wees vir gehoorapparaatverskaffing is reeds deur (Sandlin, 1994:41) aangespreek. Sandlin (1994:41) maak die volgende stelling: "Clearly, the audiologist is qualified to dispense hearing aids, and anyone who suggest otherwise is being like the proverbial ostrich that sticks its head in the sand. On the other hand, I think one would be equally self-deluding to suggest that all dispensing audiologists are more capable in fitting hearing instruments than all other hearing aid specialists". Die enigste oplossing wat voorgestel word, is dat daar op nasionale vlak vaardigheidsstandaarde voorgestel word, waaraan alle gehoorapparaatverskaffers moet voldoen. Hiervoor moet daar deur middel van navorsing bepaal word wat die kennis, opleiding en vaardighede is, wat van alle gehoorapparaatverskaffers vereis word, ten einde aan die behoeftes van persone met 'n gehoorverlies te voldoen (Sandlin, 1994:42). Dit was dan ook deels die doel van hierdie navorsingsprojek om inligting te bekom aangaande hierdie kennis, opleiding en vaardighede waarvoor alle gehoorapparaatverskaffers moet beskik.

Nog 'n aspek wat die samestelling van 'n opleidingsprogram sal beïnvloed is dan juis die kliënte wat deur die professionele persoon bedien moet word, aangesien die evaluering, gehoorapparaatpassing en die behandeling grootliks verskil by kinders, volwassenes en bejaardes (Alpiner & McCarthy, 1993:16). Die vraag is derhalwe aan die respondente gestel om aan te dui wie die kliënte is wat deur die gehoorapparaat akoestici bedien behoort te word. Die kliënte is verdeel in vier

groepe, naamlik bejaardes, volwassenes, kinders onder 12 jaar, en werkers in die industrie. Die beoordeling is gedoen of die gehoorapparaat akoestici altyd, byna altyd, soms, byna nooit of nooit, aan die betrokke groepe dienste behoort te verskaf. Aangesien dit slegs belangrik is om die kliëntekorps te identifiseer wat wel deur die gehoorapparaat akoestici bedien behoort te word, gaan slegs dié resultate verskaf word wat deur beide groepe verskaffers beoordeel is om “altyd” of “byna altyd” die populasies is wat deur die gehoorapparaat akoestikus bedien behoort te word. Hierdie resultate word weergegee in **Figuur 3.36**.



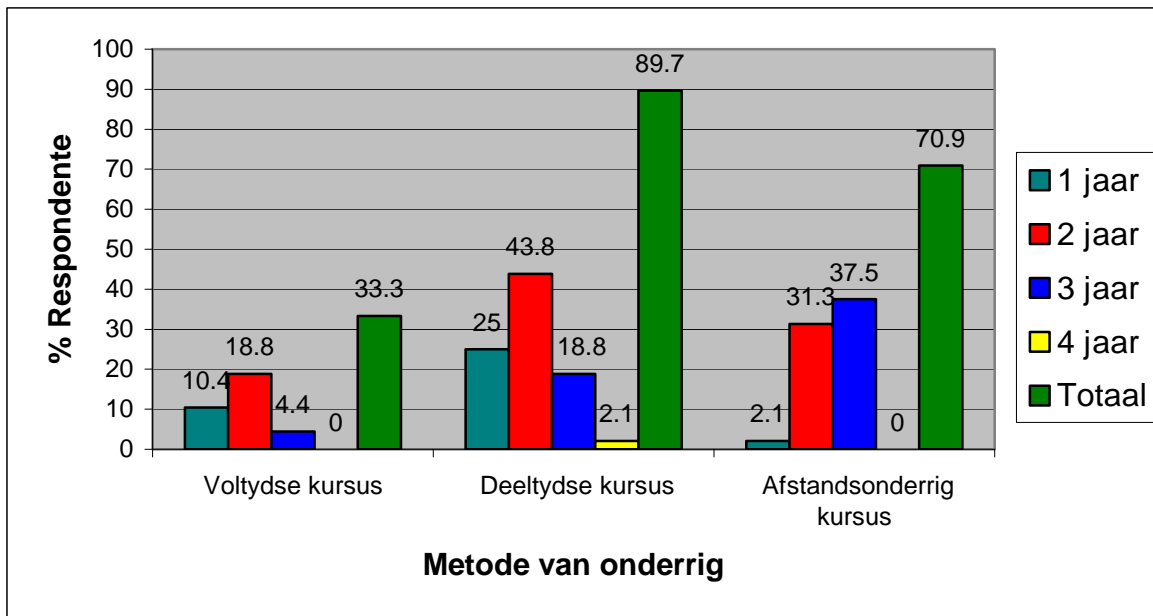
FIGUUR 3.36: KLIËNTE VAN GEHOORAPPARAAT AKOESTICI

Volgens hierdie meningspeiling, is dit duidelik dat beide groepe verskaffers aangetoon het dat gehoorapparaat akoestici gehoorapparate aan bejaardes (90.4%) en volwassenes (80.7%) behoort te verskaf, maar nie aan kinders nie. Slegs 10.7% van die respondente het aangetoon dat hulle van mening is dat gehoorapparaat akoestici ook kinders onder 12 jaar met gehoorapparate moet pas. Daar was onsekerheid oor die betrokkenheid van gehoorapparaat akoestici by gehoorsifting in die industrie, aangesien net 53.9% van die respondente dit “altyd” of “byna altyd” as een van die beroepsfunksies van die gehoorapparaat akoestici beskou het. ‘n Groot hoeveelheid respondente (43.8%) het egter aangetoon dat gehoorapparaat akoestici *soms* betrokke kan wees by werkers in die industrie. Die rede vir hierdie beoordeling is moontlik dat die vraag se betekenis dubbelsinnig was, dat die

repondente verstaan het dat 'n gehoorapparaat akoestikus wel soms betrokke mag wees by gehoorsifting in die industrie, maar selde "altyd" of "byna altyd".

Die fokus in die opleidingsprogram vir gehoorapparaat akoestici, volgens hierdie repondente, behoort dus te wees die opleiding van die studente in diensverskaffing aan volwassenes en bejaardes met 'n gehoorverlies. Gehoorsifting in die industrie kan ook deel vorm van die beroepsoms Krywing van gehoorapparaat akoestici (SANS 10083, 2003:5), maar ook van 'n verskeidenheid van persone, soos byvoorbeeld oudiometriste. Die aard van hierdie persone se opleiding en agtergrond varieer geweldig en juis daarom behoort hierdie faset van die beroepsbeoefening ook ingesluit te word in 'n opleidingsprogram vir gehoorapparaat akoestici.

Meer spesifiek is inligting ook ingewin aangaande die respondente se mening van die aard en omvang van die opleiding. Die respondente moes aandui of 'n beoogde kursus voltyds, deelyds, of as 'n afstandsonderrig program aangebied behoort te word, asook die duur van die kursus. Die resultate van hierdie meningspeiling word aangetoon in **Figuur 3.37**.

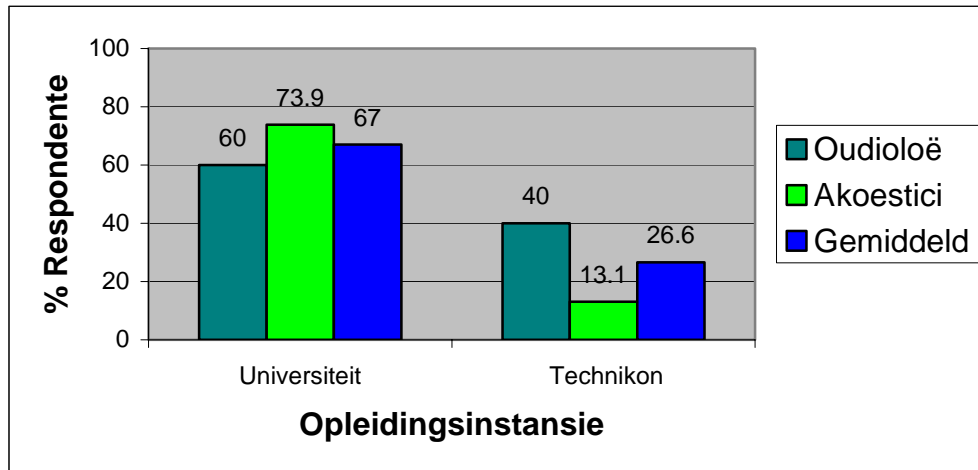


FIGUUR 3.37: AARD EN OMVANG VAN OPLEIDING

Dit is duidelik volgens die respondente dat dit nie moontlik sou wees om so 'n program op 'n voltydse basis aan te bied nie. Verreweg die meerderheid van die respondente het aangetoon dat dit 'n deeltydse program moet wees (89.7%) of 'n afstandsonderrigprogram (70.9). Aangesien so 'n opleidingsprogram, nadat die aanbieding van die opleidingsprogram vir gehoorapparaat akoestici by die Technikon Witwatersrand gestaak is, by geen ander instansie in die land aangebied is nie, blyk 'n afstandsonderrigprogram die aangewese wyse van aanbieding van 'n nuwe aanbiedingsprogram te wees. Die meerderheid respondente (75.1%) was ook van mening dat twee jaar voldoende behoort te wees om die leerders in al die fasette van die beroep op te lei.

Meer spesifieke vrae is ook ingesluit in die vraelys ten opsigte van die eksaminering van die leerders (Vraag 24, vraelys aan oudioloë, Bylae E en Vraag 19, vraelys aan gehoorapparaat akoestici, Bylae D). Dit blyk asof so 'n spesifieke vraag oor die wyse waarop die leerders binne die verskillende moontlikhede van programme, geëksamineer behoort te word, nog te moeilik was vir die leerders om te beantwoord. Dertig van die respondente het gevolglik nie hierdie vraag beantwoord nie. Hierdie resultate gaan gevolglik nie bespreek word nie, aangesien dit nie op hierdie stadium relevant en betroubaar blyk te wees nie.

Op die vraag of 'n opleidingsprogram vir gehoorapparaat akoestici by 'n Universiteit of Technikon aangebied behoort te word, kon die respondente duidelike antwoorde verskaf. Hierdie resultate word voorgestel in **Figuur 3.38**.



FIGUUR 3.38: INSTANSIE VAN AANBIEDING VAN DIE PROGRAM

Drie van die respondente uit die groep gehoorapparaat akoestici het nie hierdie vraag beantwoord nie. Dit is egter tog duidelik dat die meerderheid respondente (67%) saamgestem het dat 'n opleidingsprogram vir gehoorapparaat akoestici aan 'n Universiteit aangebied behoort te word. Daar was egter beduidend meer gehoorapparaat akoestici (73.9%) as oudioloë (60%) wat van mening was dat die aanbieding van 'n opleidingsprogram by 'n Universiteit tuis behoort.

Die respondente het ook die geleentheid gehad om aan te dui watter spesifieke vakke nodig is om in 'n opleidingsprogram vir gehoorapparaat akoestici in te sluit.

Die resultate ten opsigte van die vakkeuse word aangebied in **Tabel 3.10**.

TABEL 3.10: VAKKEUSE VAN RESPONDENTE

VAK	JA
Sielkunde	68.8%
Gevorderde anatomie	37.5%
Gevorderde fisiologie	33.3%
Besigheidsbestuur	85.4%

Die enigste twee vakke wat deur beide groepe repondente geïdentifiseer is as belangrik om in 'n opleidingsprogram vir gehoorapparaat akoestici in te sluit, is besigheidsbestuur (85.4%) en sielkunde (68.8%). Enkele respondente het ook aanbevelings gedoen ten opsigte van vakke wat ingesluit behoort te word in 'n onderrigprogram vir gehoorapparaat akoestici. Die insluiting van die volgende vakke is aanbeveel:

- Spraak- en taalontwikkeling
- Die rol en beroepsoms krywing van die gehoorgesondheidsorgspan
- Gevorderde akoestiek
- Gevorderde oudiometrie
- Tegnie se herstel van gehoorapparate
- Elektronika

Daar is ook in 'n oop vraag die geleentheid aan die respondente gegun om die ideale opleidingsprogram voor te stel. Uit die 48 respondente het slegs 18 (37.5%) van die geleentheid gebruik gemaak om op hierdie vraag te reageer. Dit is duidelik uit die response wat die respondente gegee het, dat hulle nie goed nagedink het oor hierdie vraag nie. Response wat byvoorbeeld gegee is, is dat "Die vorige kursus voldoende was". Slegs drie (6.3%) van die respondente het aangedui dat die verskaffing van gehoorapparate en die opleiding in dié verband deel behoort uit te maak van 'n opleidingsprogram vir gehoorapparaat akoestici. Dit is moontlik dat hierdie onbevredigende response toegeskryf kan word aan die lengte van die vraelyste (Bylaes D en E). Ten einde te probeer om alle aspekte te dek, was die vraelyste baie lank. Verder het die wyse waarop die data ingesamel is (vraelyste is voltooi by vakverwante kongresse), moontlik veroorsaak dat die respondente nie genoeg tyd gehad het om oor die saak na te dink nie. Die respondente het ook moontlik nie genoegsame kennis van wat die instruksionele ontwerp van 'n nuwe kursus behels nie. Al hierdie faktore (Mitchell & Jolley, 2001:475), het daartoe bygedra dat die respondente wat hierdie gedeelte betref, nie 'n waardevolle bydrae tot die studie gemaak het nie.

Een aspek waaroor die meeste van die respondente egter saamgestem het, was dat

besigheidsbestuur voldoende aandag in 'n opleidingsprogram vir gehoorapparaat akoestici moet ontvang. Die relevansie hiervan is duidelik indien verwys word na **Tabel 3.5** waarin aangedui word dat 95.7% van die respondente (gehoorapparaat akoestici) aangedui het dat hulle óf alleen, óf saam met 'n ander persoon hulle beroep binne 'n privaatpraktyk beoefen. Kennis van besigheidsbestuur is dus vir hulle noodsaaklik ten einde hulle eie privaatpraktyke suksesvol te kan bestuur.

Nog 'n faset van die vraelys aan die oudioloë, is die meningspeiling wat gemaak is aangaande die addisionele beroepsfunksies van die oudioloog (**Afdeling F**). Hoewel hierdie inligting relevant is vir vakinhoud ten opsigte van die rolbeskrywing van die verskillende beroepsbeoefenaars, is dit nie nodig geag om die resultate vir die doel van die instruksionele ontwerp van die program vir gehoorapparaat akoestici verder in diepte te bespreek nie.

3.3.3 GEVOLGTREKKINGS VAN DIE SITUASIE-ONTLEDING TEN OPSIGTE VAN DIE BEPLANNING VAN DIE KURSUS

In hierdie hoofstuk word die wyse waarop 'n situasie-ontleding gedoen is, asook die belangrikste resultate van die **analisefase** waarop die beplanning en ontwerp van 'n opleidingsprogram vir gehoorapparaat akoestici gebaseer is, weergegee. Die resultate word verdeel volgens die resultate wat verkry is van die verskillende rolspelers. Eerstens dus, sal 'n samevattende oorsig gegee word van die situasie-ontleding na gehoorapparaatverskaffing aan volwassenes en bejaardes, en tweedens van die situasie-ontleding na gehoorapparaatverskaffing deur bestaande praktisyne.

3.3.3.1 Samevatting: Situasië-ontleding na gehoorapparaatverskaffing aan volwassenes en bejaardes

In die situasie-ontleding na gehoorapparaatverskaffing aan volwassenes en bejaardes, is inligting bekom aangaande die dienslewering deur verskeie gehoorapparaatverskaffers en die respondente se tevredenheid met die diensverskaffing.

Die inligting wat bekom is ten opsigte van die dienste wat deur die gehoorapparaatverskaffers gelewer is, het dit laat blyk dat beide die gehoorapparaat akoestici en die oudioloë gebruik gemaak het van dieselfde evaluasieprosedures ten einde die aard en graad van die repondente se gehoorverlies te bepaal, naamlik die afneem van 'n gevalsgegesiedenis; die uitvoering van 'n otoskopiese ondersoek; suiwertoon- en spraakoudiometrie. Die gehoorapparaatverskaffers het tot 'n mindere mate gebruik gemaak van immittansiemetings en die voltooiing van self-evaluerings vraelyste. Tog het dit geblyk dat hierdie prosedures ook belangrik is vir die bepaling van die aard en graad van die gehoorverlies en die daaropvolgende gehoorapparaatpassing. Opleiding in die uitvoering en interpretasie van die basiese gehoortoetsbattery behoort dus deel uit te maak van 'n opleidingsprogram vir gehoorapparaat akoestici.

Die tipe inligting en die wyse waarop inligting deur die twee groepe verskaffers aan die respondente oorgedra is, het nie veel verskil nie. Die gehoorapparaat akoestici het egter meer inligting aan hulle kliënte oorgedra aangaande die tipe, graad en oorsaak van die gehoorverlies. Die inligting wat aan die kliënte oorgedra is aangaande die hantering en versorging van die gehoorapparaat, kan as baie positief gesien word, aangesien die meeste van die respondente voldoende opgelei is in die hantering en versorging van hulle gehoorapparate. Addisionele steun wat deur die gehoorapparaatverskaffers gebied is aan hulle kliënte, was egter minder positief. Min van die repondente het geskrewe materiaal ontvang, of hanteringsstrategieë om hulle kommunikasie probleme te hanteer.

Hoewel die belang van 'n spanbenadering in die rehabilitasie van die persoon met 'n gehoorverlies reeds aangetoon is, is 'n spanbenadering slegs deur ongeveer die helfte van die gehoorapparaatverskaffers gevolg. Die belang van spanwerk en die rolverdeling van die verskillende lede van die gehoorgesondheidsorgspan moet in 'n opleidingsprogram vir gehoorapparaat akoestici ingesluit word.

Hoewel daar tekortkominge in die dienslewering aan persone met 'n gehoorverlies geïdentifiseer is, is dit positief dat die dienslewering deur beide die oudioloë en die

gehoorapparaat akoestici aan die respondente oor die algemeen as positief beoordeel is. Om egter aan die behoeftes van die persoon met 'n gehoorverlies te voldoen, moet alle gehoorapparaatverskaffers oor bepaalde kennis en vaardighede beskik. Dit is die doel van hierdie navorsingsprojek om hierdie inhoude te identifiseer, sodat dit ingesluit kan word in 'n opleidingsprogram vir gehoorapparaat akoestici. Belangrike inligting in dié verband is ook verkry uit die response op die vraelyste wat gerig was aan die bestaande gehoorapparaatverskaffers.

3.3.3.2 Samevatting: Situasië-ontleding na gehoorapparaatverskaffing deur bestaande praktisyns

In hierdie gedeelte van die navorsingsprojek, is daar gepoog om deur middel van vraelyste die mening in te win oor die kliniese prosedures wat professionele persone met ervaring in die praktyke van gehoorapparaatpassing, as belangrike vaardighede beskou om kwaliteit professionele dienste aan persone met 'n gehoorverlies te kan verskaf.

Riglyne wat hieruit verkry is, kan soos volg saamgevat word.

- Meeste respondente was ten gunste van 'n spanbenadering in die hantering van die persoon met 'n gehoorverlies. Daar was egter meningverskille aangaande die rol van elke spanlid. Die gehoorgesondheidsorgspan en die rol van elke spanlid behoort dus in 'n opleidingprogram vir gehoorapparaat akoestici ingesluit te word.
- Die gehoorapparaat akoestikus moet opgelei word daarin om te kan deelneem aan transdissiplinêre spanwerk vir die identifisering en voorkoming van 'n gehoorverlies by die volwasse populasie.
- Gehoorapparaat akoestici moet opgelei word in die uitvoering van die basiese oudiometriese gehoortoetsbattery, wat bestaan uit die afneem van 'n gevalsgeskiedenis; die uitvoer van 'n otoskopiese ondersoek; suiwertoontoetsing (lug- en beengeleiding); die bepaling van die spraakontvangsdrempel; spraak-diskriminasietoetsing en immittansietoetsing ten einde die aard en graad van die gehoorverlies van 'n volwassene te kan bepaal. Op grond van hierdie resultate moet die gehoorapparaat akoestikus daartoe in staat wees om evaluasie-verslae

te kan saamstel en waar nodig, toepaslike verwysings te kan maak na ander professionele persone en met hierdie persone kan konsulteer.

- In 'n opleidingsprogram vir gehoorapparaat akoestici moet die leerders blootgestel word aan die nuutste tegnologie en ervaring opdoen in die preseleksie prosedures wat gebruik word vir die seleksie en passing van 'n gehoorapparaat vir 'n persoon met 'n gehoorverlies. Die gehoorapparaat akoestikus moet die kliënt kan pas met 'n geskikte gehoorapparaat; geskikte ouditiewe hulpmiddels aan die kliënt kan verskaf; na afloop van die passing met die gehoorapparaat kan evalueer of die kliënt met die beste gehoorapparaat gepas is; modifikasies aan die gehoorapparaat kan aanbring ten einde aan te pas by die kliënt se behoeftes, en opvolgdienste aan die kliënt kan verskaf.
- Die gehoorapparaat akoestikus moet opgelei word om die beginsels van beraad te kan toepas om die kliënt op te lei in die gebruik van die gehoorapparaat en in die aanpassing by die apparaat.
- Die respondente se mening aangaande die aard en omvang wat so 'n opleidingsprogram moet aanneem, het daarop gedui dat die program 'n deeltydse of afstandsonderrigprogram moet wees. Die aanbeveling was dat dit 'n tweejarige program by 'n Universiteit behoort te wees. Besigheidsbestuur en sielkunde is as belangrike vakke beskou om in die opleidingsprogram in te sluit.

3.3.4 SLOTSOM

Hoewel bogenoemde uitkomst nie as standaard gereken kan word ten opsigte van die praktyk van gehoorapparaatpassing nie, is belangrike riglyne uit hierdie meningspeiling verkry vir die instruksionele ontwerp en implementering van 'n opleidingsprogram vir gehoorapparaat akoestici, aangesien gehoorapparaat-verskaffers wat in die praktyk staan, konsensus bereik het dat die fasette soos hier aangedui belangrike vaardighede is vir die beroepsbeoefening van die gehoorapparaat akoestikus.